

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ
ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ :
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΘΝΟΥ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ : ΚΟΚΙΑΣΜΕΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛ
ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΑΘΗΝΑ 2013

«Τότε είπε και γεννήθηκεν η θάλασσα.

Και είδα και θαύμασα...

Και στη μέση της έσπειρε κόσμους μικρούς κατ' εικόνα και ομοίωσή μου...

Ίπποι πέτρινοι με τη χαίτη ορθή και γαλήνιοι αμφορείς και λοξές δελφινιών ράχες..»

Οδυσσέας Ελύτης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κύρια επιδίωξη της παρούσας εργασίας ήταν να παρουσιαστούν οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού στις Κυκλάδες και συγκεκριμένα στην Κύθνο. Από τη μελέτη της τουριστικής ανάπτυξης του Νομού Κυκλάδων, εξάγεται το συμπέρασμα ότι είναι μια περιοχή που δύναται να αποτελέσει βασικό τουριστικό πόλο. Στην πρώτη φάση της εργασίας, ορίζεται η έννοια του τουρισμού και περιγράφεται η εξελικτική του πορεία μέσα στην ιστορία. Μελετώντας τις βασικές μορφές τουρισμού, που αναπτύχθηκαν μέχρι σήμερα στην Ελλάδα, παρατηρείται ότι αξιοποίησαν μέρος της ποικιλίας και των διατιθέμενων τουριστικών πόρων. Το πλήθος των νησιών και το μεσογειακό κλίμα κατέστησαν τη χώρα προνομιακό τουριστικό προορισμό, με κυρίαρχο το μοντέλο «ήλιος- θάλασσα». Ωστόσο, οι διεθνείς τάσεις για εξατομίκευση του τουριστικού προϊόντος, σε συνδυασμό με την αύξηση του ανταγωνισμού λόγω της εισόδου και άλλων μεσογειακών χωρών στην αγορά, καθιστούν αναγκαία, την παράλληλη ανάπτυξη κι άλλων μορφών τουριστικής δραστηριότητας. Κατά την δεύτερη φάση της εργασίας γίνεται γνωριμία με το νησιωτικό σύμπλεγμα των Κυκλάδων, το φυσικό και πολιτισμικό πλούτο του κάθε νησιού, την ιστορία και τη γεωγραφική του θέση προκειμένου να εκτιμηθεί η παρούσα, αλλά και η εν δυνάμει τουριστική του ανάπτυξη. Στην τρίτη φάση η μελέτη επικεντρώνεται στην περίπτωση της Κύθνου, όπου ερευνούνται τα κύρια αίτια εξαιτίας των οποίων υποβαθμίζεται η αξία του νησιού και δεν κατατάσσεται σε μόνιμο τουριστικό προορισμό. Τα οικονομικά και στατιστικά στοιχεία που παραθέτονται βοηθούν στην κατανόηση των απαιτούμενων κινήσεων προκειμένου να καταστεί η Κύθνος ένας ανταγωνιστικός τουριστικός προορισμός. Τέλος, κλείνοντας την εργασία γίνεται αναφορά στη δυνατότητα ανάπτυξης νέων μορφών εναλλακτικού τουρισμού, οι οποίες θα σταθούν ικανές να βοηθήσουν τους κατοίκους της περιοχής να αυξήσουν τα εισοδηματά τους αλλά και να καταστεί το νησί τους μόνιμος τόπος έλξης τουριστών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ο τουρισμός και η ιστορία του	1
1.2. Βασικές κατηγορίες τουρισμού.....	2
1.2.1. Μαζικός τουρισμός.....	2
1.2.2. Ατομικός τουρισμός	3
1.2.3. Εσωτερικός τουρισμός.....	3
1.2.4. Εξωτερικός τουρισμός	4
1.2.5. Συνεχής τουρισμός	4
1.2.6. Εποχιακός τουρισμός	4-5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

2.Ο ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	7
2.1. Ορισμός εναλλακτικού τουρισμού.....	7
2.2. Μορφές εναλλακτικού τουρισμού στις Κυκλάδες	8
2.2.1. Γενικός τουρισμός.....	7-8
2.2.2. Μορφωτικός τουρισμός.....	8
2.2.3. Τουρισμός εκθέσεων	8
2.2.4. Τουρισμός υγείας	8-9
2.2.5. Τουρισμός άθλησης.....	9
2.2.6. Τουρισμός πόλης.....	9
2.2.7. Συνεδριακός τουρισμός	10
2.2.8. Οικογενειακός τουρισμός	10
2.2.9. Τουρισμός τρίτης ηλικίας.....	10
2.2.10.Αγροτικός τουρισμός.....	11
2.2.11.Θαλάσσιος τουρισμός.....	11
2.2.12.Χρονομεριστικός τουρισμός.....	12
2.2.13.Θρησκευτικός τουρισμός.....	12
2.2.14.Επιλεκτικός τουρισμός	13
2.2.15.Τουρισμός κινήτρων	13
2.2.16.Οικολογικός τουρισμός.....	14
2.2.17.Λαϊκός τουρισμός.....	14
2.2.18.Κοσμοπολίτικος τουρισμός	14
2.2.19.Κοινωνικός τουρισμός	15
2.2.20.Τουρισμός αναπήρων	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

3.ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

3.1. Γενικά χαρακτηριστικά των Κυκλάδων	18
3.1.1. Αμοργός.....	20
3.1.2. Ανάφη	20
3.1.3. Άνδρος	21
3.1.4. Αντίπαρος.....	22
3.1.5. Δονούσα.....	23
3.1.6. Ηρακλειά.....	23
3.1.7. Θηρασιά	24

3.1.8. Τος	25
3.1.9. Κέα	26
3.1.10.Κίμωλος	27
3.1.11.Κουφονήσια	28
3.1.12.Κύθνος.....	29
3.1.13.Μήλος.....	29
3.1.14.Μύκονος	30
3.1.15.Νάξος	32
3.1.16.Πάρος	33
3.1.17.Σαντορίνη.....	34
3.1.18.Σέριφος.....	35
3.1.19.Σίκινος.....	36
3.1.20.Σίφνος.....	37
3.1.21.Σύρος	38
3.1.22.Σχοινούσα.....	40
3.1.23.Τήνος	41
3.1.24.Φολέγανδρος.....	42
3.2. Τα κατοικημένα νησιά των Κυκλάδων και ο πληθυσμός τους.....	43
3.3. Γεωλογικά μνημεία	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

4.ΚΥΘΝΟΣ	45
4.1. Γενικά στοιχεία - χαρακτηριστικά.....	46
4.2.Ιστορία της Κύθνου	47
4.3.Κλίμα.....	49
4.4.Φυσικό περιβάλλον	51
4.5.Πολιτιστικοί πόροι - δραστηριότητες	55
4.6.Υποδομές.....	55
4.7. Οικονομικά στοιχεία	56
4.8. Τουριστική ανάπτυξη.....	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

5.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ	72
5.1.Αλλοιώσεις στο περιβάλλον	72
5.2.Στην υδροδότηση	72
5.3.Στην ακτοποικική συγκοινωνία.....	73
5.4.Στην ιατρική περίθαλψη-διακομιδή.....	73
5.5.Υπεραλίευση	72
5.6.Οικιστικά προβλήματα	74
5.7.Στην εκπαίδευση	75
5.8.Μικρή τουριστική περίοδος.....	76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

6.ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	79
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	81

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η ολοκλήρωση της εργασίας αυτής δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την υποστήριξη και καθοδήγηση συγκεκριμένων ανθρώπων . Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κο Αναστάσιο Παναγόπουλο , επιβλέπων της πτυχιακής μου εργασίας , που συνέβαλλε με τις ουσιαστικές παρατηρήσεις του , τις συμβουλές του αλλά και την εμπιστοσύνη του στην ολοκλήρωση της εργασίας μου . Τις ευχαριστίες μου θέλω να εκφράσω επιπρόσθετα στην κα Εμιλία Βλάμη ,σύμβουλο στο ξενοδοχειακό επιμελητήριο , τον κο Αντώνη Κοκιασμένο , Νομαρχιακό Σύμβουλο Ν.Αιγαίου και τέλος τον κο Ιάκωβο Κλάρα , πρόεδρο τουριστικών καταλυμάτων Κύθνου και αντιπροέδρου της ομοσπονδίας τουριστικών καταλυμάτων Κυκλάδων για τις σημαντικές πληροφορίες που μου παρείχαν .

Τέλος το πιο μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στους γονείς μου , Κωσταντίνο και Μαρία , η στήριξη και η αγάπη των οποίων είναι η δύναμή μου σε κάθε μου εγχείρημα .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.10 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Ως τουρισμό μπορούμε να ορίσουμε την πρόσκαιρη μετακίνηση ατόμων από τον μόνιμο τόπο κατοικίας τους σε κάποιον άλλο για λόγους κυρίως ψυχολογικούς , χωρίς κερδοσκοπικό κίνητρο και οργανωμένη προσπάθεια για την προσέλκυση , υποδοχή και εξυπηρέτηση των ατόμων αυτών . Η ιστορική του πορεία είναι τέτοια που μπορεί να συγκριθεί με τον ανθρώπινο πολιτισμό .

Ο τουρισμός αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο με οικονομικές κυρίως , αλλά και με κοινωνικές , πολιτιστικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις , οι επιδράσεις του οποίου παντού όπου αναπτύσσεται κάθε άλλο παρά να υποεκτιμηθούν μπορούν και πολύ περισσότερο να αγνοηθούν .(William C. Gartner, "Τουριστική Ανάπτυξη" σελ.9)

Με την σύγχρονη του μορφή ο τουρισμός έχει πάρει πια μαζικό χαρακτήρα , γεγονός που τον κάνει να διαφοροποιείται ουσιαστικά από παλιότερες μορφές του .Ο τρόπος με τον οποίο εκδηλώνεται αυτός σήμερα δεν διαφέρει σε γενικές γραμμές από αυτόν του παρελθόντος . Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η διαφορά μεταξύ παλιότερων μορφών τουρισμού και της σημερινής του μορφής είναι μάλλον ποσοτική και ποιοτική .

Για να φτάσει ο τουρισμός στην σημερινή του μορφή πέρασε από διάφορες εξελικτικές φάσεις . Μια από αυτές ήταν οπωσδήποτε και αυτή του «εκδημοκρατισμού» του , που τοποθετείται χρονολογικά αμέσως μετά το τέλος των εχθροπραξιών του ΄Β Παγκοσμίου Πολέμου . Έτσι λοιπόν ο τουρισμός από προνόμιο των πλουσίων και της αριστοκρατίας άρχισε βαθμιαία μεν αλλά σταθερά να γίνεται δικαίωμα των εργαζομένων και γενικότερα των μη προνομιούχων . Η μεταπολεμική κατά συνέπεια εποχή εκτός ότι εκδημοκράτησε σε μεγάλο βαθμό τον τουρισμό και τον έκανε προσιότερο στις μεγάλες λαϊκές μάζες , έκανε ταυτόχρονα και τους ανθρώπους πρακτικότερους , καθώς στον τουρισμό βρήκαν ένα μέσο μάλλον ξεκούρασης και ανανέωσης των σωματικών και ψυχικών τους δυνάμεων , παρά κοινωνικής προβολής και επίδειξης .

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στην ανάπτυξη του τουρισμού καθοριστικό ρόλο διαδραμάτισε η τεχνολογική εξέλιξη των μεταφορικών μέσων και κυρίως η «λαικοποίηση» τους και αυτό γιατί πέρα από τα στοιχεία της μαζικότητας και ομαδικότητας προστέθηκε σε αυτόν και το στοιχείο της υπερεθνικότητας . Τα τρία αυτά στοιχεία μαζί αποτελούν τα βασικά συστατικά στοιχεία του σύγχρονου τουρισμού και παράλληλα διαγραφούν έντονα τη φυσιογνωμία του . Εκτός όμως από την αποφασιστικής σημασίας συμβολή της εξέλιξης των μεταφορικών μέσων στην τουριστική ανάπτυξη , καθοριστικό ρόλο προς την κατεύθυνση αυτή διαδραμάτισαν και άλλοι παράγοντες όπως είναι για παράδειγμα η αύξηση του κατακεφαλήν εθνικού εισοδήματος και πλούτου , η βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και ωρών αμοιβής των εργαζομένων , η εξασφάλιση κοινωνικών παροχών στις οικονομικά ασθενέστερες τάξεις του πληθυσμού , η απλούστευση των διατυπώσεων στις μετακινήσεις των ανθρώπων από χώρα σε χώρα , η ανάπτυξη των τουριστικών επιχειρήσεων , η διεθνοποίηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας κλπ.

Οι διαστάσεις που πήρε το τουριστικό φαινόμενο μεταπολεμικά και κυρίως η συνειδητοποίηση των ευεργετικών επιδράσεων του στις οικονομίες γενικά , οδήγησε πολλές χώρες όχι μόνο στην λήψη μέτρων για την ανάπτυξη του τουρισμού , αλλά και στην αντιμετώπιση του σαν ιδιαίτερου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας . Ο έντονος κρατικός παρεμβατισμός για την ανάπτυξη του τουρισμού εκδηλώνεται κατά κανόνα είτε άμεσα , με την εκτέλεση έργων τουριστικής υποδομής και ανωδομής , είτε έμμεσα με τον μηχανισμό των χρηματοδοτήσεων και των κινήτρων γενικότερα , αποτελεί δε ένα ακόμα χαρακτηριστικό γνώρισμα του σύγχρονου τουρισμού , αλλά ταυτόχρονα και μια έμπρακτη απόδειξη ότι το κράτος πραγματικά θέλει να αναπτυχθεί ο τουρισμός , γιατί

έτσι υπολογίζει να ωφεληθεί σημαντικά και η οικονομία του από τις ευεργετικές αλυσιδωτές επιδράσεις του και σε άλλους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας .(Νίκος Γ. Ηγουμενάκης , Εισαγωγή στον Τουρισμό,INTERBOOKS,2009)

1.2.Ο τουρισμός διακρίνεται σε έξι βασικές κατηγορίες :

1.2.1.A) ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο μαζικός τουρισμός θεωρείται η κατηγορία εκείνη του τουρισμού που χαρακτηρίζεται από ομαδικότητα συμμετοχής των τουριστών στις διάφορες φάσεις της τουριστικής δραστηριότητας , πλην όμως σε καμία περίπτωση δεν συνδέεται αποκλειστικά με τον τουρισμό διακοπών – αναψυχής τύπου μακράς διαμονής . Ο συλλογικός–ομαδικός χαρακτήρας του μαζικού τουρισμού αναφέρεται και στον τρόπο οργάνωσης και εκτέλεσης της τουριστικής μετακίνησης , δηλαδή του ταξιδιού , καθώς επίσης στη συγκέντρωση των τουριστών στους τόπους διαμονής της χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τους . Το άτομο , δηλαδή ο τουρίστας , εντάσσεται ταυτιζόμενο ή μη ταυτιζόμενο σε ομάδες περισσότερο ή λιγότερο ομοειδών τουριστικών αναγκών ή επιθυμιών και συμμορφώνεται προς ορισμένα σχήματα συμπεριφοράς , εξασφαλίζοντας έτσι ταυτόχρονα ένα μίνιμουμ ικανοποίησης που προσφέρεται η καλή οργάνωση και εκτέλεση του ταξιδιού εκ μέρους των tour operators .

Την βάση ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού αποτελεί σήμερα το σύστημα GIT(group inclusive tours) , που προσφέρει αλληλεξαρτούμενες και ολοκληρωμένες υπηρεσίες , δηλαδή πακέτα , που στην απλούστερη τους μορφή περιλαμβάνουν , όπως ήδη ειπώθηκε , τον τόπο προορισμού , το μεταφορικό μέσο , το κατάλυμα και το transfer . Στο σύστημα αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η τουριστική ανάπτυξη πολλών περιοχών σε διάφορες χώρες , όπως για παράδειγμα στην Ισπανία , το Μαρόκο , την Τυνησία , την Ελλάδα , την Καραϊβική κλπ. Στο ίδιο σύστημα , δηλαδή στο GIT(group inclusive tours) , οι παράγοντες κόστους ταξιδιού και απόσταση μεταξύ χώρας προέλευσης και χώρας προορισμού των τουριστών , από τη μία πλευρά και από την άλλη τα επίπεδα τιμών των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρονται από τη χώρα υποδοχής και φιλοξενίας των τουριστών , θεωρούνται βασικοί παράγοντες για τον καθορισμό της γραμμής σύνδεσης της έντασης και του όγκου των τουριστών που θα μετακινηθούν . Ακόμα έχει διαπιστωθεί ότι ένας τρίτος παράγοντας που αναφέρεται σε μια κατηγορία φυσικών πόρων , όπως είναι για παράδειγμα ο ήλιος , οι καθαρές ακτές , η πλούσια βλάστηση κλπ. , αποτελεί τον κυριότερο , σε σύγκριση με άλλους τουριστικούς πόρους , όπως είναι για παράδειγμα οι αρχαιολογικοί χώροι , τα μνημεία κλπ. , πόλο έλξης των μαζικά μετακινούμενων τουριστών . Αυτό γίνεται ολοφάνερο στα δίκτυα τουριστικών ροών , όπου οι μεγάλης πολιτιστικής σημασίας πόλεις , όπως είναι για παράδειγμα η Αθήνα , η Ρώμη , η Μαδρίτη κλπ. , έχουν πάψει να είναι για το μαζικό τουρισμό τόσο μεγάλοι πόλοι έλξης όσο είναι τόποι και περιοχές όπως η Κρήτη , η Ρόδος , η Ίμπιζα , η Μαγιόρκα , οι Δαλματικές ακτές , τα Νορβηγικά φιόρντ κλπ.

1.2.2.B) ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο ατομικός τουρισμός είναι η αντίθετη του μαζικού τουρισμού κατηγορία , που χαρακτηρίζεται από την ανεξάρτητη ατομική οργάνωση και εκτέλεση του ταξιδιού εκ μέρους των τουριστών . Η ανάπτυξη αυτής της κατηγορίας τουρισμού συνδυάζεται σε μεγάλο βαθμό , πλην όμως όχι αποκλειστικά με ατομικά – ιδιωτικά μέσα μετακίνησης , όπως είναι τα αυτοκίνητα , τα αυτοκινούμενα τροχόσπιτα , τα θαλαμηγά σκάφη κλπ. , τόσο κατά την μετάβαση όσο και κατά τη διάρκεια της παραμονής του τουρίστα στη χώρα ή τις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας του . Ο κύριος χαρακτήρας της κατηγορίας αυτής τουρισμού είναι περιηγητικός , οι δε παράγοντες που

προσδιορίζουν το μέγεθος της σε συνάρτηση με αυτό των άλλων κατηγοριών τουρισμού , που προσφέρονται στην τουριστική αγορά , είναι : (1) η απόσταση που χωρίζει τη χώρα της μόνιμης διαμονής των τουριστών από την χώρα υποδοχής και φιλοξενίας τους (2) ο βαθμός οικονομικής προσπελασιμότητας των τουριστικών προορισμών στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τους , (3) το επίπεδο ανάπτυξης των συγκοινωνιακών δικτύων και μέσων στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τους και (4) η προσφορά κατάλληλων από ποσοτικής και ποιοτικής άποψης υπηρεσιών στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τους , που διευκολύνουν τις περιηγήσεις τους και τις κάνουν πιο άνετες και πιο ευχάριστες .

Η ανάπτυξη του ατομικού τουρισμού τα τελευταία χρόνια βασίζεται ολοένα και περισσότερο στο σύστημα ΙΠΤ(individual inclusive tours), που όπως και στην περίπτωση του συστήματος GIT(group inclusive tours) προσφέρει σε μεμονωμένα άτομα τουριστικά πακέτα , που στην απλούστερή τους μορφή περιλαμβάνουν όπως ήδη ειπώθηκε , τον τουριστικό προορισμό , το μεταφορικό μέσο , το κατάλυμα , το πρόγευμα και το transfer . Η διαφορά μεταξύ των δυο αυτών συστημάτων βρίσκεται , βασικά , στον τρόπο με τον οποίο ο τουρίστας ταξιδεύει στον τόπο του τουριστικού του προορισμού . Συγκεκριμένα με το σύστημα GIT(group inclusive tours) ο τουρίστας ταξιδεύει στον τόπο του τουριστικού του προορισμού ομαδικά , ενώ με το σύστημα ΙΠΤ(individual inclusive tours) μεμονωμένα .

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι αυτοί που ταξιδεύουν με το σύστημα GIT(group inclusive tours) , ταξιδεύουν ταυτόχρονα σχεδόν αποκλειστικά και με το σύστημα ΙΤC(inclusive tours by charter) , που σημαίνει ότι οι τουρίστες μετακινούνται από τη χώρα της μόνιμης διαμονής τους στη χώρα του τουριστικού τους προορισμού και αντίστροφα με ναυλωμένα από τους tour operators αεροπλάνα . Αντίθετα , αυτοί που ταξιδεύουν με το σύστημα ΙΠΤ(individual inclusive tours) , ταξιδεύουν ταυτόχρονα αποκλειστικά και μόνο με το σύστημα ΙΤΧ(inclusive tours excursions), που σημαίνει ότι οι τουρίστες μετακινούνται από τη χώρα της μόνιμης διαμονής τους στη χώρα του τουριστικού τους προορισμού και αντίστροφα με αεροπλάνα που εκτελούν προγραμματισμένες πτήσεις . Συγκεκριμένα οι αεροπορικές εταιρείες διαθέτουν στους tour operators , έναν ορισμένο μικρό αριθμό θέσεων στα αεροπλάνα αυτά , οι οποίοι με τη σειρά τους τις χρησιμοποιούν στα τουριστικά πακέτα υψηλής ποιοτικής στάθμης , που φτιάχνουν . Τα πακέτα αυτά , δηλαδή τα ΙΠΤ/ΙΤΧ (individual inclusive tours / inclusive tours excursions) , περιλαμβάνουν

εκτός άλλων και διαμονή σε καλύτερα ξενοδοχεία , γι' αυτό και προσφέρονται σε υψηλότερης εισοδηματικής στάθμης τουρίστες , η δε τιμή διάθεσής τους στην τουριστική αγορά είναι , οπωσδήποτε , αρκετά ακριβότερη από εκείνη των άλλων τουριστικών πακέτων , δηλαδή των GIT/ΙΤC(group inclusive tours/inclusive tours by charter).

1.2.3.Γ) ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο εσωτερικός τουρισμός πραγματοποιείται από τον ντόπιο πληθυσμό μιας χώρας μέσα πάντα στα φυσικά της όρια , δηλαδή μέσα στην επικράτειά της . Αν και η συγκεκριμένη κατηγορία τουρισμού κάθε άλλο παρά σαν συναλλαγματοφόρα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί παρ' όλα αυτά όμως παρουσιάζει σημαντικές οικονομικές και άλλες ωφέλειες για τη χώρα στην οποία αναπτύσσονται . Μια από αυτές είναι οπωσδήποτε και η συγκράτηση της εκροής συναλλάγματος εξαιτίας της μη πραγματοποίησης εξωτερικού τουρισμού εκ μέρους του ντόπιου πληθυσμού .

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού είναι η πλήρωση ορισμένων βασικών όρων . Και πρώτα από όλα θα πρέπει να δημιουργηθούν τα κατάλληλα και ταυτόχρονα οικονομικά προσιτά στους ντόπιους τουρίστες μέσα φιλοξενίας , η ανυπαρξία ή/ και ανεπάρκεια των οποίων αποτελεί αν όχι τον κυριότερο , τουλάχιστον έναν από τους κυριότερους ανασταλτικούς παράγοντες ανάπτυξης της κατηγορίας τουρισμού για την οποία ο λόγος , δηλαδή του εσωτερικού τουρισμού . Όπως είναι γνωστό , η τουριστική πολιτική

ορισμένων ανεπτυγμένων χωρών και του συνόλου των αναπτυσσόμενων έχει σαν κύριο σκοπό την εξυπηρέτηση του εξωτερικού συναλλαγματοφόρου τουρισμού . Έτσι λοιπόν όλα τα κύρια τουλάχιστον μέσα φιλοξενίας, δηλαδή τα διάφορα τουριστικά καταλύματα που δημιουργήθηκαν ή δημιουργούνται είτε με κεφάλαια της ιδιωτικής πρωτοβουλίας είτε με κρατικά κεφάλαια , απευθύνονται σχεδόν αποκλειστικά στην ξένη τουριστική πελατεία που έχει τις οικονομικές δυνατότητες να αγοράσει τις υπηρεσίες που της προσφέρουν αυτά και έτσι να ικανοποιήσει τις τουριστικές της ανάγκες ή επιθυμίες . Η μονόπλευρη αυτή παθογενής τουριστική υποδομή των τουριστικών οικονομιών των χωρών αυτών , είχε σαν συνέπεια να μη δημιουργηθούν ταυτόχρονα , όπως έγινε με άλλες χώρες που είναι τουριστικά αναπτυγμένες , συμπληρωματικά μέσα φιλοξενίας , δηλαδή συμπληρωματικά τουριστικά καταλύματα , που θα μπορούσαν βασικά να εξυπηρετήσουν τις στοιχειώδεις ανάγκες ή επιθυμίες του εσωτερικού τουρισμού , ιδιαίτερα δε κατά την περίοδο των θερινών διακοπών που φυσιολογικά γίνονται πιεστικότερες παρά ποτέ . Άλλη βασική προϋπόθεση είναι τόσο η βελτίωση όσο και η ανάπτυξη των διάφορων δικτύων και μέσων συγκοινωνίας , ώστε οι μετακινήσεις των ντόπιων τουριστών στην επικράτεια της χώρας που κατοικούν μόνιμα να είναι ταχύτερες , ανετότερες και ασφαλέστερες .

1.2.4.Δ) ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο εξωτερικός ή διεθνής τουρισμός πραγματοποιείται από άτομα που διαμένουν μόνιμα σε μια χώρα και την εγκαταλείπουν προσωρινά για να επισκεφτούν κάποια άλλη ή κάποιες άλλες χώρες για τουριστικούς λόγους και με αυτό τον τρόπο να ικανοποιήσουν συγκεκριμένες τουριστικές ανάγκες ή επιθυμίες τους . Κατά συνέπεια

εξωτερικό τουρισμό έχει οποιαδήποτε χώρα όταν μόνιμοι κάτοικοι άλλων χωρών την επισκέπτονται ή όταν μόνιμοι κάτοικοί της επισκέπτονται άλλες χώρες για τουριστικούς λόγους .

Στην πρώτη περίπτωση , δηλαδή όταν μόνιμοι κάτοικοι μιας χώρας επισκέπτονται μια άλλη χώρα για τουριστικούς λόγους , τότε ο εξωτερικός τουρισμός που κάνουν χαρακτηρίζεται σαν ενεργητικός και αυτό γιατί κύριο χαρακτηριστικό του είναι η εισροή συναλλάγματος , για την οποία ενδιαφέρονται λίγο – πολύ όλες οι χώρες , κυρίως όμως εκείνες των οποίων οι οικονομίες βρίσκονται ακόμα στο στάδιο της ανάπτυξης . Αντίθετα , στη δεύτερη περίπτωση , δηλαδή όταν μόνιμοι κάτοικοι μιας χώρας επισκέπτονται μια άλλη χώρα για τουριστικούς λόγους , ο εξωτερικός τουρισμός που κάνουν χαρακτηρίζεται σαν παθητικός και αυτό γιατί κύριο χαρακτηριστικό της είναι η εκροή πολύτιμου συναλλάγματος .

1.2.5.Ε) ΣΥΝΕΧΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Χαρακτηριστική διάκριση του συνεχούς τουρισμού είναι ότι διαρκεί όλο το χρόνο που σημαίνει ότι σε καμιά περίπτωση δεν επηρεάζονται οι δραστηριότητές του από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε όλες τις εποχές , δηλαδή σε όλη την διάρκεια του χρόνου . Οι αντιπροσωπευτικότερες μορφές τουρισμού αυτής της κατηγορίας είναι ο συνεδριακός τουρισμός , ο τουρισμός κινήτρων , ο τουρισμός εκθέσεων , ο τουρισμός πόλης και ο μορφωτικός τουρισμός .

1.2.6.ΣΤ) ΕΠΟΧΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Χαρακτηριστική διάκριση του εποχιακού τουρισμού είναι ότι δεν διαρκεί όλο το χρόνο που σημαίνει ότι σε αντίθεση με το συνεχή τουρισμό οι δραστηριότητες του επηρεάζονται αποφασιστικά από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε διαφορετικές εποχές , γι'αυτό και αναστέλλονται αυτές προσωρινά για ένα μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα κάθε

έτος . Οι αντιπροσωπευτικότερες μορφές τουρισμού αυτής της κατηγορίας είναι ο γενικός τουρισμός κατά την διάρκεια του καλοκαιριού , ο τουρισμός παραχίμασης και ο τουρισμός χειμερινών σπορ .

(Νίκος Γ. Ηγουμενάκης , "Εισαγωγή στον Τουρισμό ",INTERBOOKS , 1999 σελ.105-111)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
Ο εναλλακτικός τουρισμός στην Ελλάδα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

2.Ο εναλλακτικός τουρισμός στην Ελλάδα

2.1.Ορισμός εναλλακτικού τουρισμού

Με τον όρο εναλλακτικός τουρισμός ορίζεται το σύνολο των ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες διακρίνονται από εξειδίκευση ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτιμήσεις των πελατών τους, απευθύνονται σε ένα εξειδικευμένο κοινό, στηρίζονται σε οικολογικά ανεκτές και ήπιες δραστηριότητες, ενώ αναδεικνύουν χωρίς να καταστρέφουν τα φυσικά κάλλη μίας περιοχής.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του εναλλακτικού τουρισμού είναι η αναζήτηση της αυθεντικότητας και της επαφής με την φύση, η άρνηση των απρόσωπων τουριστικών πακέτων, η αποφυγή των κοσμικών παραλιών, ο συνδυασμός των διακοπών με την προσφορά εθελοντικής εργασίας συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσφέρει λύσεις σε προβλήματα της τουριστικής εποχικότητας. Θεωρείται μικρής κλίμακας ανάπτυξης του τουρισμού, που προέρχεται και οργανώνεται από τον τοπικό πληθυσμό ή τους τοπικούς φορείς και προσελκύει τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα.

2.2.Μορφές εναλλακτικού τουρισμού που αναπτύσσονται στις Κυκλάδες

- Γενικός τουρισμός
- Μορφωτικός τουρισμός
- Τουρισμός εκθέσεων
- Τουρισμός υγείας
- Τουρισμός άθλησης
- Τουρισμός πόλης
- Συνεδριακός τουρισμός
- Οικογενειακός τουρισμός
- Τουρισμός τρίτης ηλικίας
- Αγροτικός τουρισμός
- Θαλάσσιος τουρισμός
- Χρονομεριστικός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Επιλεκτικός τουρισμός
- Τουρισμός κινήτρων
- Οικολογικός τουρισμός
- Λαϊκός τουρισμός
- Κοσμοπολίτικος τουρισμός
- Κοινωνικός τουρισμός
- Τουρισμός αναπήρων

2.2.1.ΓΕΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο γενικός τουρισμός ή τουρισμός διακοπών – αναψυχής , όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς , αποτελεί μια δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου του ανθρώπου που σχετίζεται στενά με την ανάγκη που έχει αυτό για ανάπαυση και αναψυχή . Η μορφή αυτή τουρισμού είναι αναμφίβολα η σημαντικότερη τόσο από άποψη μεγέθους στο σύνολο της τουριστικής αγοράς όσο και από άποψη αναγκών σε πόρους και υπηρεσίες που απαιτούνται για την καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών .

Ο γενικός τουρισμός , δηλαδή ο τουρισμός διακοπών – αναψυχής , ως προς τη μορφή του διακρίνεται γενικά σε τρεις κατηγορίες και συγκεκριμένα : (α) σε τουρισμό περιήγησης , όπου ο τουρίστας παρουσιάζει γεωγραφική κινητικότητα και μετακινείτε τον περισσότερο χρόνο των διακοπών του από χώρα σε χώρα ή από περιοχή σε περιοχή στην ίδια μοναδική χώρα τουριστικού προορισμού , (β) σε τουρισμό διαμονής , όπου ο τουρίστας παραμένει στην ίδια συγκεκριμένη περιοχή ή τόπο της χώρας τουριστικού προορισμού σε όλη τη διάρκεια των διακοπών του , και (γ) σε τουρισμό μεικτού χαρακτήρα , που περιλαμβάνει τουρισμό περιήγησης και τουρισμό διαμονής .

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του γενικού τουρισμού που , όπως είναι γνωστό αποτελεί την πιο προσοδοφόρα μορφή του σύγχρονου τουρισμού , είναι η δημιουργία μιας κατάλληλης υποδομής και ανωδομής , όπως είναι για παράδειγμα η κατασκευή τουριστικών καταλυμάτων όλων των ειδών και κατηγοριών , η ύπαρξη αναπτυγμένου συγκοινωνιακού δικτύου και σύγχρονων μεταφορικών μέσων , η επάρκεια μέσων ψυχαγωγίας και διασκέδασης , η δυνατότητα για ψώνια και κατά προτίμηση αφορολόγητων ειδών , η κατάλληλη εκπαίδευση των στελεχών και του ειδικευμένου προσωπικού που απασχολούνται στην τουριστική βιομηχανία κλπ.

2.2.2.ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο μορφωτικός τουρισμός αποτελεί μια μορφή τουρισμού , στην οποία τα άτομα έχουν σαν κύριο σκοπό την συμμετοχή σε πολιτιστικές , γενικά , εκδηλώσεις . Συγκεκριμένα αυτό το είδος τουρισμού , που ας σημειωθεί εμφανίζει ανοδικές τάσεις διεθνώς , περιλαμβάνει μεταξύ άλλων επισκέψεις ιστορικών μνημείων , αρχαιολογικών χώρων , μουσείων , πινακοθηκών , παρακολουθήσεις συναυλιών , θεατρικών παραστάσεων , όπερας , καθώς επίσης συμμετοχές σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ή σεμινάρια γλωσσολογίας , φιλοσοφίας , ψυχολογίας , κοινωνιολογίας , ανθρωπολογίας κλπ.

Εξυπακούεται ότι για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού απαιτείται πέρα από τη βασική τουριστική υποδομή και ανωδομή και ειδική υποδομή , όπως για παράδειγμα πλούσια προγράμματα πολιτιστικών , καλλιτεχνικών και μορφωτικών εκδηλώσεων . Κάτι τέτοιο όμως προϋποθέτει την ύπαρξη διεθνούς φήμης θεάτρων κάθε είδους , μουσείων , πινακοθηκών , ιστορικών χώρων , βιβλιοθηκών , εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης κλπ.

2.2.3.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Ο τουρισμός εκθέσεων πρόκειται ουσιαστικά για μια μορφή τουρισμού , που αναπτύσσεται δυναμικά ολοένα και περισσότερο . Σε αυτήν υπάγονται κάθε είδους εκθέσεις που συνήθως οργανώνονται σε μεγάλα αστικά κέντρα , ώστε οι επισκέπτες τους να μπορούν να συνδυάσουν την επαγγελματική τους ενημέρωση με κάποια μορφή τουρισμού , όπως για παράδειγμα τουρισμό πόλης , μορφωτικό τουρισμό κλπ.

Για την ανάπτυξη του τουρισμού εκθέσεων απαιτείται εκτός άλλων και η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής και ανωδομής και συγκεκριμένα σύγχρονων εκθεσιακών χώρων που είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι και να διαθέτουν τους αναγκαίους βοηθητικούς χώρους , δηλαδή εστιατόρια , καφετέριες , ταχυδρομείο , γραφείο εξυπηρέτησης επισκεπτών , χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων , ιατρείο κλπ.

2.2.4.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ο τουρισμός υγείας ή θεραπευτικός τουρισμός , όπως ονομαζόταν παλιότερα , εξελίσσεται σε

μια από τις βασικότερες μορφές τουρισμού , τα δε άτομα που μετέχουν σε αυτόν έχουν σαν κύριο κίνητρο την αποκατάσταση και διατήρηση της υγείας τους , τη θεραπεία και ανάρωσή τους από διάφορες ασθένειες κλπ.

Ας σημειωθεί ότι τα άτομα αυτά , που κυρίως κατοικούν σε μεγαλουπόλεις και είναι κατά το πλείστο εύπορα , επενδύουν χρόνο και χρήματα στην υγεία τους και κατ'επέκταση στην μακροζωία τους .

Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της μορφής τουρισμού αναφέρονται από τη μια πλευρά στην σύνθεση της πελατείας του που αποτελείται αποκλειστικά από άτομα της δεύτερης και τρίτης ηλικίας και από την άλλη πλευρά στον τόπο που προσφέρονται οι τουριστικές υπηρεσίες και που προσδιορίζεται αποκλειστικά από τους φυσικούς του πόρους .

Η μορφή αυτή τουρισμού , εκτός από ειδικές εγκαταστάσεις υδρολουτρο-θαλασσο-αεροθεραπείας και καταλύματα αξιώσεων με συμπληρωματικές εγκαταστάσεις , όπως για παράδειγμα εστιατόρια , χώρους ψυχαγωγίας , χώρους άθλησης κλπ. , απαιτεί και ειδικές ιατρικές και φυσικοθεραπευτικές υπηρεσίες .

2.2.5.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΣΗΣ

Ο τουρισμός άθλησης έχει σαν κύριο κίνητρο την άσκηση ενός αθλήματος , όπως είναι για παράδειγμα η ποδηλασία , η ιππασία , το τένις , η πεζοπορία , το γκόλφ , η ανεμοπορεία , διάφορα προγράμματα γυμναστικής κλπ.

Η άθληση σαν απασχόληση κατά την διάρκεια των διακοπών θεωρείται σε αυτήν τη μορφή τουρισμού ο πιο σημαντικός παράγοντας μαζί με την δυνατότητα που υπάρχει για την πραγματοποίηση εκδρομών και περιηγήσεων .

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού είναι η δημιουργία εγκαταστάσεων άθλησης εκ μέρους των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και η απασχόληση έμπειρων γυμναστών , εκπαιδευτών αθλημάτων κλπ. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι μια τέτοια επένδυση σε συμπληρωματικές εγκαταστάσεις άθλησης , ανεβάζει αναμφίβολα το επίπεδο αξίας και απόλαυσης των διακοπών , παράλληλα δε με την ανταγωνιστικότητα και το κύρος της ξενοδοχειακής επιχείρησης , βελτιώνει την πληρότητα της και γενικά προσελκύει πελατεία υψηλής εισοδηματικής στάθμης .

2.2.6.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΟΛΗΣ

Ο τουρισμός πόλης πρόκειται για μια μορφή τουρισμού , που έχει σαν κύριο χαρακτηριστικό ότι τα άτομα που μετέχουν σε αυτόν ταξιδεύουν σε μια πόλη και την περιηγούνται για μερικές ημέρες , συνήθως δε τρείς ως τέσσερις . Οι περιηγήσεις αυτές συνδέονται άμεσα με το μορφωτικό τουρισμό και ιδιαίτερα με διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα , ενώ τα επαγγελματικά ταξίδια παίζουν και αυτά με την σειρά τους σημαντικό ρόλο .

Ο τουρισμός πόλης πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο από άτομα ανώτερης μορφωτικής και εισοδηματικής στάθμης , που κατοικούν κατά το πλείστο σε μεγάλα αστικά κέντρα και που ταξιδεύουν τις περισσότερες φορές χωρίς να συνοδεύονται από τις οικογένειές τους . Τα ταξίδια αυτά οργανώνονται σε μεγάλο ποσοστό από tour operators , ταξιδιωτικά / τουριστικά γραφεία και αεροπορικές εταιρίες .

Επίσης θα πρέπει να ειπωθεί ότι ένας ακόμα πόλος έλξης για πολλά άτομα που κάνουν αυτής της μορφής τουρισμό , είναι η νυχτερινή ζωή , η διασκέδαση , τα ψώνια , οι ενδιαφέρουσες εκδρομές και τέλος το ωραίο περιβάλλον .

2.2.7.ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στο συνεδριακό τουρισμό υπάγονται κάθε είδους οργανωμένες εκδηλώσεις όπως για παράδειγμα συνέδρια ή συναντήσεις με μεγάλο ή μικρό αριθμό συμμετοχών και σε οποιοδήποτε επίπεδο , δηλαδή τοπικό , περιφερειακό , εθνικό ή διεθνές . Επειδή ο συνεδριακός τουρισμός είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας δύο ως τέσσερις ημέρες , συνδυάζεται με κάποια άλλη μορφή τουρισμού όπως για παράδειγμα τουρισμό πόλης , μορφωτικό τουρισμό κλπ.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε μια χώρα υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών είναι η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και ανωδομής και συγκεκριμένα η κατασκευή σύγχρονων συνεδριακών κέντρων άρτια τεχνολογικά εξοπλισμένων και με βοηθητικούς χώρους κάθε είδους , όπως για παράδειγμα εστιατόρια , αναψυκτήρια , χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων , ιατρεία , ταχυδρομεία , γραφεία εξυπηρέτησης συνέδρων κλπ. , καθώς επίσης η κατασκευή αιθουσών συνεδρίων μεγάλης χωρητικότητας εκ μέρους των μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων του κέντρου και της περιφέρειας .

Ας σημειωθεί ότι η έγκαιρη πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων κύκλων για τα συνέδρια και τις διάφορες συναφείς εκδηλώσεις , που θα πραγματοποιηθούν σε μια χώρα που επιδιώκει να αναπτύξει το συνεδριακό τουρισμό , πέρα από το ό,τι θα βοηθήσει σημαντικά στην προσέλκυσή τους , θα προβάλλει παράλληλα και την ίδια στο εξωτερικό σαν χώρα συνεδριακού τουρισμού .

2.2.8.ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Είναι γνωστό ότι η ύπαρξη παιδιών σε μια οικογένεια αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα επιλογής τόσο του τόπου διακοπών όσο και του χρόνου που θα πραγματοποιηθούν αυτές .

Οι tour operators γνωρίζουν ότι όταν τα τουριστικά πακέτα που προσφέρουν στην τουριστική αγορά είναι προσιτά στις οικογένειες , τότε αυτές ταξιδεύουν συνήθως με τα παιδιά τους . Αλλά ακόμα και αν τα τουριστικά πακέτα που προσφέρουν δεν είναι και τόσο προσιτά στον οικογενειακό προϋπολογισμό , προσπαθούν να τα κάνουν , προσφέροντας ειδικές εκπτώσεις για τα παιδιά . Διάφορες εκπτώσεις προσφέρουν επίσης και για τα παιδιά των οικογενειών που κάνουν ατομικό και όχι μαζικό τουρισμό , όπως για παράδειγμα στα μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούν για τη μετακίνηση τους από τον τόπο της μόνιμης διαμονής τους στον τόπο του τουριστικού τους προορισμού . Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του οικογενειακού τουρισμού είναι η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και ανωδομής όπως για παράδειγμα αίθουσες παιχνιδιών , παιδικές χαρές , παιδικές πισίνες , παιδικοί σταθμοί κλπ . και ακόμα ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό για να προσέχει και να συντροφεύει μικρά κυρίως παιδιά .

2.2.9.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Η τάση που υπάρχει σήμερα για περισσότερα και μακρύτερα ταξίδια επηρέασε όπως είναι φυσικό , και την Τρίτη ηλικία που συνήθως διαθέτει ελεύθερο χρόνο , σταθερό εισόδημα , υψηλό δείκτη αποταμίευσης λόγω νοοτροπίας και τρόπου ζωής , μα πάνω απ' όλα μεγάλη επιθυμία για ταξίδια και γενικότερα για τουρισμό .

Σύμφωνα με εκτιμήσεις των ειδικών , το ποσοστό συμμετοχής της τρίτης ηλικίας στο συνολικό πληθυσμό της γης θα αυξηθεί αισθητά στο μέλλον , δημιουργώντας έτσι ένα νέο ανθρώπινο δυναμικό , που σε μεγάλο ποσοστό θα επηρεαστεί από το σύγχρονο τρόπο ζωής και θα έχει μεγάλο δείκτη ροπής για τουρισμό .

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία αποτελεί το συντηρητικότερο τμήμα του τουριστικού δυναμικού μιας χώρας που κινείται συνήθως τουριστικά στο εσωτερικό της ή το πολύ σε χώρες κοντινές και κυρίως σε αυτές που συνορεύουν με την χώρα της μόνιμης διαμονής τους . Τα συγκοινωνιακά μέσα που χρησιμοποιεί για αυτό τον σκοπό είναι κατά κύριο λόγο το τρένο ,

κατά δεύτερο λόγο το ιδιωτικό αυτοκίνητο και το λεωφορείο και κατά τρίτο λόγο το αεροπλάνο. Για τον τουρισμό τρίτης ηλικίας δεν απαιτείται ειδική υποδομή και ανωδομή εκ μέρους των χωρών που επιθυμούν να τον αναπτύξουν .

2.2.10.ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο αγροτικός τουρισμός ή αγροτουρισμός , όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς , αναφέρεται στις δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού που αναπτύσσονται στον αγροτικό χώρο και εντάσσονται οργανικά και αρμονικά στον αγροτικό χώρο και περιλαμβάνει διάφορες τουριστικές δραστηριότητες που είναι συμπληρωματικές ή δεν έρχονται σε σύγκρουση με άλλες δραστηριότητες όπως για παράδειγμα οικονομικές και κοινωνικές , που χαρακτηρίζουν τον αγροτικό χώρο .

Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και εμπειρία ο αγροτικός τουρισμός διακρίνεται σε δυο βασικές μορφές και συγκεκριμένα :

(α) Σε εκείνη που καλύπτει υποδοχή και φιλοξενία τουριστών σε αγροκτήματα , όπου οι φιλοξενούμενοι συμμετέχουν στη ζωή των αγροτών και στις αγροτικές δραστηριότητες γενικότερα . Η μορφή αυτή αγροτικού τουρισμού είναι ευρύτερα γνωστή σαν διακοπές αγροικιών .

(β) Σε εκείνη που αφορά στη δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και ενοικιαζόμενων δωματίων σε εξωαστικούς μικροσυννοικισμούς , όχι απαραίτητα αγροτικού χαρακτήρα , και τη φιλοξενία τουριστών σε αυτά συνήθως με το σύστημα «κλίνη και πρόγευμα» .

Η ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού σε οποιαδήποτε αγροτική περιοχή προϋποθέτει τη δημιουργία της κατάλληλης εκείνης υποδομής και ανωδομής , που θα επιτρέψει την ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων , όπως για παράδειγμα εσωτερική διαμόρφωση και εξοπλισμός δωματίων που προορίζονται για ενοικίαση , διάνοιξη δρόμων ή βελτίωση του ήδη υφιστάμενου οδικού δικτύου , δημιουργία χώρων εστίασης και αναψυχής , αξιοποίηση των τουριστικών φυσικών πόρων της περιοχής κλπ.

2.2.11.ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θαλάσσιος τουρισμός αναφέρεται στο σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται στο θαλάσσιο χώρο μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών . Αναμφίβολα ο θαλάσσιος τουρισμός αποτελεί μια από τις δυναμικότερες μορφές του σύγχρονου τουρισμού , αφού η σημασία του στις τουριστικές οικονομίες των χωρών που έχουν τόσο τις φυσικές προϋποθέσεις όσο και τις οικονομικές δυνατότητες να τον αναπτύξουν είναι κυριολεκτικά μεγάλη .

Η πιο παραγωγική και συναλλαγματοφόρα δραστηριότητα του θαλάσσιου τουρισμού είναι οπωσδήποτε εκείνη της ναύλωσης σκαφών αναψυχής κάθε είδους όπως για παράδειγμα πολυτελών θαλαμηγών , ιστιοφόρων , ταχύπλοων σκαφών κλπ. Η πελατεία στην οποία απευθύνεται και οι ανάγκες ή επιθυμίες της οποίας ικανοποιεί , είναι κατά το πλείστο τουρίστες υψηλής εισοδηματικής στάθμης .

Άλλη αξιόλογη συναλλαγματοφόρα δραστηριότητα του θαλάσσιου τουρισμού είναι και αυτή των κρουαζιερών , η ζήτηση των οποίων παρουσιάζει διεθνώς σημαντική αύξηση . Οι σύγχρονες τάσεις της αγοράς κρουαζιερών συγκλίνουν στα μεγαλύτερα και πολυτελέστερα κρουαζιερόπλοια , τα οποία εξασφαλίζουν υψηλή ποιότητα διαμονής και ψυχαγωγίας στους πελάτες τους , που κατά κανόνα αποτελούν τουρίστες μεσαίας και υψηλής εισοδηματικής τάξης .

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού είναι η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής και ανωδομής , το κόστος της οποίας κάθε άλλο παρά χαμηλό είναι

, ιδιαίτερα δε σε ό,τι αφορά στην κατασκευή σύγχρονων και άρτια εξοπλισμένων μαρινών για τον ελλιμενισμό, τον ανεφοδιασμό και γενικά την εξυπηρέτηση των σκαφών αναψυχής των επιβατών και των πληρωμάτων τους άσχετα αν αυτά είναι ενοικιαζόμενα ή ιδιωτικής χρήσης και στη συμπλήρωση ή / και ανανέωση του στόλου των σκαφών αναψυχής και των κρουαζιερόπλοιων .

2.2.12.ΧΡΟΝΟΜΕΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο χρονομεριστικός τουρισμός είναι αναμφίβολα η ταχύτερα αναπτυσσόμενη μορφή τουρισμού σήμερα . Με ρυθμό ανάπτυξης 30% περίπου το χρόνο η χρονομεριστικές διακοπές πιστεύεται βάσιμα ότι θα αποτελέσουν μελλοντικά ό,τι ήταν το οργανωμένο τουριστικό πακέτο για την δεκαετία του 50' .Ο πρωτοποριακός αυτός θεσμός δίνει τη λύση στον «κορεσμένο» τουρίστα του τουριστικού πακέτου , που απαιτητικός όσο ποτέ άλλοτε σήμερα αναζητά υψηλή ποιότητα τουριστικών υπηρεσιών στις διακοπές του .

Η υπερσύγχρονη αυτή μορφή τουρισμού , που ως σημειωθεί έχει κατά κανόνα πελατεία μέσης και υψηλής εισοδηματικής στάθμης , βασίζεται στην αρχή της πώλησης του δικαιώματος χρήσης ορισμένων ημερών ή εβδομάδων σε ένα ξενοδοχείο ή ένα συγκρότημα διαμερισμάτων την ίδια χρονική περίοδο κάθε χρόνο . Επειδή όμως είναι πολύ φυσικό ο αγοραστής του δικαιώματος αυτού να αρχίσει γρήγορα να κουράζεται με την ιδέα της επιστροφής στο ίδιο μέρος , στο ίδιο ξενοδοχείο ή συγκρότημα διαμερισμάτων , την ίδια χρονική περίοδο κάθε χρόνο , οδηγήθηκε εκ των πραγμάτων να επιδιώξει την ανάπτυξη δικτύων ανταλλαγής παρόμοιων δικαιωμάτων . Και το πέτυχε τελικά . Έτσι λοιπόν μπορεί πια σήμερα να ανταλλάξει κανείς το δικαίωμα χρήσης που έχει αγοράσει σε ένα ξενοδοχείο ή ένα συγκρότημα διαμερισμάτων για ορισμένο χρονικό διάστημα κάθε χρόνο , με παρόμοιο δικαίωμα χρήσης άλλου αγοραστή σε ξενοδοχείο ή συγκρότημα διαμερισμάτων όχι μόνο σε άλλη περιοχή , αλλά και σε άλλη χώρα . Επίσης μπορεί να το πουλήσει , να το νοικιάσει ή να το κληροδοτήσει όπως ακριβώς συμβαίνει με τα άλλα ακίνητα .

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στα ξενοδοχεία θα πρέπει να ειπωθεί ότι πολλά από αυτά έχουν αρχίσει να συνειδητοποιούν ότι γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο γι'αυτά να πετύχουν ικανοποιητική απόδοση του κεφαλαίου που έχουν επενδύσει όταν εξαρτώνται μόνο από το παραδοσιακό τουριστικό πακέτο , σε μια εποχή που οι tour operators πιέζουν για χαμηλότερες τιμές . Γι'αυτό και επιδιώκουν να εφαρμόσουν το σύστημα των χρονομεριστικών διακοπών , που τους εξασφαλίζει πέρα από την αρχική εισροή κεφαλαίων ένα σταθερό εισόδημα και μια στεθερή πληρότητα με τουρίστες κατά κανόνα μέσης και υψηλής εισοδηματικής στάθμης όπως ήδη ειπώθηκε .

2.2.13.ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού , που αφορά μια κατηγορία ατόμων τα οποία επισκέπτονται θρησκευτικούς τόπους , που βρίσκονται στη χώρα της μόνιμης διαμονής τους ή σε κάποια άλλη είτε για λόγους λατρείας είτε για να πάρουν μέρος σε κάποιες θρησκευτικές εκδηλώσεις ή τελετές είτε για να εκπληρώσουν κάποιο τάμα που είχαν κάνει κλπ.

Η μορφή αυτή τουρισμού είναι περιορισμένης διάρκειας , συνήθως μια ως τρεις ημέρες . Επίσης τα τουριστικά πακέτα για θρησκευτικό τουρισμό είναι σχετικά φθηνότερα από εκείνα άλλων μορφών τουρισμού , επειδή είναι οπωσδήποτε λιτότερα , ενώ τα οικονομικά ωφέληματα για τους θρησκευτικούς τόπους και κατ'επέκταση για τις οικονομίες των χωρών στις οποίες βρίσκονται αυτοί σημαντικά .

Για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού δεν χρειάζεται ειδική υποδομή και ανωδομή , αλλά μόνο βασική .

2.2.14.ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η συνειδητοποίηση των τουριστικών επιχειρηματιών αλλά και των πολιτικών εξουσιών των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών , ότι η ικανοποιητική απόδοση του κεφαλαίου που έχουν επενδύσει στην τουριστική οικονομία γίνεται με το πέρασμα του χρόνου ολοένα και πιο δύσκολη , όταν αυτή εξαρτάται μόνο από το παραδοσιακό τουριστικό πακέτο και μάλιστα σε μια εποχή που οι tour operators πιέζουν συνεχώς για χαμηλότερες τιμές , οδήγησε στην ωρίμανση της ιδέας για την ανάπτυξη του επιλεκτικού τουρισμού .

Ο επιλεκτικός τουρισμός πραγματοποιείται κατά κανόνα από άτομα υψηλής εισοδηματικής στάθμης που , όπως μπορεί να συμπεράνει κανείς , όχι μόνο θέλουν αλλά και μπορούν να ξοδέψουν μεγάλα ποσά για την ικανοποίηση των τουριστικών τους αναγκών ή επιθυμιών . Τα άτομα αυτά ταξιδεύουν συνήθως μεμονωμένα , δηλαδή κάνουν ατομικό τουρισμό , που σημαίνει ότι είτε αγοράζουν ατομικά τουριστικά πακέτα ΙΤ(individual inclusive tours) είτε τα φτιάχνουν όπως αυτοί ακριβώς θέλουν , έτσι ώστε να ικανοποιούνται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι τουριστικές τους ανάγκες ή επιθυμίες , είτε δεν αγοράζουν καθόλου τουριστικά πακέτα , που σημαίνει ότι αγοράζουν τις διάφορες τουριστικές υπηρεσίες μεμονωμένα .

Τα άτομα που κάνουν επιλεκτικό τουρισμό μπορεί να ξοδεύουν πολλά χρήματα για την ικανοποίηση των τουριστικών τους αναγκών ή επιθυμιών , αλλά ταυτόχρονα είναι και απαιτητικά . Συγκεκριμένα έχουν την απαίτηση τα χρήματα που ξοδεύουν για την αγορά τουριστικών προϊόντων να τους προσφέρουν τουλάχιστον την ικανοποίηση ή την ωφέλεια ή τη χρησιμότητα που προσδοκούν .

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του επιλεκτικού τουρισμού είναι η χώρα υποδοχής και φιλοξενίας αυτής της κατηγορίας τουριστών να δημιουργήσει την κατάλληλη υποδομή και ανωδομή , δηλαδή ξενοδοχεία πέντε και τεσσάρων αστέρων με πολλούς συμπληρωματικούς χώρους , υψηλής ποιοτικής στάθμης σέρβις , νυκτερινή ζωή , καλλιτεχνική κίνηση , αναπτυγμένη αγορά , μουσεία , πινακοθήκες , καλό συγκοινωνιακό δίκτυο , άνετα μεταφορικά μέσα , καθαρό περιβάλλον κλπ.

2.2.15.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

Ο τουρισμός κινήτρων είναι ουσιαστικά μια σχετικά νέα μορφή τουριστικής δραστηριότητας που αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς και που υπόσχεται σημαντικά οικονομικά ωφέληματα για τις χώρες εκείνες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών που θέλουν , αλλά και που έχουν τις προϋποθέσεις να τον αναπτύξουν.

Η μορφή τουρισμού για την οποία ο λόγος αποτελεί αναμφίβολα ένα αποτελεσματικό μέσο του σύγχρονου μάρκετινγκ , που χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερο οι μεγάλες βιομηχανικές , εμπορικές και παροχής υπηρεσιών επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να αυξήσουν την παραγωγικότητα των εργαζομένων που απασχολούν και κατ'επέκταση την ανταγωνιστικότητά τους τόσο στις αγορές του εσωτερικού και του εξωτερικού . Για να επιτευχθούν λοιπόν οι σκοποί αυτοί των επιχειρήσεων , προσφέρονται εκ μέρους τους διάφορα κίνητρα στους εργαζομένους μεταξύ των οποίων και ομαδικά τουριστικά πακέτα GIT(group inclusive tours) συνήθως για τουριστικούς προορισμούς στο εξωτερικό . Αυτή η μέθοδος υποκίνησης των εργαζομένων εκ μέρους των επιχειρήσεων αποδείχτηκε στην πράξη αποτελεσματική , γι'αυτό και έχει εξαπλωθεί , όπως ήδη ειπώθηκε , σημαντικά τα τελευταία χρόνια στις Η.Π.Α απ'όπου άρχισε να εφαρμόζεται για πρώτη φορά στα μέσα της δεκαετίας του 60'.

Ο τουρισμός κινήτρων έχει κατά κανόνα περιορισμένη χρονική διάρκεια , τρεις ως τέσσερις ημέρες συνήθως . Σκοπός του tour operator που αναλαμβάνει για λογαριασμό της επιχείρησης να φτιάξει το σχετικό τουριστικό πακέτο – κίνητρο , είναι να δώσει στο χρήστη του στο

ολιγοήμερο αυτό διάστημα την ευκαιρία να απολαύσει κάτι το ξεχωριστό , κάτι το οποίο δεν θα είχε ο ίδιος τη δυνατότητα να ζήσει , αν έπρεπε να αγοράσει με δικά του χρήματα το τουριστικό αυτό πακέτο .

Για την ανάπτυξη του τουρισμού κινήτρων , απαραίτητη προϋπόθεση είναι να προσφέρεται ένας τουριστικός προορισμός που κατά προτίμηση να ξεχωρίζει από τους συνηθισμένους . Σε αντίθεση με άλλες μορφές τουρισμού , ο τουρισμός κινήτρων δεν δίνει έμφαση στις πολυσύχναστες μεγαλουπόλεις αλλά στην ατμόσφαιρα που δημιουργεί το περιβάλλον του τουριστικού προορισμού καθώς επίσης στην άνεση και την πολυτέλεια που προσφέρουν τα ξενοδοχεία του κατά κύριο λόγο και οι άλλες συμπληρωματικές τους εγκαταστάσεις .

2.2.16.ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Για την ανάπτυξη του οικολογικού τουρισμού δεν χρησιμοποιούνται βαριές κατασκευές , ενώ τόσο ο τουρίστας όσο και το τουριστικό κύκλωμα υποδοχής και εξυπηρέτησής του σέβονται την φύση , μέχρι του σημείου να αποφεύγονται τα μαζικά μέσα μετακίνησης παντού όπου αυτό είναι εφικτό .

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του οικολογικού τουρισμού εντάσσεται η τουριστική ανάπτυξη των παραδοσιακών οικισμών , των βιότοπων , των εθνικών δρυμών κλπ.

Ο οικολογικός τουρισμός αποτελεί αναμφίβολα την εξισορρόπηση μιας χώρας στο μαζικό τουρισμό και τα προβλήματά του γι' αυτό και η ανάπτυξή του κρίνεται επιτακτική παντού όπου αυτή είναι εφικτή .

2.2.17.ΛΑΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο λαϊκός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού , που χαρακτηρίζεται για την πελατεία του και συγκεκριμένα για το ό,τι αποτελείται αυτή από άτομα που κατά το πλείστο είναι χαμηλής εισοδηματικής στάθμης και ακόμα ότι τα άτομα αυτά ταξιδεύουν συνήθως οικογενειακά και με κάθε είδους ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα , όπως για παράδειγμα αυτοκινούμενα τροχόσπιτα , αυτοκίνητα , μοτοσυκλέτες κλπ.

Παρά το γεγονός ότι τα οικονομικά ωφελήματα από αυτήν τη μορφή τουρισμού κάθε άλλο παρά σημαντικά είναι , όλες χωρίς εξαίρεση οι χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών έχουν λίγο – πολύ αναπτύξει την απαραίτητη υποδομή και ανωδομή για την εξυπηρέτηση τουριστών αυτής της κατηγορίας . Συγκεκριμένα έχουν κατασκευάσει camping σε οδικούς άξονες , σε τουριστικές τοποθεσίες και στις παρυφές πόλεων που προσφέρουν στα άτομα που πραγματοποιούν αυτής της μορφής τουρισμό υπηρεσίες φιλοξενίας , που κάνουν τη διαμονή τους όσο το δυνατό ανετότερη .

Ας σημειωθεί ότι η διαμονή σε camping είναι συγκριτικά με αυτή σε άλλα τουριστικά καταλύματα αισθητά φτηνότερη . Το γεγονός αυτό εκτιμάται πάρα πολύ από τους τουρίστες του λαϊκού τουρισμού και κυρίως από αυτούς που συνοδεύονται στις τουριστικές τους μετακινήσεις από τις οικογένειές τους , ιδιαίτερα δε όταν αυτές είναι πολυμελής .

2.2.18.ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η πελατεία του κοσμοπολίτικου τουρισμού είναι κατά κύριο λόγο ο κόσμος της αριστοκρατίας και οι μεγιστάνες του πλούτου που συχνά ταξιδεύουν από το ένα κοσμοπολίτικο κέντρο στο άλλο . Όπως γίνεται αντιληπτό τα άτομα αυτά ξοδεύουν μεγάλα χρηματικά ποσά τόσο κατά την τουριστική μετακίνησή τους όσο και κατά τη διαμονή τους στον τουριστικό προορισμό που επισκέπτονται , γι' αυτό και οι απαιτήσεις τους γενικά είναι πάρα πολύ μεγάλες .

Τα άτομα που κάνουν κοσμοπολίτικο τουρισμό μετακινούνται συνήθως με ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα , όπως για παράδειγμα αεροπλάνα , θαλαμηγούς κλπ. Στον τουριστικό προορισμό τους διαμένουν είτε σε ξενοδοχεία πολυτελείας είτε σε ιδιόκτητες ή νοικιασμένες πολυτελής επαύλεις είτε σε ιδιόκτητες πολυτελής θαλαμηγούς . Επίσης η ζωή που κάνουν τα άτομα αυτά στα διάφορα κοσμοπολίτικα κέντρα που επισκέπτονται κατά διαστήματα είναι πάρα πολύ κοσμική , κάτι άλλωστε που είναι πολύ φυσικό και απόλυτα συνυφασμένο με τη μορφή τουρισμού για την οποία ο λόγος .

Η ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού , αν και θα την επιθυμούσαν πολλές χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών για καθαρά οικονομικούς λόγους είναι οπωσδήποτε δύσκολη και αυτό γιατί εκτός από την κατάλληλη υποδομή και ανωδομή , απαιτείται και η καταξίωση του τουριστικού προορισμού στη συνείδηση της αριστοκρατίας και των μεγιστάνων του πλούτου σαν τόπος κοσμοπολίτικου τουρισμού . Αυτό όμως απαιτεί συνεχή και έντονη προσπάθεια μα πάνω απ' όλα μακριά περιθώρια χρόνου και αναμονής .

2.2.19.ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο κοινωνικός τουρισμός , σαν ιδιαίτερη μορφή τουρισμού , ορίζεται το σύνολο των σχέσεων και φαινομένων τουριστικού χαρακτήρα , που διευκολύνουν τη συμμετοχή στον τουρισμό των ασθενέστερων οικονομικών τάξεων . Με άλλα λόγια ο κοινωνικός ή επιδοτούμενος τουρισμός αποτελεί τη μορφή εκείνη του τουρισμού , που χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι πραγματοποιείται από μέλη του κοινωνικού συνόλου των οποίων η αγοραστική δύναμη είναι λίγο – πολύ περιορισμένη , χάρη σε ειδικές παροχές προς αυτά που μπορεί να είναι άμεσες ή έμμεσες .

Οι παροχές για κοινωνικό τουρισμό αποτελούν σήμερα για τις αναπτυγμένες οικονομικά χώρες υποχρέωση του κράτους . Συγκεκριμένα το σύγχρονο κοινωνικό κράτος έχει υποχρέωση πέρα από υγεία , καλά γηρατεία , εργασία , παιδεία κλπ να εξασφαλίσει σε άτομα χαμηλής εισοδηματικής στάθμης τη δυνατότητα να κάνουν διακοπές και με αυτόν τον τρόπο να ισορροπήσουν τόσο ψυχικά όσο και σωματικά .

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του κοινωνικού τουρισμού είναι η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής και ανωδομής , όπως για παράδειγμα κατασκευή ειδικών τουριστικών καταλυμάτων που να ανταποκρίνονται στις οικονομικές δυνατότητες της πελατείας τους, δηλαδή των κοινωνικών τουριστών , χορήγηση επιδομάτων διακοπών που να αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες κάθε οικογένειας , εφαρμογή επιχορηγούμενων προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού για ειδικές κατηγορίες ατόμων , όπως για παράδειγμα σπουδαστές , στρατιώτες , συνταξιούχους , που η οικονομική τους κατάσταση κάθε άλλο παρά τους επιτρέπει να κάνουν διακοπές , χρηματοδότηση των διακοπών με ευνοικούς όρους κλπ.

2.2.20.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ

Ο τουρισμός αναπήρων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες πρόκειται για μια ειδική μορφή τουρισμού , η ανάπτυξη της οποίας προωθείτε τελευταία ολοένα και περισσότερο σε ορισμένες χώρες .

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της μορφής τουρισμού για την οποία ο λόγος είναι η δημιουργία κάθε είδους τουριστικών εγκαταστάσεων , που να διαθέτουν ανάλογο εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση των τουριστών με ειδικές ανάγκες , όπως και η προσφορά τουριστικών πακέτων που θα απευθύνεται στην ειδική αυτή κατηγορία πελατείας και θα ικανοποιεί τις δικές της τουριστικές ανάγκες ή επιθυμίες .

Επίσης θα πρέπει οι χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, που επιθυμούν να αναπτύξουν την ειδική αυτή μορφή τουρισμού , να θεσπίσουν ειδικές τεχνικές προδιαγραφές που θα πρέπει απαραίτητα να τηρούν τα τουριστικά καταλύματα και οι άλλες τουριστικές

εγκαταστάσεις που κατασκευάζονται ειδικά για την εξυπηρέτηση των τουριστών με ειδικές ανάγκες . Τέτοιου είδους προδιαγραφές είναι για παράδειγμα ράμπες , ανελκυστήρες , ειδικός εξοπλισμός στα δωμάτια και τους λοιπούς χώρους των τουριστικών καταλυμάτων κλπ . , ώστε να μπορεί να γίνεται χρήση τους εκ μέρους των τουριστών με ειδικές ανάγκες χωρίς προβλήματα ή τουλάχιστον με όσο το δυνατόν λιγότερα γίνεται .(Νίκος Γ. Ηγουμενάκης , "Εισαγωγή στον Τουρισμό",INTERBOOKS,1999, σελ.111 - 129)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

3.ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

3.1. Γενικά χαρακτηριστικά των Κυκλάδων

Οι Κυκλάδες είναι ένα νησιωτικό σύμπλεγμα του Αιγαίου Πελάγους , μεταξύ Αττικής και Κρήτης . Η διάταξη των νησιών είναι σε δυο παράλληλες ευθείες σε συνέχεια του Σουνίου και της Ευβοίας προσδίδοντας την επιμέρους διάκριση σε Δυτικές και Ανατολικές Κυκλάδες , οι οποίες αποτελούν τον ομώνυμο νομό Κυκλάδων . Ο συνολικός πληθυσμός του Νομού είναι 112.615 κάτοικοι (απογραφή 2001) και η έδρα του στην Ερμούπολη .

Το ονομά τους δόθηκε από τους αρχαίους γεωγράφους , εξαιτίας της κυκλικής διάταξης γύρω από την ιερή νήσο Δήλο (γενέτειρα της Θεάς Άρτεμης και του Απόλλωνα) σε αντιδιαστολή των υπολοίπων νήσων του Αιγαίου που τις αποκαλούσαν Σποράδες .

Στην αρχαιότητα υπήρξαν γέφυρα για την ανάπτυξη του εμπορίου και την εξάπλωση του πολιτισμού .

Τα νησιά των Κυκλάδων οφείλουν το ιδιότυπο σχήμα τους και την σύσταση του εδάφους τους , σε σεισμούς και εκρήξεις ηφαιστειών με αποκορύφωση την έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας (17ος – 16ος αιώνας π.Χ) που συνέβησαν πριν από 35.000.000 χρόνια και αποτέλεσαν γεωλογικές αναστατώσεις της Αιγαίδας , μιας ενιαίας και αδιαίρετης γης μεταξύ του Ιονίου Πελάγους , της Μικράς Ασίας και των νοτίων ακτών της Κρήτης .

Η μυθολογία αναφέρει ότι πήραν το όνομά τους από τις ομώνυμες Νύμφες τις οποίες μεταμόρφωσε σε βράχους ο Ποσειδώνας .

Η μεγάλη ιστορική ώρα των Κυκλάδων είναι η Πρώιμη Εποχή του Χαλκού . Ο Πρωτοκυκλαδικός Πολιτισμός , ο οποίος αναπτύχθηκε εκείνη την εποχή στον γεωγραφικό χώρο των κυκλάδων , καλύπτει ολόκληρη την Τρίτη Χιλιετία π.Χ και επικοινωνεί και εξελίσσεται παράλληλα με τον Πρωτομινωικό Πολιτισμό της Κρήτης και τον Πρωτοελλαδικό της ηπειρωτικής Ελλάδας .

Η ιστορία αναφέρει ότι η φυλετική ταυτότητα των δημιουργών του Πρωτοκυκλαδικού Πολιτισμού ταυτίζεται με τους Κάρες και τους Λέλεγες . Κατά την Βυζαντινή περίοδο οι Κυκλάδες ανήκαν στο Θέμα του Αιγαίου . Επί Τουρκοκρατίας τα νησιά είχαν προνομιακό καθεστώς και στην Επανάσταση του 1821 προσέφεραν πολλά στον Απελευθερωτικό Αγώνα . Το 1830 οι Κυκλάδες προσαρτήθηκαν στο νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος .

Οι Κυκλάδες αποτελούνται από ένα σύμπλεγμα νησιών και βραχονησίδων με κατοικημένα τα εξής 24 νησιά: Αμοργό , Ανάφη , Άνδρο , Αντίπαρο , Δονούσα , Ηρακλεία , Θηρασία , Ίο , Κέα , Κίμωλο , Κουφονήσια , Κύθνο , Μήλο , Μύκονο , Νάξο , Πάρο , Σαντορίνη , Σέριφο , Σίκινο , Σίφνο , Σύρο , Σχοινούσα , Τήνο και Φολέγανδρο . Το κλίμα των Κυκλάδων είναι εύκρατο με ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια. Οι χειμερινές θερμοκρασίες κυμαίνονται από 10° μέχρι 16°C, ενώ οι καλοκαιρινές από 24° μέχρι 30°C. Τα «μελέμια», εποχιακοί βορειοανατολικοί και βορειοδυτικοί άνεμοι, δροσιζουν τις ζεστές καλοκαιρινές μέρες.

Σήμα κατατεθέν των Κυκλάδων είναι οι γυμνοί βράχοι και η αντίθεση του λευκού των σπιτιών και του απέραντου γαλάζιου του Αιγαίου. Η λαϊκή αρχιτεκτονική των Κυκλάδων έγινε πρότυπο αναφοράς για το μοντέρνο αρχιτεκτονικό κίνημα. Τα παραδοσιακά κτίσματα στις Κυκλάδες,

εναρμονισμένα απόλυτα στο φυσικό περιβάλλον, είναι κτισμένα σε εσοχές, σε βράχους, χρησιμοποιούν κοιλότητες για δεξαμενές και αποθηκευτικούς χώρους και προστατεύονται από τον άνεμο και τη βροχή. Κάθε νησί έχει τις δικές του αρχιτεκτονικές ιδιομορφίες: υπόσκαφες κατοικίες, πυργόσπιτα, χωριά με κεραμοσκεπές, οικισμούς σε μορφή κάστρου, νεοκλασικές αρχοντικές κατοικίες και παραδοσιακά κυκλαδίτικα σπίτια. Ο επισκέπτης συναντά σε όλα τα Κυκλαδονήσια αξιόλογα μνημεία και κτίρια αγροτικής αλλά και πολιτιστικής κληρονομιάς όπως περιστεριώνες, ανεμόμυλους, νερόμυλους, αλώνια, γεφύρια, μοναστήρια, «σύρματα» (παραδοσιακοί χώροι πρόσδεσης ή φύλαξης σκαφών) κ.α.

Οι τέχνες, τα παραδοσιακά επαγγέλματα (όπως η μαρμαρογλυπτική, κεραμική και αγγειοπλαστική) και η τοπική γαστρονομία είναι πάντοτε ζωντανά. Στις Κυκλάδες διατηρούνται και αναβιώνουν τα γαμήλια, πασχαλινά, χριστουγεννιάτικα και αποκριάτικα έθιμα. Αναρίθμητα πανηγύρια πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια του έτους σε όλα τα Κυκλαδονήσια διαφυλλάσσοντας την θρησκευτική και πολιτιστική παράδοση του τόπου.

Τα νησιά των Κυκλάδων είναι τόπος συνάντησης ανθρώπων από όλα τα μέρη του κόσμου. Συνδυάζουν γεωγραφικές αντιθέσεις, ιστορία, τοπία σπάνιας φυσικής ομορφιάς, κυκλαδίτικη φιλοξενία, κουζίνα από τοπικά προϊόντα, έθιμα και πολιτισμό. Οι διακοπές στις Κυκλάδες μπορούν να συνδυάσουν διασκέδαση με κοσμοπολίτικο άρωμα, ξενοιασιά με χαλαρούς ρυθμούς, γαστρονομικές απολαύσεις, ρομαντικές αποδράσεις και ανέμελες πλεύσεις στην άγωνα Γραμμή. Τα μεγαλύτερα νησιά έχουν ζωή όλες τις εποχές του χρόνου και είναι ιδανικός προορισμός για διήμερα, ενώ τα πιο μικρά και απομακρυσμένα απευθύνονται κυρίως σε λάτρεις του εναλλακτικού τουρισμού. Ο αγροτουρισμός, ο θαλάσσιος, εκπαιδευτικός, αθλητικός, συνεδριακός, θρησκευτικός, οικολογικός και ιαματικός τουρισμός εκπληρώνουν κάθε προσδοκία των επισκεπτών.

Συνώνυμες του ελληνικού καλοκαιριού, οι Κυκλάδες είναι το όνειρο χιλιάδων παραθεριστών και αποτελούν έναν από τους δημοφιλέστερους προορισμούς διακοπών.

(Πηγή: e-kyklades.gr)

3.1.1. Αμοργός

Η Αμοργός είναι ένα μικρό ορεινό νησί με μικρές πεδιάδες. Η μορφολογία του εδάφους της την χωρίζει σε τρία μέρη. Στην βορινή πλευρά όπου βρίσκεται ο Προφήτης Ηλίας σε υψόμετρο περίπου 700 μέτρων, στο κεντρικό μέρος της Αμοργού όπου βρίσκεται η Χώρα και το λιμάνι Κατάπολα και στην νότιο δυτική πλευρά του νησιού βρίσκεται η Κάτω Μεριά. Η Αμοργός έχει δύο λιμάνια: την Αιγιάλη και τα Κατάπολα. Έχει μέγεθος 121 τετρ. χιλιομέτρων και 112 χλμ. μήκος ακτογραμμής. Οι μόνιμοι κάτοικοί της είναι περίπου 1850. Το υψηλότερο βουνό της είναι ο Κρίκελος (823 μ.). Το κλίμα είναι ξηρό, με ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια κυρίως λόγω των μελτεμιών του Αιγαίου.

Το γνωστότερο αξιοθέατο της Αμοργού είναι το Μοναστήρι της Παναγίας της Χοζοβιώτισσας, 3 χλμ. ανατολικά της Χώρας, χτισμένο σε ένα κενό μέσα στο βράχο του Προφήτη Ηλία κοιτάζοντας την θάλασσα. Το μοναστήρι γιορτάζει στις 21 Νοεμβρίου.

Η Αμοργός είναι γνωστή για το ρακόμελο, ένα ποτό που γίνεται από ρακή και μέλι και την ψημένη ρακή που γίνεται με ρακή, μέλι και βότανα.

(Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.2. Ανάφη

Η Ανάφη βρίσκεται ανατολικά της Σαντορίνης με την οποία και αποτελούν τα νοτιοανατολικότερα νησιά των Κυκλάδων, και απέχει από τον Πειραιά 150 μίλια . Πρωτεύουσα του νησιού είναι η Ανάφη (Χώρα) .Επίγειο και κύριος λιμένας της νήσου είναι ο Άγιος Νικόλαος.

Η Ανάφη έχει σχήμα περίπου τριγωνικό με μία ανατολική χερσόνησο και η συνολική της επιφάνεια εκτιμάται στα 38,636 τ.χλμ. με συνολικό ανάπτυγμα ακτών 38 χιλιόμετρα. Μεγαλύτερη κορυφή είναι η Βίγλα στο μέσον του νησιού με υψόμετρο τα 582 μ. Δεν υφίστανται ποταμοί αλλά μόνο χείμαρροι.

Εντοπισμοί ελαφρόπετρας που παρατηρούνται στη νήσο φέρονται ως προϊόντα της μεγάλης έκρηξης του ηφαιστείου της Σαντορίνης το 1500 π.Χ. Στο υπέδαφος της Ανάφης έχει διαπιστωθεί ύπαρξη μεταλλευμάτων κυρίως γαληνίτη, σμιθσονίτη, σιδήρου καθώς και μολύβδου .Στη περιοχή Βάγια παρά τη δυτική ακτή υφίσταται ιαματική θειούχα πηγή.

Στο ανατολικό άκρο του νησιού δεσπόζει ο Βράχος, ένας ασβεστολιθικός μονόλιθος με ψηλότερη κορυφή το Κάλαμο. Ο Βράχος θεωρείται ως δεύτερος μεγαλύτερος μονόλιθος της Μεσογείου μετά το Γιβραλτάρ . Στη κορυφή του είναι κτισμένο το μοναστήρι της Παναγιάς της Καλαμιώτισσας.

(Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.3. Άνδρος

Η Άνδρος βρίσκεται στο βόρειο άκρο του συμπλέγματος των Κυκλάδων και είναι το 2ο σε έκταση νησί του Αιγαίου μετά την Νάξο, με έκταση περίπου 374 τετραγωνικά χιλιόμετρα και συνολική ακτογραμμή περίπου 177 χιλιόμετρα. Στην ανατολική πλευρά, ο πορθμός του Καφηρέα διαχωρίζει το νησί από την Εύβοια. Οι άνεμοι είναι εξαιρετικά δυνατοί σε αυτή την πλευρά των Κυκλάδων (Άνδρος, Τήνος, Μύκονος) και οι καλύτερα προστατευμένες ακτές βρίσκονται στην δυτική πλευρά του νησιού, εκεί όπου βρίσκεται και το κύριο λιμάνι της Άνδρου, το Γαύριο. Από το λιμάνι της Ραφήνας, η διαδρομή με το φέρρυ διαρκεί το πολύ 2,5 ώρες.

Η βόρεια πλευρά του όρους Πέταλο είναι μία κοιλάδα με πλούσια βλάστηση και πολλές πηγές φυσικού νερού. Ακόμη βορειότερα βρίσκουμε άλλη μία κοιλάδα, το Ατένι. Οι νότιες πλαγιές του όρους Πέταλο είναι επίσης πλούσιες σε υπόγεια νερά και μικρούς χείμαρρους, γεγονός στο οποίο οφείλεται η ακμή των γύρω χωριών

Η Άνδρος είναι γνωστή για τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Στο νησί υπάρχουν πολλοί χείμαρροι, μικροί όμορφοι καταρράκτες και πλήθος φυσικών πηγών, γιατί η Άνδρος είναι ίσως το μοναδικό νησί των Κυκλάδων με τόσο πλούσιο υδροφόρο ορίζοντα. Πιο γνωστή είναι η

πηγή Σάρισα με νερό πλούσιο σε μεταλλικά και θεραπευτικά στοιχεία. Αυτός είναι ο λόγος που το αρχαίο όνομα της Άνδρου ήταν Υδρούσα. Το δεύτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της Άνδρου είναι οι άνεμοι. Το τρίτο χαρακτηριστικό γνώρισμα της Άνδρου είναι η ναυτιλιακή ανάπτυξη. Πολλά άλλα πλοία καταχωρήθηκαν σε άλλα λιμάνια ή έπλεαν υπό ξένη σημαία σε όλο τον κόσμο.

(Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.4. Αντίπαρος

Η Αντίπαρος είναι η μικρή αδελφούλα της Πάρου. Η πρόσβαση σ' αυτή είναι πολύ εύκολη, είτε από το λιμάνι της Πούντας με μικρό οχηματαγωγό πλοίο σε μόλις 7 λεπτά, είτε από το λιμάνι της Παροικίας με μικρό επιβατικό καραβάκι σε περίπου 35 λεπτά.

Ο διάυλος αυτός που χωρίζει την Πάρο από την Αντίπαρο έχει πλάτος περίπου 1200 μέτρα και βάθος γύρω στα 5 μέτρα. Σύμφωνα με την παράδοση λέγεται ότι κάποτε τα δύο νησιά ήταν ενωμένα.

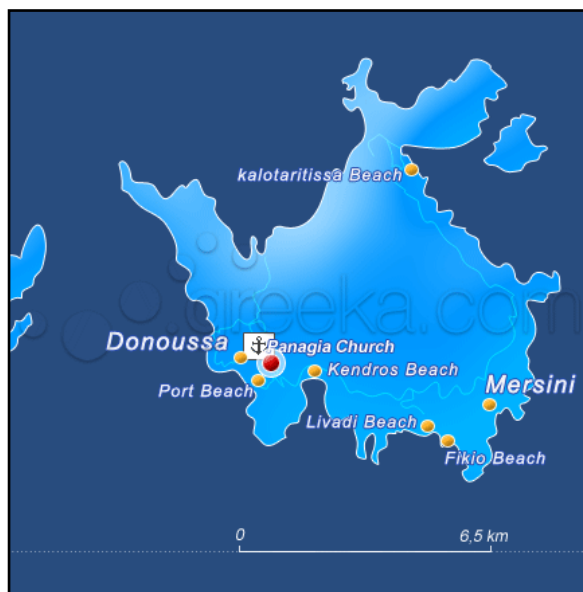
Παρά τα μόλις 38 τ. χιλιόμετρα της και το λιτό, αλλά γραφικό παρουσιαστικό της, έχει να προσφέρει πολλά μνημεία, υπέροχες παραλίες και έναν φιλόξενο κόσμο.

Το πιο μεγάλο κομμάτι καλλιεργήσιμης γης βρίσκεται στο βορειοανατολικό της τμήμα, εκεί που βρίσκεται και ο μοναδικός οικισμός του νησιού, η Αντίπαρος ή Κάστρο. Στην νοτιοανατολική πλευρά του νησιού στον λόφο του Αϊ Γιάννη βρίσκεται το περίφημο σπήλαιο της Αντιπάρου σε ύψος 177 μέτρων πάνω από την θάλασσα. Η Αντίπαρος περιβάλλεται από πολλές πανέμορφες παραλίες.

Στο νησί υπάρχουν επίσης αλυκές, ενώ το υπέδαφος κρύβει μεταλλεύματα όπως σίδηρο, ψευδάργυρο και μόλυβδο. Παλιότερα η εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου ήταν εκτεταμένη.

(Πηγή :<http://visit-cyclades.com>)

3.1.5. Δονούσα

Η Δονούσα γνωστή και ως Δενούσα , μαζί με την Αμοργό αποτελούν τα ανατολικότερα νησιά των Κυκλάδων.

Η Δονούσα απέχει 14 ναυτικά μίλια από το λιμάνι της Αμοργού (Κατάπολα). Η έκτασή της είναι 13,652 τ.χλμ., λοφώδης και πετρώδης με μέγιστο υψόμετρο 385 μέτρα και με 163 μόνιμους κατοίκους κατά την απογραφή του 2001.

Περιβάλλεται από πολλούς σκοπέλους πλην όμως έχει καθαρό διάυλο εισόδου στο λιμάνι που βρίσκεται στο νοτιοδυτικό όρμο, από τη πλευρά των Μακάρων νήσων.

Η Δονούσα αποτελεί συνοικισμό της κοινότητας Αιγιάλης της Αμοργού της επαρχίας Θήρας (Σαντορίνης) όπου υπάγεται και εκκλησιαστικά. Οι κάτοικοί της, λίγες ποιμενικές οικογένειες, το 2001 ήταν 163.

(Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.6. Ηρακλειά

Η Ηρακλειά ήταν παλαιότερα γνωστή και ως Άγιος Γεώργιος, είναι νησίδα έκτασης μόλις 18,078 km² και βρίσκεται μεταξύ των νήσων Νάξου και Ίου . Έχει δύο λιμένες από τους οποίους συγκοινωνεί με τα πλησιέστερα νησιά και με γραμμή αγόνου με τη Σύρο και τον Πειραιά.

Είναι το δυτικότερο κατοικήσιμο νησί του συμπλέγματος των λεγομένων Μικρών Ανατολικών Κυκλάδων. Οι τρεις συνοικισμοί της, Άγιος Αθανάσιος, Άγιος Γεώργιος και Παναγιά αποτελούν ανεξάρτητη κοινότητα, την Ηρακλειά, που υπάγεται στην επαρχία Θήρας (Σαντορίνη). Πρωτεύουσα της νήσου είναι ο συνοικισμός Παναγιά. Οι κάτοικοί της το 2001 έφθαναν τους 151.

Γενικά είναι λοφώδης νήσος με υψηλότερη κορυφή του Πάπα. Στους πρόποδες του Πάπα βρίσκονται δύο αξιόλογα σπήλαια το μεγαλύτερο των οποίων είναι του Αγίου Ιωάννη, που κοσμεύεται και με σταλακτίτες.

Στην Ηρακλειά έχουν εντοπιστεί επίσης κοιτάσματα σμύριδας και ορυκτού σιδήρου και πολλές πηγές γλυκού ύδατος.

Είναι αξιοσημείωτο ότι το νησί, παρά τη μικρή του έκταση, χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα πλούσια βιοποικιλότητα. Μέχρι το τέλος του 2010 είχαν καταγραφεί 175 είδη πουλιών, αρκετά εκ των οποίων απειλούμενα και προστατευόμενα σε παγκόσμιο επίπεδο. Από αυτά τα 26 ήταν αρπακτικά.

Ο κύριος λόγος για τον οποίο η Ηρακλειά είναι κατάλληλη για καταφύγιο των αρπακτικών, είναι οι απότομοι, κατακόρυφοι γκρεμοί στους οποίους, λόγω της έντονης διάβρωσης που έχουν υποστεί, έχουν δημιουργηθεί κατάλληλες θέσεις για το φώλιασμα των αρπακτικών.

Στους νεότερους χρόνους τα πολλά σπήλαια της νήσου χρησίμευσαν κατά καιρούς ως κρησφύγετα πειρατών και λαθρεμπόρων, εξ ου και οι διάφορες ονομασίες των ορμίσκων.

Σήμερα η Ηρακλειά υπάγεται στην Ιερά Μητρόπολη Θήρας Αμοργού και Νήσων και ειδικότερα στην αρχιερατική περιφέρεια Αμοργού. Αποτελεί ιδιοκτησία της Ιεράς Μονής της Παναγίας της Χαζοβιώτισσας της Αμοργού. Κατόπιν σχετικής αδείας της Ιεράς Μονής, το 1826, επιτράπηκε σε Αμοργιανούς η εποίκηση της νήσου.

Στην Ηρακλειά και ειδικότερα στον όρμο του Αγίου Γεωργίου, τον Ιούνιο του 2007 εγκαταστάθηκε η πρώτη στον κόσμο αυτόματη πλωτή ανεμογεννήτρια που σε συνδυασμό φωτοβολταϊκών αποτελεί ταυτόχρονα μονάδα αφαλάτωσης. Η μονάδα αυτή που φέρει το ελληνικό όνομα «Υδριάδα» παράγει ενέργεια από ανανεώσιμη πηγή χωρίς να μολύνει το περιβάλλον δίνοντας την ιδανικότερη λύση στη λειψυδρία που μαστίζει κυρίως τους θερινούς μήνες το νησί.

(Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.7.Θηρασία

Η Θηρασία ή Θηρασιά είναι μικρό νησί του Αιγαίου Πελάγους και ανήκει στις Κυκλάδες. Μέχρι τη Μινωική έκρηξη των προϊστορικών χρόνων που δημιούργησε την καλδέρα, αποτελούσε κομμάτι της νήσου Στρογγύλη, της οποίας σήμερα συμπληρώνει το κυκλικό περίγραμμα μαζί

με τα νησιά Θήρα (Σαντορίνη) και Ασπρονήσι. Έχει έκταση 9,246 τ.χλμ. και πληθυσμό 268 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001 .

Η Θηρασία βρίσκεται απέναντι από την Οία, μαζί με την οποία σχηματίζει τη βόρεια είσοδο της καλντέρας. Η πρωτεύουσα της Θηρασίας είναι ο Μανωλάς. Ψηλότερη κορυφή του νησιού είναι ο Προφήτης Ηλίας, 294 μ. Το δεύτερο μεγαλύτερο χωριό σε πληθυσμό είναι ο Ποταμός. Το λιμάνι της Θηρασίας είναι η Ρίβα. Για τους λάτρεις της πεζοπορίας υπάρχουν πολλές εναλλακτικές διαδρομές μέσα από τα αγροτικά δρομάκια ή ριμίδια (όπως τα ονομάζουν οι ντόπιοι) για να εξερευνήσουν τις ομορφιές του νησιού.

Έως την δεκαετία του 1960 στο νησί λειτουργούσαν ορυχεία εξόρυξης ηφαιστειακών υλικών. Η οικονομία του νησιού στηρίζεται στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων, στην αλιεία και στην κτηνοτροφία και τον τουρισμό. Στη Θηρασία, λόγω ιδιαιτερότητας του ηφαιστειακού καλλιεργήσιμου εδάφους, ευδοκίμησαν συγκεκριμένες ποικιλίες αμπελιού, το ντοματάκι, η φάβα, η άγρια κάπαρη, η λευκή μελιτζάνα, τα στρογγυλά κολοκυθάκια, το κατσούνι, το “χλωρό” τυρί, κρασί.

Σήμερα η Θηρασία υπάγεται στην Ιερά Μητρόπολη Θήρας, Αμοργού και Νήσων και ειδικότερα στην αρχιερατική περιφέρεια Θήρας. Η Θηρασία έχει συνολικά 21 εκκλησίες και μικρά ξωκλήσια. (Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.8.Ίος

Η Ίος βρίσκεται ανάμεσα στη Νάξο, τη Σίκινο, τη Σαντορίνη και την Αμοργό. Έχει έκταση 108 τ. Χλμ. και το μήκος των ακτών της φτάνει στα 80 χιλιόμετρα. Απέχει από τον Πειραιά περίπου 108 ναυτικά μίλια και η διάρκεια του ταξιδιού με τα συμβατικά καράβια φτάνει τις 7,5 ώρες, ενώ με τα ταχύπλοα ο χρόνος του ταξιδιού μειώνεται σχεδόν στο μισό. Το σχήμα της μοιάζει με παραλληλόγραμμο. Το έδαφός της είναι βραχώδες και ξερό, αλλά το υπέδαφός της είναι πλούσιο σε κρυσταλλοσχιστοειδή πετρώματα που αποτελούνται κυρίως από μαρμαριγιακούς γρανίτες, πράσινους σχιστόλιθους και άλλα μάρμαρα. Η εβραϊκή λέξη ίον που σημαίνει «σωρός από πέτρες» είναι ίσως μια από τις πολλές πιθανότητες προέλευσης του ονόματός της, η οποία αποδίδεται στους Φοίνικες. Βέβαια η πιο επικρατέστερη θεωρία είναι η λέξη ία, που αναφέρεται σε ένα είδος λουλουδιών που ευδοκίμησαν στο νησί κατά την αρχαιότητα.

Από τις αρχές του προηγούμενου αιώνα και μέχρι το 1940, η οικονομία του νησιού εξαρτιόταν από την εξόρυξη πυρίτη και άλλων ορυκτών, ενώ μέχρι και πριν λίγα χρόνια βασιζόνταν στην κτηνοτροφία, την μελισσοκομία, την τυροκομία και άλλες αγροτικές ασχολίες.

(Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.9.Κέα

Η Κέα είναι το δυτικότερο κατοικήσιμο νησί των Κυκλάδων και η επιφάνειά της εκτιμάται στα 131,693 τ.χλμ. ενώ έχει μήκος ακτών 88 χιλιόμετρα. Το ψηλότερο βουνό είναι ο Προφήτης Ηλίας με υψόμετρο 568 μέτρα. Επίσης στο νησί υπάρχει ένα από τα μεγαλύτερα φυσικά λιμάνια (όρμοι) της Μεσογείου, ο κόλπος του Αγίου Νικολάου.

Η παλαιότερη ονομασία της Κέας ήταν Υδρούσα, ενώ κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας το νησί λεγόταν Τζιά.

Η Κέα είχε πληθυσμό 2.417 άτομα στην απογραφή του 2001 και πρωτεύουσα του νησιού είναι η Ιουλίδα. Το κύριο λιμάνι της Κέας είναι η Κορησσία.

Η Κέα είναι σχετικά αραιοκατοικημένο νησί, με εξαίρεση την Κορησσία (Λιβιάδι), που αποτελεί το κεντρικό λιμάνι του νησιού, την Ιουλίδα, που είναι η Χώρα (πρωτεύουσα) του νησιού και το Βουρκάρι που είναι η ακριβότερη περιοχή του νησιού. Οι πιο γνωστές παραλίες της Κέας είναι το Σπαθί, ο Οτζιάς, το Γιαλισκάρι, οι Ποίσσεσ, τα Ξύλα, καθώς και ο Κούνδουρος που έχει βραβευτεί με γαλάζια σημαία. Το καλοκαίρι σε όλο το νησί πραγματοποιείται η γιορτή των Παραμυθιών.

Στην Κέα σημαντικό αριθμό επισκεπτών προσελκύνουν τα μονοπάτια της χτισμένα σαν πέτρινες σκάλες που διανύουν όλο το νησί. Επιπλέον το νησί έχει πολλά καταφύγια θηραμάτων κυρίως για αποδημητικά πουλιά αλλά και για κάποια αρπακτικά. Εντυπωσιακή είναι και η χλωρίδα που καταγράφει 3000 είδη φυτών (σταμναγκάθι, δρυς, ασφόδελοι και σφένδαμοι κυρίως αλλά και σπανιότερα είδη ορχιδέας κ.α.)

Καθημερινά επικοινωνεί με το λιμάνι του Λαυρίου.

Ο δήμος Κέας περιλαμβάνει το νησί της Κέας, την Μακρόνησο και τις γύρω νησίδες.
(Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.10.Κίμωλος

Η Κίμωλος (πρωτεύουσα: Χωριό Κιμώνου, λιμάνι: Ψάθη, έκταση: 37,426 τ.χλμ., υψηλότερο σημείο: Όρος Παλιόκαστρο, 364 μ.) Οι κάτοικοί της, που είναι συγκεντρωμένοι στην ομώνυμη κοινότητα, μεταξύ των ορμίσκων Ψάθα και Άγιος Νικόλαος, ασχολούνται κυρίως με τη ναυτιλία, τη γεωργία, την αλιεία, τη λατομία πορώλιθου και την εξόρυξη της “κιμωλίας γης”.

Το νησί έδωσε το όνομά του στο λευκό πέτρωμα, τη γνωστή από τους μαυροπίνακες κιμωλία. Μικρότεροι οικισμοί που κατοικούνται κυρίως το καλοκαίρι είναι η Ψάθη, η Γούπα, του Καρά, τα Πράσα, η Αλυκή, η Μπονάτσα και της Δέκας. Απέναντι από το ναό της Οδηγήτριας υπάρχει το Αρχαιολογικό Μουσείο και μέσα στο Κάστρο το Λαογραφικό Μουσείο.

Ο πληθυσμός αυξήθηκε από το 1991 (πραγματικός πληθυσμός 728) σε 769 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001.

Η Κίμωλος είναι Κοινότητα του Νομού Κυκλάδων. Το νησί διαθέτει Αστυνομικό σταθμό, έδρα Ειρηνοδικείου, Δημοτικό σχολείο, Ταχυδρομείο, ενώ η αρχή διαχείρισης του λιμένος υπάγεται στο Λιμεναρχείο Μήλου. Η πρωτεύουσα του νησιού ονομάζεται Κίμωλος ή Χωριό-και όχι Χώρα-Κιμώνου. Το 1950 αριθμούσε 1190 κατοίκους ενώ σήμερα 715 κατοίκους. Το Χωριό Κιμώνου αποτελείται από τους οικισμούς Παλιό και Νέο Χωριό, με το πρώτο να αναφέρεται κυρίως στο Κάστρο και γύρω από αυτό, ενώ το δεύτερο να αναφέρεται γενικά στους νεότερους οικισμούς Μυζηθρούς, Ξεροπηγάδας, Θεοσκεπάστης κλπ. Το λιμάνι της ονομάζεται Ψάθη και απέχει 0,8 χλμ από τη Χώρα.

Η Κίμωλος ανήκει στην άγονη γραμμή των Δυτικών Κυκλάδων και συνδέεται με τον Πειραιά με συμβατικά πλοία όλο το χρόνο και με ταχύπλοα την υψηλή περίοδο.

(Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.11.Κουφονήσια

Τα Κουφονήσια αποτελούνται από το Κάτω και Επάνω Κουφονήσι και ανήκουν στο σύμπλεγμα των Μικρών Ανατολικών Κυκλάδων. Αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το όνομα τους είναι και η Κέρος, ένα μικρό, ακατοίκητο νησί, 15 τ.χλμ., που όμως φιλοξενεί σημαντικά ευρήματα του κυκλαδικού πολιτισμού.

ΚΑΤΩ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ

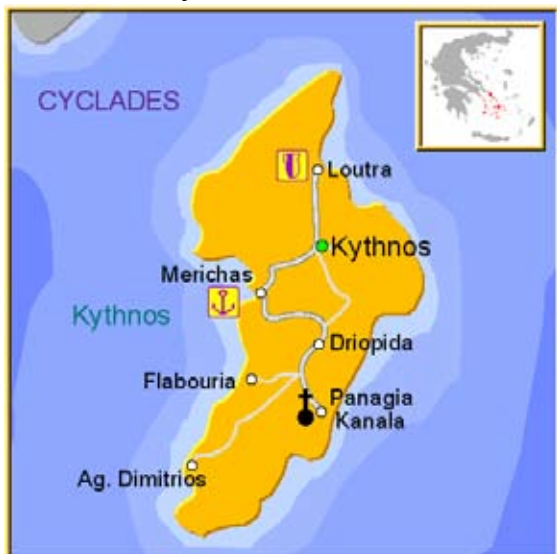
Βρίσκεται ανάμεσα στο Πάνω Κουφονήσι, τη Σχοινούσα και την Κέρο. Έχει έκταση 4,3 τ. χλμ. και είναι σχεδόν ακατοίκητο, τα μόνα κτίσματα που συναντά κανείς είναι λιγοστές θερινές κατοικίες. Χαρακτηριστικό αξιοθέατο του νησιού αποτελεί το εκκλησάκι της Παναγίας που βρίσκεται στο μόλο και είναι χτισμένο πάνω σε αρχαία ερείπια.

ΕΠΑΝΩ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ Η΄ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ

Το Επάνω Κουφονήσι είναι το μικρότερο και πιο πυκνοκατοικημένο νησάκι των Κυκλάδων. Έχει έκταση 3,5 τ. χλμ. και 366 κατοίκους. Κύρια και αποκλειστική ενασχόληση των κατοίκων αποτελεί η αλιεία γεγονός που μετατρέπει το νησί σε ένα γνήσιο ψαροχώρι, όπου ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει σε αφθονία ολόφρεσκα ψάρια και θαλασσινά. Το Κουφονήσι, άλλωστε, διαθέτει έναν από τους μεγαλύτερους αλιευτικούς στόλους της Ελλάδας, αναλογικά πάντα με τον πληθυσμό του. Φτάνοντας στο νησί, ο λευκός ανεμόμυλος που δεσπόζει στα αριστερά του λιμανιού μοιάζει να καλωσορίζει τον επισκέπτη, ενώ πιο πάνω απλώνεται η χώρα, ένα πρότυπο κυκλαδικής αρχιτεκτονικής. Οι παραδεισένιες παραλίες του, όλες σχεδόν αμμόδεις, συμπληρώνουν τη μαγευτική εικόνα του νησιού.

(Πηγή: el.Wikipedia.org)

3.1.12.Κύθνος

Η Κύθνος είναι νησί των Δυτικών Κυκλάδων ανάμεσα σε Κέα και Σέριφο, και απέχει 56 ν. μίλια από το λιμάνι του Πειραιά και μόλις 2 ώρες από το λιμάνι του Λαυρίου. Για το νησί της Κύθνου θα αναφερθούμε εκτενέστερα στο κεφάλαιο 5 .

3.1.13.Μήλος

Στην νοτιοδυτική άκρη του συμπλέγματος των Κυκλάδων απλώνεται το νησί της Μήλου. Ένα φυσικό μουσείο έκτασης 151 χιλιομέτρων, με ενεργειακή αύρα, μοναδικά ηφαιστειογενή τοπία και 75 πολύχρωμες και φανταστικής ομορφιάς παραλίες που την κάνουν αξέχαστη. Τα τελευταία χρόνια είναι ένας από τους πλέον αγαπητούς τουριστικούς προορισμούς. Το μήκος των ακτών της φτάνει τα 126 χιλιόμετρα και έχει πληθυσμό γύρω στους 5000 κατοίκους.

Η Μήλος απέχει περίπου 86 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά και σχεδόν στην μέση μεταξύ Πειραιά και Κρήτης. Η σύνδεση με τον Πειραιά, τα υπόλοιπα νησιά των Δυτικών Κυκλάδων, την Φολέγανδρο, την Σαντορίνη αλλά και την Κρήτη είναι πολύ συχνή.

Το σχήμα του νησιού μοιάζει λίγο με πέταλο. Στα δυτικά του νησιού εμφανίζεται ένας τεράστιος φυσικός όρμος που αποτελεί το λιμάνι της, ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της Μεσογείου. Δεν διαθέτει ψηλά βουνά και οι περισσότερες κορυφές του δεν ξεπερνούν τα 400 μέτρα, με μοναδικές εξαιρέσεις την κορυφή του προφήτη Ηλία στο βουνό Χάλακας ύψους 751 μέτρων και το Χονδρό Βουνό ύψους 636 μέτρων. Στο νησί συναντάμε 8 χωριά, τα περισσότερα

από τα οποία βρίσκονται διάσπαρτα στην βορεινή και σχετικά επίπεδη πλευρά του νησιού. Η Μήλος είναι η πρωτεύουσα των Δυτικών Κυκλάδων που διοικητικά υπάγονται στην Σύρο. Η Μήλος έχει μία ασυνήθιστη διαμόρφωση λόγω της ηφαιστειογενούς μορφολογίας του εδάφους της. Άγονο τοπίο και διψασμένο, χωρίς πράσινο και πολύχρωμη βλάστηση, αλλά με τα μοναδικά χρώματα των πετρωμάτων της, την ομορφιά των ασυνήθιστων γλυπτών της φύσης, των χρωμάτων της θάλασσας και της άμμου με συνδυασμούς που σε αφήνουν άφωνο.

Το πέμπτο σε μέγεθος νησί των Κυκλάδων είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την Σαντορίνη. Τα δύο αυτά πανέμορφα νησιά των Κυκλάδων βρίσκονται στο γνωστό ηφαιστειακό τόξο του Αιγαίου και μοιράζονται την ιδιαίτερη ηφαιστειακή μορφή τους. Η Μήλος καλύπτει το 25% του συνολικού ορυκτού προϊόντος που παράγει όλη η χώρα .

Το όνομά της το πήρε προφανώς από το στρογγυλό της σχήμα που μοιάζει με το ομώνυμο φρούτο. Άλλες γνωστές ονομασίες του νησιού στο πέρασμα των αιώνων είναι Βιβλίσ, Γοργίς, Μιμαλλίς, Ζεφυρία, Άκιτος και άλλες.

Υπάρχουν πάρα πολλά στοιχεία που θα μπορέσει να δει ο επισκέπτης της Μήλου. Τα ερείπια του αρχαίου θεάτρου κοντά στις κατακόμβες, το Κλέφτικο ή αλλιώς τα «Θαλασσινά Μετέωρα», την Σμαραγδένια σπηλιά, την Αρχαία πόλη, το Σαρακήνικο, το Κλήμα (το γραφικότερο ψαροχώρι του νησιού), το μουσείο του ορυκτού πλούτου .
(Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.14. Μύκονος

Το νησί της Μυκόνου είναι ένας από τους πιο διάσημους καλοκαιρινούς προορισμούς της ανατολικής Μεσογείου και σίγουρα ο πιο κοσμοπολίτικος και εκλεπτυσμένος των Κυκλάδων. Οι πολυάριθμες επιλογές και δυνατότητες που προσφέρει το νησί κεντρίζει το ενδιαφέρον πολλών διαφορετικών ανθρώπων. Υπάρχει κάτι για όλους, είτε επιθυμούν την χαλαρή διασκέδαση, μια βόλτα στην φύση, είτε είναι «νυχτοπούλια» έτοιμα για διασκέδαση μέχρι το πρωί, ή λάτρεις της τέχνης ή ακόμα «ταξιδιώτες του κόσμου» που τους αρέσει να εξερευνούν νέους τόπους.

Στην δυτική ακτή, μέσα σε ένα βαθύ κόλπο, βρίσκεται η Χώρα, η πρωτεύουσα του νησιού και το λιμάνι του. Η Χώρα είναι μία όμορφη, παραδοσιακά φτιαγμένη πόλη. Στους αιώνες που πέρασαν η Μύκονος είχε τον δικό της εμπορικό στόλο, που εξηγεί και τον τότε πλούτο του νησιού. Μέσα στην πόλη υπάρχουν ακόμα αριστοκρατικά σπίτια που ανήκαν σε καπετάνιους και επιχειρηματίες της εποχής. Εκπληκτικό είναι, ότι παρ' όλη την τεράστια τουριστική ανάπτυξη της Μυκόνου σε σχέση με τα ξενοδοχεία, διαμερίσματα, εστιατόρια και καταστήματα, η Χώρα

κατάφερε να διατηρήσει τόσο αναλλοίωτη την παραδοσιακή και γραφική της παρουσία, όσο λίγες κυκλαδίτικες πόλεις κατάφεραν.

Η Μικρή Βενετία που βρίσκεται δυτικά του Κάστρου, είναι ίσως η πιο γραφική γωνιά της Μεσογείου. Είναι γνωστή για τις καταπληκτικές ψαροταβέρνες της και το πιο όμορφο ηλιοβασίλεμα του νησιού.

Στην Χώρα υπάρχει ένας μικρός αριθμός μουσείων, εκθέσεων τέχνης, θεατρικών παραστάσεων, κονσέρτων και τους καλοκαιρινούς μήνες λειτουργεί θερινός κινηματογράφος.

Τα Άνω Μερά είναι ένα ήσυχο χωριό ανάμεσα σε χωράφια, γνωστή περιοχή για τις καταπληκτικές ταβέρνες. Ο ταξιδιώτης μπορεί να επισκεφτεί τα δύο μοναστήρια της περιοχής, της Τουρλιάνης και το Παλαιόκαστρο.

Το μεγαλύτερο θέλγητρο του νησιού κατά τους θερινούς μήνες είναι οι πανέμορφες παραλίες και τα γαλαζοπράσινα νερά του. Παραλίες υπάρχουν για όλων των ειδών τους ταξιδιώτες, άλλες προσβάσιμες με λεωφορεία, άλλες μακριά από τους τρελούς ρυθμούς, κάποιες ιδανικές για οικογένειες και κάποιες ιδανικές για σερφίστες ή για γυμνιστές. Η Μύκονος προσφέρει καταλύματα όλων των κατηγοριών, κάμπινγκ, παραθαλάσσιες μονάδες πολυτελείας ή ακόμα και βίλλες. Οι λάτρεις των θαλάσσιων σπορ έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν πληθώρα αθλημάτων και φυσικά δεν λείπουν τα μπαρ και τα εστιατόρια.

Οι περισσότερες παραλίες βρίσκονται στο νότιο τμήμα του νησιού, όπως οι πολυσύχναστες παραλίες του Πλατύ Γυαλού, της Ψαρρούς, του Ορνού, της Παράγκας, « Πارانτάιζ» Καλαμοπόδι, «Σούπερ Πارانτάιζ» Μπλίντρι, της Ελιάς, του Καλαφατίου, του Καλού Λειβαδιού και της Λίας. Στην δυτική πλευρά της Μυκόνου βρίσκονται οι παραλίες του Αγίου Στεφάνου, των Χουλάκιων, της Μεγάλης Αμμου και του Αγίου Ιωάννη.

Πριν την επιστροφή στο σπίτι, είναι απολύτως απαραίτητη μία επίσκεψη στο νησί της Δήλου. Αυτή η αρχαία πόλη αποτέλεσε ένα σημαντικό κέντρο της Μεσογείου στην αρχαιότητα και κατά την Ρωμαϊκή Εποχή.
(Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.15.Νάξος

Η Νάξος, το μεγαλύτερο από τα νησιά των Κυκλάδων, πήρε το όνομά της από τον Νάξο, αρχηγό των Κάρων, που κατέλαβαν το νησί κατά την αρχαιότητα.

Βρίσκεται σχεδόν στην καρδιά των Κυκλάδων και συνδέεται ακτοπλοϊκώς καθημερινά με τον Πειραιά.

Η Νάξος είναι κατά βάση ένα νησί με πολλές εύφορες κοιλάδες και ψηλά βουνά. Έχει μια συνολική έκταση περίπου 430 τετρ. χιλ. ενώ οι ακτές της απλώνονται σε μια έκταση περίπου 148 τ.χιλ. Το πιο ψηλό βουνό της Νάξου, αλλά και των Κυκλάδων, είναι ο Ζάς (Ζευς) με ύψος 1004 μέτρων. Μέχρι τώρα η Νάξος ήταν πάντα προσκολλημένη στην αγροτική και κτηνοτροφική ανάπτυξή της, αφού πάντα ήταν ένα νησί σχετικά αυτάρκες και αυτόνομο σε σχέση με άλλα Κυκλαδονήσια που δεν ήταν τόσο εύφορα. Το νησί είναι προικισμένο με πολλά υπόγεια ρεύματα που τροφοδοτούν πηγές και πηγάδια κι έτσι το νερό ρέει άφθονο, εξασφαλίζοντας επάρκεια γεωργικών προϊόντων. Τα κυριότερα από αυτά είναι η περίφημη Ναξιώτικη πατάτα, τα βερίκοκα, τα λαχανικά, τα εσπεριδοειδή, ιδιαίτερα τα κίτρα, το λάδι και το κρασί. Η Νάξος επίσης είναι γνωστή για την κτηνοτροφία της και τα πολλά και εξαιρετικής ποιότητας κτηνοτροφικά της προϊόντα. Ποιος δε έχει γευτεί την μυζήθρα, το κεφαλοτύρι, το ανθότυρο, την ξινομυζήθρα της, ή την πικάντικη γραβιέρα Νάξου, αλλά και τα γευστικότερα λουκάνικα και το μοναδικό καπνιστό «Ζαμπόνι».

Η οικονομία του νησιού ήταν επίσης βασισμένη στα ορυχεία μαρμάρου και του περίφημου σμυριγλιού που χρησιμοποιείται για την λείανση του μαρμάρου. Το μάρμαρο της Νάξου ήταν γνωστό από την αρχαιότητα και συναγωνιζόταν σθεναρά το Παριανό μάρμαρο. Χρησιμοποιήθηκε σε ευρεία κλίμακα σε οικοδομήματα και γλυπτά στον χώρο της Δήλου και των Δελφών.

Οι γυναίκες της Νάξου από τα παλιά χρόνια ήταν και παραμένουν τεχνίτριες του αργαλειού. Τα χρώματα τα έφτιαχναν μόνες τους από φυσικές βαφές.

(Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.16. Πάρος

Πάρος, το τέταρτο σε μέγεθος νησί στο σύμπλεγμα των Κυκλάδων, έχει έκταση 186,50 τ.μ. ενώ το ανάπτυγμα των ακτών της φτάνει σχεδόν τα 120 χιλιόμετρα, παράλληλα όλο το νησί καλύπτεται με ένα σχετικά καλό οδικό δίκτυο.

Η Πάρος βρίσκεται στο κέντρο των Κυκλάδων και απέχει από τον Πειραιά 92 ναυτικά μίλια. Διαθέτει επίσης αεροδρόμιο με αρκετά δρομολόγια ημερησίως.

Εκτός από το κεντρικό λιμάνι της Παροικίας, και της Νάουσας που βρίσκονται σε ομώνυμους φυσικούς όρμους που προστατεύουν τα πλοία και έχουν κατ' επανάληψη χρησιμοποιηθεί σαν φυσικά αγκυροβόλια, υπάρχουν και άλλα λιμάνια. Όπως του Πίσω Λιβαδιού, του Αμπελά αλλά και της Αλυκής που φυσικά δεν είναι τόσο μεγάλα αλλά το ίδιο γραφικά.

Οι πιο γνωστές παραλίες είναι, Ο Κριός και το Μαρτσέλο, Οι Κολυμπήθρες, ο Μώλος & ο Καλόγηρας στην περιοχή των Μαρμάρων, το Πίσω Λιβάδι, ο μοναδικός Λογαράς, Η Χρυσή Ακτή, ο Φάραγκας τα Τσερδάκια.

Τα σπλάχνα των βουνών της, κρύβουν το περίφημο Παριανό μάρμαρο με την μοναδική διαύγεια ή διαφάνεια αν θέλετε, το χαρακτηριστικό που το έκανε γνωστό και ζηλευτό μέσα από τους αιώνες. Πολλά γνωστά αριστουργήματα της αρχαιότητας έχουν παραχθεί από αυτό, όπως ο Ερμής του Πραξιτέλη ή η Αφροδίτη της Μήλου και άλλα.

Η Πάρος είναι από τα πιο εύφορα νησιά των Κυκλάδων. Παράγει πατάτες, δημητριακά, λάδι, λαχανικά, φρούτα καθώς και το μοναδικό Παριανό κρασί. Η Πάρος μαζί με την Αντίπαρο αποτελούν μια ιδιαίτερη επαρχεία του νομού Κυκλάδων με πρωτεύουσα την Παροικία ή Παροικιά.

(Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.17.Σαντορίνη

Η Σαντορίνη είναι ένας από τους διασημότερους τόπους του Αιγαίου Πελάγους και ίσως ολόκληρης της Ελλάδος.

Η Σαντορίνη, γνωστή ως «ΘΗΡΑ», βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο των Κυκλάδων σε γεωγραφικό πλάτος 35,25N και σε γεωγραφικό μήκος 25,20Α - περίπου 120 χλμ. από την Κρήτη και 240 χλμ. από το λιμάνι τον Πειραιά. Η έκτασή της είναι 73 τμ. Η συνολική έκταση του συμπλέγματος της Σαντορίνης, (Θήρα, Θηρασιά, Ασπρονήσι, Παλαιά Καμένη και Νέα Καμένη), είναι περίπου 89 τ.χλμ. και ο συνολικός πληθυσμός του είναι 13.500 κάτοικοι.

Από την καλντέρα προς τα ανατολικά του νησιού οι πλαγιές είναι πιο απαλές προς την θάλασσα και σχηματίζουν μακριές μαύρες (λόγω ηφαιστιογενούς εδάφους) αμμουδιές και παραλίες στρωμένες με βότσαλα. Η παραγωγή κρασιού στο νησί έχει μια μακρόχρονη ιστορία και είναι αναμφισβήτητα επηρεασμένη από τις ειδικές, τόσο καιρικές όσο και εδαφικές συνθήκες, λόγω της ύπαρξης του ηφαιστείου.

Οι καλύτερες παραλίες βρίσκονται στο ανατολικό και νότιο τμήμα του νησιού, όπως το Καμάρι και η Περίσσα. Διάσημη είναι η «Κόκκινη Παραλία» κοντά στον αρχαιολογικό τόπο του Ακρωτηρίου, με τα ψηλά απότομα κόκκινα βράχια της και τα βότσαλα στα πεντακάθαρα νερά της.

(Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.18.Σέριφος

Η Σέριφος βρίσκεται ανάμεσα στη Κύθνο και στη Σίφνο και απέχει περί τα 74 ναυτικά μίλια από το λιμάνι του Πειραιά.

Το όνομά της πιθανολογείται ότι προήλθε από την αρχαία ελληνική λέξη, στέρφος, που σημαίνει άγονο και σκληρό έδαφος.

Αν και το έδαφός της είναι σχετικά φτωχό και άγονο, το υπέδαφός της είναι πλούσιο σε σιδηρομεταλλεύματα των οποίων η εκμετάλλευση γινόταν συστηματικά αιώνες πριν. Χαρακτηριστικό της πανίδας της είναι ο «Σεριφίος άφωνος βάτραχος» που τον αναφέρουν πολλοί αρχαίοι συγγραφείς.

Τα πετρώματά της είναι γνωστά διεθνώς εδώ και αιώνες. Υπήρχαν πλούσια κοιτάσματα σιδηρομεταλλεύματος και μαγνητίτη. Επίσης ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η εξόρυξη και η εκμετάλλευση των κρυστάλλων του Λιεβρίτη που θεωρούνται από τους μεγαλύτερους και ίσως και τους ωραιότερους του κόσμου. Σπάνιο και πολύ ενδιαφέρον είδος πετρώματος της Σεριφου είναι και ο πράσινος Χαλαζίας, λόγω των χρωματιστών κρυστάλλων που πιάνουν σχεδόν όλες τις αποχρώσεις του πράσινου. Υπάρχουν πολλά ακόμα είδη πετρωμάτων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον όπως ο γρανάτης, ο ανδραδίτης, ο φθορίτης, ο αιματίτης, ο λεμονίτης και ο μαλαχίτης.

Έχει έκταση 75 τετραγωνικά χιλιόμετρα και το μήκος των ακτών της απλώνεται σε μια έκταση 10 χιλιομέτρων με πολλά δαντελωτά ακρογιάλια και κόλπους. Ο πληθυσμός της ανέρχεται σχεδόν σε 1200 κατοίκους, οι οποίοι ασχολούνται κατά κύριο λόγο με την αλιεία, την ναυτιλία και τα τελευταία χρόνια με τον τουρισμό που γνωρίζει μια μεγάλη πρόοδο.

Η Σέριφος ανήκει στις Δυτικές Κυκλάδες, που υπάγονται διοικητικά στην Σύρο, αλλά έχουν πρωτεύουσα την Μήλο.

Η σκάλα φόρτωσης μεταλλευμάτων στον κόλπο του Μεγάλου Λιβαδιού (Πηγή: <http://visit-cyclades.com>)

3.1.19.Σίκινος

Η Σίκινος είναι ένα κυκλαδίτικο νησί του Αιγαίου Πελάγους, που βρίσκεται μεταξύ των νήσων Φολέγανδρου και Ίου και σε απόσταση 14 και 10 μίλια αντίστοιχα. Από τον Πειραιά απέχει 102 μίλια.

Κυριότερα βουνά της νήσου είναι ο Τρούλος (553μ.), ο Άγιος Μάμας (549μ.), η Αγία Μαρίνα (450μ.) και το λεγόμενο “Φρούδι του Μοναστηριού” (350μ.) όπου και η Μονή της Χρυσοπηγής.

Κυριότερος όρμος που αποτελεί και λιμένα επίγειο της νήσου, βρίσκεται ΝΑ, είναι η Αλοπρόνια. Τον όρμο αυτό οι παλαιότεροι περιηγητές τον ονόμαζαν “Σαν Μπουρνιά” από το όνομα του καθολικού ιεραποστόλου Ιάκωβου των Μπουρνιών που ήταν και ιατρός.

Η Σίκινος έχει τρεις οικισμούς: την Αλοπρόνια, το Χωριό και το Κάστρο. Αλοπρόνια (αλς= θάλασσα + πρόνια) ονομάζεται το μικρό λιμάνι της Σικίνου.

Το Κάστρο, χτισμένο στο χείλος του γκρεμού 280 μέτρα πάνω από τη θάλασσα, είναι παλιός οχυρωμένος οικισμός του 15ου αιώνα. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της Σικίνου είναι τα ξωκκλήσια της, 61 τον αριθμό.

Ναός της Επισκοπής δεξιά και ο μικρός βυζαντινός της Αγ.Αννας

Παρά το γεγονός ότι η Σίκινος, όπως και όλες οι Κυκλάδες, δεν είναι περιοχή πλούσια σε βροχές, οι κάτοικοί της από τα παλιά χρόνια έχουν ενασχοληθεί ιδιαίτερα με την καλλιέργεια, τη βοσκή, την αλιεία, τη μελισσοκομία και την τυροκομεία. Η Σίκινος επίσης παράγει ποικιλία τυριών, ξινόγαλο, μυζήθρα ξερή, μυζήθρα νωπή και σικινιώτικο τυρί. Η Σίκινος επίσης διαθέτει θυμαρίσιο μέλι, από το οποίο, μαζί με σουσάμι, παράγεται παστέλι.

(Πηγή: <http://el.wikipedia.org>)

3.1.20.Σίφνος

Η Σίφνος είναι νησί μεσαιου μεγέθους στις δυτικές Κυκλάδες. Απέχει περίπου 130 χιλιόμετρα ή 80 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά. Έχει έκταση 73,942 τετραγωνικών χιλιομέτρων, μήκος 15 χιλιόμετρα και πλάτος 7,5 χιλιόμετρα. Η ακτογραμμή της είναι περίπου 70 χιλιόμετρα, και έχει μόνιμο πληθυσμό περίπου 2000 κατοίκους.

Νότια της Σίφνου βρίσκεται η μικρή νησίδα Κιτριανή. Το έδαφος της Σίφνου αποτελείται από πετρώματα γρανίτη, αργιλώδη ψαμμίτη λίθο ή σχιστόλιθους, ασβεστόλιθους κ.λπ. Περιέχει και ορυκτό πλούτο όπως μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκού, μολύβδου, μαγγανίου, γαληνίτη, μαγνησίου κ.λπ. Στην αρχαιότητα περιείχε και μεταλλεία χρυσού και αργύρου καθώς και λατομεία “Σιφναίου Λίθου” από τα οποία κατασκευάζονταν περίφημα επιτραπέζια είδη όπως τα “σίφνια ποτήρια”.

Διοικητικά η Σίφνος υπάγεται στην επαρχία Μήλου, εκκλησιαστικά στη Μητρόπολη Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας και Μυκόνου. Παλαιότερα αποτελούνταν από δύο κοινότητες, της Απολλωνίας (με 10 χωριά) και του Αρτεμόνα (με 5 χωριά) που συναποτελούσαν ένα δήμο.

Τα χωριά της Σίφνου είναι: Απολλωνία (πρωτεύουσα), Άνω Πετάλι, Εξάμπελα, Κάστρο, Κάτω πετάλι, Καταβατή και Αρτεμόνας. Παραλίες του νησιού είναι οι Καμάρες (λιμάνι), Βαθύ, Φάρος, Φασολού, Σεράλια, Αποκοφτό, Πλατύς Γυαλός,

Τα κύρια αξιοθέατά της περιλαμβάνουν το ενετικό χωριό Κάστρο, τον Προφήτη Ηλία τον ψηλό, τον Άγιο Συμεών (με θέα προς τις Καμάρες), τον αρχαιολογικό χώρο του Αγ. Ανδρέα και πάρα πολλά εξωκλήσια.

Η Σίφνος έχει μεγάλη παράδοση στην αγγειοπλαστική και στη μαγειρική, καθώς είναι η γενέτειρα του Νίκου Τσελεμεντέ. Κάθε χρόνο τον Σεπτέμβριο διοργανώνεται στη Σίφνο κυκλαδίτικο φεστιβάλ γαστρονομίας Τσελεμεντέ. Παράλληλα η ευρεία χρήση των αγγείων που παράγονταν στη Σίφνο έχει κάνει διάσημες δύο συνταγές που παρασκευάζονται στα αντίστοιχα πήλινα σκεύη. Η πρώτη είναι το μαστέλο το οποίο πήρε την ονομασία του απ’ το ομώνυμο σκεύος στο οποίο ψήνεται και η δεύτερη είναι η ρεβιθάδα.

Κυριότερα προϊόντα που παράγονται είναι δημητριακά, λάδι, κρασί, όσπρια, φρούτα, υφαντά βαμβακερά, είδη αγγειοπλαστικής, καθώς και πτηνοτροφικά και κτηνοτροφικά προϊόντα.

Η αρχαία Σίφνος είχε γίνει πολλή γνωστή από τα χρυσορυχεία και αργυρορυχεία της, από τα οποία οι Σίφνιοι είχαν γίνει πολύ πλούσιοι. Αργότερα όμως είτε λόγω εξάντλησης κοιτασμάτων, είτε λόγω κατακλυσμού των σηράγγων από θάλασσα περιέπεσε σε δεινή φτώχεια.

Η Σίφνος φημίζεται για την αρχιτεκτονική των οικισμών της. Ο οικισμός του “Κάστρου” ξεχωρίζει με την μεσαιωνική αρχιτεκτονική του και την αμυντικού χαρακτήρα ρυμοτομία του. Χαρακτηριστικό επίσης του νησιού είναι οι ξερολιθιές .

Η Σίφνος είναι πάρα πολύ γνωστή για τον πολύ μεγάλο αριθμό εκκλησιών και εξωκκλησιών της. Σημαντικό ρόλο στη ζωή της Σίφνου κατείχε και κατέχει η αγγειοπλαστική. Στην ανάπτυξη

της αγγειοπλαστικής συνέβαλε η γεωλογική σύσταση του νησιού, λόγω του ότι το πλούσιο σε άργιλο έδαφος της απετέλεσε εξαιρετική πρώτη ύλη.

(Πηγή: <http://el.wikipedia.org>)

3.1.21. Σύρος

Η Σύρος είναι νησί των Κυκλάδων και ήταν πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού, ενώ τώρα είναι πρωτεύουσα της Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου. Πρωτεύουσά της είναι η Ερμούπολη. Η Σύρος αναπτύχθηκε ιδιαίτερα μετά το 1826, όταν εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες από τα Ψαρά και τη Χίο. Υπήρξε ναυτικό, βιομηχανικό και πολιτιστικό κέντρο του νέου ελληνικού κράτους.

Το όνομα Σύρος προέρχεται από τους πρώτους κατοίκους του νησιού, τους Φοίνικες.

Η Σύρος βρίσκεται στο κεντρικό σημείο των Κυκλάδων και απέχει 83 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά και 62 από τη Ραφήνα. Η έκτασή της είναι 84,069 τ.χλμ..

Η Ερμούπολη κατέκτησε μάλλον αναπάντεχα αυξημένη τουριστική κίνηση, κυρίως εσωτερικής προέλευσης και υψηλού μορφωτικού και οικονομικού επιπέδου. Απέκτησε τη φήμη μιας πόλης - ζωντανού μουσείου χάρη στα εκατοντάδες αρχοντικά ιδιωτικά και δημόσια κτίρια και πλατείες, ενώ ανάλογη ανάπτυξη γνώρισαν και οι μικροί παραθαλάσσιοι οικισμοί του νησιού όπως ο Γαλησσάς, ο Φοίνικας, η Ποσειδωνία, η Βάρη, το Κίνι, οι Αγκαθωπές και άλλοι.

Καθοριστικά συμβάλλουν ο τουρισμός, η λειτουργία του ναυπηγείου, η υψηλή πλέον αγροτική παραγωγή, η παρουσία πολλών δημόσιων υπηρεσιών (στη Σύρο υπάρχει πια μόνο ένας δήμος που προέκυψε από την συνένωση των τριών καποδιστριακών του νησιού, ενώ είναι έδρα της Νομαρχίας Κυκλάδων, της Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου που περιλαμβάνει τους νομούς Κυκλάδων και Δωδεκανήσου καθώς και του Εφετείου Αιγαίου) και η λειτουργία του τμήματος Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Επίσης η Σύρος είναι έδρα και του Διοικητικού Πρωτοδικείου Σύρου, το οποίο έχει στην κατά τόπον αρμοδιότητά του όλο το Νομό Κυκλάδων καθώς και το γειτονικό Νομό Σάμου (Σάμος, Ικαρία, Φούρνοι).

Η ζωή στην Ερμούπολη παραμένει ζωντανή καθ' όλη τη διάρκεια του χειμώνα και ελάχιστα είναι τα καταστήματα που μένουν ανοιχτά μόνο για την καλοκαιρινή περίοδο.

Η Σύρος έχει ένα από τα καλύτερα λιμάνια στην Ελλάδα το οποίο λόγω της γεωγραφικής του θέσης προστατεύεται από τους ισχυρούς ανέμους που πνέουν στις Κυκλάδες. Ο Κρατικός Αερολιμένας Σύρου "Δημήτριος Βικέλας" ιδρύθηκε το 1992 και βρίσκεται σε απόσταση περίπου 3 χιλιομέτρων από το κέντρο της πόλης της Ερμούπολης.

Ως προς την εκπαίδευση στην πρωτεύουσα των Κυκλάδων εκτός από την Πρωτοβάθμια και

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση λειτουργούν και τα εξής Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα :

- Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και συστημάτων (Πανεπιστήμιο Αιγαίου)
- Σχολή Πλοιάρχων Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ)

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Ερμούπολεως στεγάζεται στο ισόγειο του Πνευματικού Κέντρου.

Το Θέατρο Απόλλων βρίσκεται στην Ερμούπολη και είναι ένα από τα πιο γνωστά θέατρα της Ελλάδας[24]. Θεμελιώθηκε στα τέλη του 1862 σε σχέδια του αρχιτέκτονα Πιέτρο Σαμπό που δούλεψε τότε ως αρχιτέκτονας στο Δήμο της Ερμούπολης. Υπάρχει η άποψη, την οποία ενστερνίζονται πολλοί Συριανοί, ότι το “Απόλλων” αποτελεί μικρογραφία της Σκάλας του Μιλάνου.

Στη Σύρο λειτουργεί ο κινηματογράφος “ΠΑΛΛΑΣ” .

Στο νησί λειτουργούν δύο τοπικοί τηλεοπτικοί σταθμοί , των οποίων η εμβέλεια καλύπτει όλες τις Κυκλάδες: ο σταθμός TV1 Σύρος, ο οποίος λειτουργεί από το 1988 και η Αιγαίο Τηλεόραση (Ρ.Ε.Δη.Σ.Ε), που ανήκει στον ενιαίο Δήμο της Σύρου και λειτουργεί από το 1995.

Λειτουργούν έξι τοπικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί.

Στη Σύρο εκδίδεται μία καθημερινή εφημερίδα, η Κοινή Γνώμη και μία εβδομαδιαία, ο Λόγος των Κυκλάδων. Επίσης, το Serious, ένα μηνιαίο περιοδικό ελεύθερης κυκλοφορίας που κυκλοφορεί από το 2009 στα νησιά των Κυκλάδων. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει μεγάλα βήματα από το νησί και στον ηλεκτρονικό τύπο.

Τοπικά Προϊόντα

Το πιο φημισμένο προϊόν που παράγεται στο νησί είναι το συριανό λουκούμι.

Το έτερο συριανό προϊόν των λουκουμοποιών είναι η χαλβαδόπιτα που παρασκευάζεται από θυμαρίσιο συριανό μέλι και φρεσκοψημένο αμύγδαλο.

Επίσης, ένα ακόμα τοπικό προϊόν του νησιού είναι και το τυρί “Σαν Μιχάλης” το οποίο παρασκευάζεται από ντόπιο γάλα ζώων που βόσκουν στην Απάνω Μεριά και συγκεκριμένα στην περιοχή Σαν Μιχάλη.

Μουσεία - Εκθέσεις

- Αρχαιολογικό Μουσείο Σύρου
- Βιομηχανικό Μουσείο - Κέντρο Τεχνικού Πολιτισμού
- Ιστορικό Αρχείο Σύρου
- Μουσείο Αντιγράφων Κυκλαδικής Τέχνης
- Λαογραφικό Μουσείο Σύρου
- Μουσείο Μάρκου Βαμβακάρη

Χαρακτηριστική είναι η αρμονική συνύπαρξη Καθολικών και Ορθοδόξων στο νησί, με τους μεικτούς γάμους να είναι συχνό φαινόμενο και τον κλήρο να συμμετέχει από κοινού σε φιλανθρωπικές δράσεις. Η Σύρος είναι επίσης ένα από τα λίγα μέρη όπου και οι δύο εκκλησίες γιορτάζουν την ίδια ημέρα το Πάσχα (κατά την ορθόδοξη ημερομηνία).

Στη Σύρο εδρεύει η Ιερά Μητρόπολη Σύρου στην οποία υπάγονται και τα νησιά Τήνος, Άνδρος, Κέα, Μήλος, Μύκονος, Δήλος, Σέριφος, Σίφνος, Κίμωλος, Κύθνος, Φολέγανδρος και Σίκιнос. Στο νησί βρίσκονται αρκετοί σημαντικοί ναοί, όπως η Μεταμόρφωση του Σωτήρος (εκεί βρίσκεται η μητρόπολη)[2], η Κοίμηση της Θεοτόκου (που περιέχει έργο του ζωγράφου Δομήνικου Θεοτοκόπουλου)[3], ο Άγιος Νικόλαος (πολιούχος της Ερμούπολης), η Ανάσταση, κ.ά.

Στη Σύρο υπάρχει επίσης μεγάλος αριθμός καθολικών εκκλησιών. Δεδομένου ότι τα τρία τέταρτα του Καθολικού κλήρου και των μοναχών στην Ελλάδα προέρχονται από τη Σύρο, το νησί αποτελεί το γνωστότερο κέντρο της Καθολικής Εκκλησίας στη χώρα. Η Καθολική Επισκοπή Σύρου ιδρύθηκε το 1207[6]. Περιλαμβάνει περίπου 8.000 μέλη και έχει υπό την

ευθύνη της τη Σύρο και τα νησιά Κέα, Κύθνος, Σέριφος, Σίφνος, Μήλος και Κίμωλος. Η επισκοπή αναγνωρίζεται από την πολιτεία

Ιστορικές βιομηχανίες

Ναυπηγική

- Νεώριο
- Ταρσανάς
- Καρνάγιο

Τηλεγραφείο

Η Σύρος συνδέθηκε τηλεγραφικά με τον Πειραιά το 1859 με το πρώτο καλώδιο που ποντίστηκε στα ελληνικά νερά και έπειτα με τη Χίο και την Κωνσταντινούπολη.

Τυπογραφεία

Το 1828 ήρθε από τη Σάμο στη Σύρο το πρώτο τυπογραφείο, του Ι. Σφοίνη.

(Πηγή: <http://el.wikipedia.org>)

3.1.22. Σχοινούσα

Η Σχοινούσα βρίσκεται στο κέντρο περίπου του συμπλέγματος των Μικρών Ανατολικών Κυκλάδων. Σύμφωνα με την παράδοση το όνομά του το χρωστά στο θαμνώδες φυτό σχίνο που ευδοκimeί σε όλο το νησί. Τη συναντάμε νότια της Νάξου και βορειανατολικά της Ηρακλείας. Είναι ένα μικρό νησί, με έκταση 8,144 τ. χλμ. που προσφέρεται για ήσυχες διακοπές. Ανήκει στην επαρχία της Νάξου και έχει τακτική συγκοινωνία, με το ταξίδι από τον Πειραιά ως το Μερσίνη. Το λιμάνι του νησιού, το Μερσίνη, θεωρείται ένα από τα καλύτερα καταφύγια μικρών σκαφών σε όλο το Αιγαίο.

Η Σχοινούσα έχει δύο οικισμούς, τη Χώρα και τη Μεσαριά. Ο οικισμός της Χώρας είναι κτισμένος σε ύψωμα, στην ενδοχώρα του νησιού και απέχει 1,2 χλμ. από το λιμάνι. Τα σπίτια είναι κτισμένα με τη χαρακτηριστική κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική.

Ο δεύτερος οικισμός του νησιού, η Μεσαριά διακρίνεται για την εκκλησία της Ευαγγελίστριας και απέχει 1,6 χλμ. από τη Χώρα. Διαθέτει συνολικά 15 παραλίες. Κατά την περιήγηση στις ακρογιαλιές του νησιού, ξεκινώντας από το λιμάνι, συναντάμε την παραλία Μερσίνη, το Τσιγκούρι, το Λιβάδι, η Λιάλιου, την Ψιλή Άμμο, τον Αλμυρό, κ.α.

(Πηγή: <http://el.wikipedia.org>)

3.1.23. Τήνος

Η Τήνος είναι το τέταρτο σε μέγεθος νησί των Κυκλάδων (Εκταση 194,59 τ.χλμ.) μετά τη Νάξο, την Άνδρο και την Πάρο. Έχει 8.574 κατοίκους (απογραφή 2001) μοιρασμένους σε 62 οικισμούς. Ανήκει στις βόρειες Κυκλάδες και βρίσκεται ΝΑ. συνέχεια της Άνδρου και ΒΔ. της Μυκόνου. Το σχήμα του νησιού είναι επίμηκες τριγωνικό.

Το έδαφος γενικά είναι ορεινό με υψόμετρο που δεν ξεπερνά τα 729 μέτρα. Δεν υπάρχουν δάση και μεγάλες πεδινές εκτάσεις. Χαρακτηριστικό είναι το επικλινές του εδάφους στο μεγαλύτερο μέρος του νησιού έτσι ώστε οι αγροί να παρουσιάζουν εικόνα μεγάλων σκαλοπατιών, τα λεγόμενα “πεζούλες” ή “χαλιά”, που διαχωρίζονται από χαμηλούς μανδρότοιχους, τους τράφους από “ξερολιθιές”.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του νησιού είναι οι πολλοί και με αξιοθαύμαστη αρχιτεκτονική περιστεριώνες και τα εκατοντάδες εξωκλήσια του. Συνολικά, εκκλησίες και εξωκλήσια μαζί φτάνουν τα 750.

Από πλευράς πανίδας υπάρχουν αγριοπερίστερα, λαγοί, αγριοκούνελα, αγριοκάτσικα, πέρδικες και διάφορα αποδημητικά πουλιά (τρογόνια, ορτύκια, αγριόπαπιες κ.α) με πέρασμα τους μήνες Σεπτέμβριο μέχρι και Φεβρουάριο.

Η Τήνος έλαβε την ονομασία της από το βασιλιά Τήνο, τον πρώτο οικιστή του νησιού . Τα αρχικά ονόματα της νήσου ήταν Οφιούσα και Υδρόεσσα ή Υδρούσα από τα πολλά φίδια και τις πλούσιες πηγές της .

Σύμφωνα με κάποιο θρύλο των πρόσφατων χρόνων απο την Τήνο πέρασε και ο Ναπολέον Βοναπάρτης και μάλιστα ο τόπος διαμονής του ήταν τα Λουτρά στο δήμο Εξώμβουργου όπου υπάρχουν και πολλά στοιχεία-μνημεία ρωμαϊκού πολιτισμού.

Η εύρεση της εικόνας της Παναγίας στις 30 Ιανουαρίου του 1823 προκαλεί εθνική συγκίνηση και ερμηνεύεται ως ιερό μήνυμα για το δίκαιο του αγώνα. Συγκίνηση , αλλά και αγανάκτηση θα προκαλέσει το δεκαπενταύγουστο του 1940 ο τορπιλισμός του ευδρόμου «ΕΛΛΗ» από ιταλικό υποβρύχιο. Έτσι έμελλε η Μεγαλόχαρη για άλλη μια φορά να είναι το ηθικό και ψυχικό στήριγμα των Τηνίων Αγωνιστών κατά τη διάρκεια του αλβανικού έπους.

Οι κάτοικοι του νησιού ασχολούνται βασικά με τη γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, καθώς και με την ναυτιλία, αλιεία και τον τουρισμό. Η οικονομία στηρίζεται βασικά στον τουρισμό που κατά τους θερινούς μήνες βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο, αλλά και σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, λόγω του πανελλαδικού προσκυνήματος της εικόνας της Ευαγγελίστριας.

Στην Τήνο βρίσκεται και ο ναός της Παναγίας Ευαγγελίστριας (Παναγία Τήνου, με την ομώνυμη θαυματουργό, κατά τη χριστιανική παράδοση, εικόνα. Η εκκλησία γιορτάζει στις 25

Μαρτίου (Ευαγγελισμός της Θεοτόκου), ωστόσο αποτελεί τον πιο δημοφιλή προορισμό του Δεκαπενταύγουστου (Κοίμηση της Θεοτόκου). Η εκκλησία της Ευαγγελίστριας (και ένα μέρος του συγκροτήματος) υπήρξε το πρώτο δημόσιο οικοδόμημα της ελεύθερης Ελλάδας..

Το πολεμικό πλοίο "Ελλην"

(Πηγή: <http://el.wikipedia.org>)

3.1.24. Φολέγανδρος

Η Φολέγανδρος είναι νησί των Κυκλάδων, μεταξύ της Σικίνου και της Μήλου. Απέχει 15 μίλια (ανατολικά) από τη Μήλο και 22 μίλια ΒΔ. από τη Σαντορίνη. Αποκαλείται επίσης και Πολύκαντρος ή Πολύκανδρος. Είναι επιμήκης νήσος με διεύθυνση Β.ΒΔ. προς Ν.ΝΑ., συνολικού μήκους 13 χλμ. και ελάχιστου πλάτους 1,1 χλμ. περί το μέσον που παρουσιάζει μορφολογία ισθμού, καλούμενου "Πόρτα", με δύο εκατέρωθεν κολπίσκους, τους Βαθύ και Πλάκα, που τη χωρίζουν σε δύο ισομήκη ορεινά και άδενδρα τμήματα.

Το νησί έχει δύο μεγάλους οικισμούς. Πρωτεύουσα είναι η Χώρα (ή πόλη Φολέγανδρος), με 316 κατοίκους, χτισμένη επί της ανατολικής πλευράς, σε ύψωμα 200 μ. Ο άλλος οικισμός, η Άνω Μεριά, βρίσκεται βορειότερα με πληθυσμό 291 κατοίκων, και αποτελεί το πιο παραδοσιακό κομμάτι του νησιού. Το λιμάνι του νησιού είναι ο Καραβοστάσης, στο ΝΑ. άκρο του και απέχει από Πειραιά 102 μίλια και από Νάξο 32 μίλια.

Γενικά πρόκειται για ορεινό νησί, πετρώδες με απότομες ακτές. Οι αρχαίοι Έλληνες την αποκαλούσαν “σιδηράν” , «σιδηρά γη», εξαιτίας της τραχύτητας του εδάφους της.

Γνωστές παραλίες στο νότιο και δυτικό τμήμα είναι το Λιβιάδι το Λιβαδάκι, το Αμπέλι, το Δένδρο και το Αυλάκι. Στο νότιο το Λατινάκι και το Κάτεργο Στο λιμάνι βρίσκεται η παραλία του Καραβοστάση και λίγο ανατολικότερα η Βάρδια .

Η Φολέγανδρος είναι μοναδικό δείγμα νησιού των Κυκλάδων με πλατείες στην διαμόρφωση της Χώρας. Επίσης, είναι γεμάτη με εκκλησίες και εξωκλήσια, από τις οποίες ξεχωρίζει η εκκλησία της Παναγίας, σκαρφαλωμένη στο βουνό δίπλα στην Χώρα, προσβάσιμη μόνο με τα πόδια. Παραδοσιακά φαγητά είναι τα ματσάτα, που είναι τοπικά μακαρόνια και σερβίρονται συνήθως με κόκκορα κοκκινιστό, κατσίκι κοκκινιστό ή σουτζουκάκια, καθώς και η καρπουζένια, γλυκό από καρπούζι, μέλι και σουσάμι(παστέλι) ψημένο στον φούρνο. Στην Φολέγανδρο, υπάρχει και τοπική τυροκομία με διάφορα τυριά όπως το σουρωτό (φρέσκο αιγοπρόβιο τυρί), το ξυνότυρο, το ανθότυρο και το “σκέτο” τυρί, ένα σκληρό τυρί που συνοδεύει ιδανικά τα ματσάτα.

(Πηγή: <http://el.wikipedia.org>)

3.2.Τα κατοικημένα νησιά των Κυκλάδων και ο πληθυσμός τους

ΝΗΣΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Σύρος	19.782
Νάξος	18.188
Θήρα	13.402
Πάρος	12.853
Άνδρος	10.009
Μύκονος	9.320
Τήνος	8.574
Μήλος	4.771
Σίφνος	2.442
Κέα	2.417
Αμοργός	1.859
Ίος	1.838
Κύθνος	1.608
Σέριφος	1.414
Αντίπαρος	1.037
Κίμωλος	769
Φολέγανδρος	667
Κουφονήσια	366
Ανάφη	273
Θηρασιά	268
Σίκινος	238
Σχοινούσα	206
Δονούσα	163
Ηρακλειά	151
ΣΥΝΟΛΟ	112.610

3.3.Γεωλογικά μνημεία
Κατάλογος γεωλογικών μνημείων Νομού Κυκλάδων

Νησί	Είδος Μνημείου
ΑΝΔΡΟΣ	Πτυχωμένα μεταμορφωμένα πετρώματα, βραχομορφές διάβρωσης στη θέση Γριάς Πήδημα στο Κορθί, Κοιλάδα Διποτάματα
ΤΗΝΟΣ	Σφαιρικές δομές διάβρωσης και γεωμορφές Ταφόνι στο Γρανίτη της Τήνου
ΝΑΞΟΣ	Γεωλογικό Μουσείο Απείρανθου, Μικρά φράγματα εμπλουτισμού υπόγειων υδροφόρων οριζόντων Απείρανθου, Μεταλλεία σμύριδας, Μιγματικά πετρώματα στη βόρεια Νάξο, Σπήλαιο Διός, Απολιθώματα νάνων ελεφάντων
ΚΥΘΝΟΣ	Σπήλαιο Καταφύκι, Θερμά λουτρά
ΗΡΑΚΛΕΙΑ	Σπήλαιο Αγίου Ιωάννη
ΣΥΡΟΣ	Αερόλιθοι: Εκλογίτες βόρειας Σύρου
ΔΗΛΟΣ	Απολιθωμένος νάνος ελέφαντας
ΜΗΛΟΣ	Ηφαιστιακές δομές: Ηφαιστειακοί κρατήρες Φυριπλάλας – Τράχηλα, Ηφαιστειακός δόμος Προφήτη Ηλία, Λατομεία: Αρχαία λατομεία οψιδιανού, Λατομείο οψιδιανού στη θέση «Νύχια», Λατομείο οψιδιανού στη θέση «Δεμενεγάκι», Ορυχεία: Θειωρυχεία, Μεταλλεία σιδήρου-μαγγανίου στην περιοχή Βάνι, Σπήλαια: Σπήλαια και θαλάσσιες χαράδρες Παπάφραγκα, Σπήλαιο Αγίου Ιωάννη- «Σμαραγδένια σπηλιά», Κατακόμβες, Μορφές διάβρωσης: Κλέφτικο, Σαρακίνικο, Υδροθερμικές εμφανίσεις: Φρεατικοί κρατήρες στη θέση Άγιοι Θεόδωροι, Ατμίδες Καλάμου, Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου
ΓΛΑΡΟΝΗΣΙΑ	Στηλοειδείς αποχωρισμοί λάβας
ΑΝΤΙΜΗΛΟΣ	Εντυπωσιακός ηφαιστειακός κρατήρας
ΣΕΡΙΦΟΣ	Σπήλαιο Κουταλά, Αρχαία μεταλλεία
ΣΙΦΝΟΣ	Αρχαία μεταλλεία αργυρούχων κοιτασμάτων μολύβδου-ψευδαργύρου και χρυσού
ΠΑΡΟΣ	Λατομεία μαρμάρων, Αρχαία λατομεία λυχνίτη και ονομαστού Παριανού μαρμάρου Κολυμπήθρες (μορφή διάβρωσης)
ΑΝΤΙΠΑΡΟΣ Ν.ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ- Ν. ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	Ηφαιστειακοί δόμοι Αντιπάρου – Ηφαιστειακές εμφανίσεις Ν.Δεσποτικού – Ν. Στρογγύλου, Σπήλαιο Ωλιάρτος, Μεταλλευτικές στοές
ΚΙΜΩΛΟΣ	Μανιταροειδείς μορφές διάβρωσης, Βραχώδεις ακτές – Γεωλογικές τομές ηφαιστειακών πετρωμάτων, Μορφές διάβρωσης ηφαιστ. Πετρωμάτων στην περιοχή Πράσσα, Μορφές διάβρωσης σε Κίσσηρη, Σπηλιά της Γερακιάς, Απολιθωμένα ασπόνδυλα, Θερμές πηγές
ΘΗΡΑ (ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ)	Ηφαιστειακό συγκρότημα της Σαντορίνης, Ηφαιστειακός κρατήρας – Καλδέρα – Φυσικές τομές της καλδέρας, Στρώματα της Μινωικής έκρηξης, Ηφαιστειακή φλέβα (dyke)
	Θηρασιάς, Σύγχρονη ηφαιστειότητα – Καμμένη, Τριαδικά απολιθώματα Megalodon, απολιθωμένη χλωρίδα
ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΣ	Χρυσοσπηλιά
ΙΟΣ	Γνευσιωμένος γρανίτης 300 εκατ. Ετών
ΑΜΟΡΓΟΣ	Ενεργό ρήγμα Αμοργού (σεισμός 1956)

Πηγή: Ζούρος Ν. (επιμ.) Γεωλογικός Άτλας του Αιγαίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4
ΚΥΘΝΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

4.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η Κύθνος είναι νησί των Δυτικών Κυκλάδων ανάμεσα σε Κέα και Σέριφο, και απέχει 56 ν. μίλια από το λιμάνι του Πειραιά και μόλις 2 ώρες από το λιμάνι του Λαυρίου.

Ονομάζεται και Θερμιά (τα Θερμιά), τουλάχιστον από τον 12ο αιώνα οπότε και αναφέρεται “Επισκοπή Κέας και Θερμίων”. Το όνομα αυτό οφείλεται στις θερμές πηγές που υπάρχουν μέχρι και σήμερα στον όρμο των Λουτρών. Τα λουτρά της Κύθνου λέγεται ότι απολάμβανε και ο βασιλιάς Όθωνας και η βασίλισσα Αμαλία.

Έχει έκταση 99,432 τ.χλμ. και μήκος ακτογραμμών περίπου 104 χιλιόμετρα. Διαθέτει 92 όρμους, ορμίσκους και παραλίες, οι περισσότερες από τις οποίες είναι προσιτές οδικά. Τα βουνά της νήσου δεν είναι μεγάλα, η υψηλότερη κορυφή είναι ο “Προφήτης Ηλίας” στο όρος Πέτρα με υψόμετρο 336μ. ενώ στο ίδιο περίπου ύψος είναι και οι κορυφές του Αγίου Μηνά και των Αγίων Θεοδώρων. Παλαιότερα στη Κύθνο ευδοκίμούσε πολύ το κριθάρι που προπολεμικά η εξαγωγή του έφθανε το μισό εκατομμύριο οκάδες. Κύριος προμηθευτής ήταν η ζυθοποιία Φιξ. Άλλα κύρια προϊόντα είναι το μέλι τα σύκα, το κρασί, τα αμύγδαλα. Το κλίμα θεωρείται πολύ υγιεινό και η διαμονή μάλλον ευχάριστη παρά τους ισχυρούς βόρειους ανέμους. Γενικά τα δένδρα στη Κύθνο σπανίζουν.

Στο νησί υπάρχουν δύο μεσόγεια χωριά, η Χώρα η Μεσαριά που αποτελεί και την πρωτεύουσα του νησιού, με 806 κατοίκους και η Δρυοπίδα με 797 κατοίκους (απογραφή 2001). Η Χώρα ή Μεσαριά, η πρωτεύουσα της Κύθνου, είναι κτισμένη αμφιθεατρικά στην πλαγιά ενός λόφου. Κτίστηκε τον 17ο αιώνα και από τότε κατοικείται συνεχώς. Κάτασπρα σπίτια, πλακόστρωτα δρομάκια ζωγραφισμένα με θέματα από τη νησιώτικη ζωή και πολλές μικρές εκκλησίες και ανεμόμυλοι συνθέτουν το μεγαλείο της Χώρας. Ξεχωρίζουν ο ναός του Αγίου Σάββα που χρονολογείται από το 1613 και έχει το οικοδόμημα του Α. Γοζαδίνου, ο ναός του Σωτήρα με το τέμπλο του 17ου αιώνα και την εκκλησία της Αγίας Τριάδας που είναι η παλαιότερη του νησιού. Επίσης, μην παραλείψετε να επισκεφθείτε το μοναστήρι της Παναγίας του Νίκους, που είναι κτισμένη σε μια καταπληκτική τοποθεσία. Στο υπόγειο της μονής λειτουργούσε κρυφό σχολείο, ενώ θα δείτε και ένα αξιόλογο επιτάφιο της Παναγίας.

Στη βορειοανατολική πλευρά της Χώρας θα δείτε το Αιολικό Πάρκο, στο οποίο παράγεται ηλεκτρική ενέργεια από τη δύναμη του ανέμου. Είναι ο πρώτος αιολικός σταθμός που λειτούργησε στην Ελλάδα. Στη Χώρα εδράζουν σήμερα οι περισσότερες δημόσιες υπηρεσίες του νησιού (Δημαρχείο, ΚΕΠ, ΔΕΗ) καθώς συγκεντρώνει το μεγαλύτερο αριθμό κατοίκων σε όλο το νησί. Η Δρυοπίδα βρίσκεται στη νότια πλευρά της Κύθνου και απέχει 8 χλμ. από της Χώρα. Η περιοχή κατοικείται από τα αρχαία χρόνια και μάλιστα έχει διατηρήσει το ίδιο όνομα.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι όλα τα σπίτια στη Δρυοπίδα είναι διώροφα και σκεπασμένα με κεραμίδι. Σύμφωνα με τους κατοίκους αυτό οφείλετε στο γεγονός ότι η περιοχή έχει μεγάλη παράδοση στη κεραμική τέχνη.

Επισκεφθείτε την εκκλησία του Αγίου Μηνά με το περίτεχνο ξυλόγλυπτο τέμπλο και το δεσποτικό θρόνο. Πρόκειται για μοναδικές δημιουργίες της λαϊκής τέχνης.

Κοντά στο χωριό βρίσκεται το σπήλαιο 'Καταφύκι'. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα αναξιοποίητα σπήλαια της Ελλάδας, με πολύ πλούσιο σταλακτιτικό και σταλαγμιτικό διάκοσμο. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, το σπήλαιο αποτέλεσε καταφύγιο των κατοίκων. Επιπλέον υπάρχουν τρεις κύριοι παραθαλάσσιοι οικισμοί: το κύριο λιμάνι Μέριχας με 250 κατοίκους περίπου, τα Λουτρά με τις ιαματικές πηγές και η Παναγία Κανάλα με την ομώνυμη εκκλησία. Τα Λουτρά είναι γνωστά για τις ιαματικές πηγές, οι οποίες είναι οι μόνες στις Κυκλάδες που αναβλύζουν θειούχα και σιδηρούχα νερά. Οι θερμές πηγές είναι δύο και είναι γι' αυτές που το νησί αποκαλείται μέσα στην ιστορία και Θερμιά. Η Κανάλα είναι η εξαίρεση στο ξερό τοπίο του νησιού. Ο όρμος της περιοχής της Κανάλας είναι "βουτηγμένος" στα πεύκα, ίσως για να δώσει την ξεχωριστή αίσθηση ότι εδώ βρίσκεται η εκκλησία της Παναγίας της Κανάλας που θεωρείται η προστάτιδα του νησιού και όπου φυλάσσεται η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας. Εκτός από αυτούς υπάρχουν και αρκετοί μικρότεροι οικισμοί όπως: Αγ. Δημήτριος, Επισκοπή, Αγ. Στέφανος, Φλαμπούρια, Καλό Λιβάδι, Αγ. Ειρήνη και Απόκρουση. Έχει σχεδόν καθημερινή συγκοινωνία με τον Πειραιά, το λιμάνι του Λαυρίου και την πρωτεύουσα των Κυκλάδων Ερμούπολη (Σύρος) καθώς και με άλλα νησιά των δυτικών Κυκλάδων, με συμβατικά κυρίως πλοία και ταχύπλοα τους καλοκαιρινούς μήνες.

Στο νότιο άκρο της Δρυοπίδας της Κύθνου στην τοποθεσία Φιρές, σε υψόμετρο περίπου 190 μέτρων, βρίσκεται το σπήλαιο Καταφύκι. Η Δρυοπίδα θεωρείται ότι είναι χτισμένη σε μια λεκάνη που πιθανόν να αποτελούσε λίμνη σε οροπέδιο, γεγονός που εξηγεί και το όνομα Σύλλακας, που είχε το χωριό μέχρι το 1833. Το σπήλαιο δε, κατά την περιηγητή J. Th. Bent. οφείλει την ύπαρξή του στην έκπλυση του βουνού μέσω μιας δυνατής καταρροής νερού. Θεωρείται πιθανό οι πρώτοι κάτοικοι του χωριού να διάλεξαν τη συγκεκριμένη περιοχή λόγω της παρουσίας του σπηλαίου εκεί, καθώς τους εξασφάλιζε έναν πολύ μεγάλο και με σταθερή θερμοκρασία αποθηκευτικό χώρο για τη φύλαξη γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, αλλά φαίνεται πως συνέβαλλε και στην υδροδότηση της Δρυοπίδας λόγω του νερού που υπήρχε εκεί. (Πηγή: Φιλιππαιός Γ.Ι., Σπήλαιο Καταφύκι. Γοητεία κρυμμένη στα έγκατα της γης, Δήμος Κύθνου Στην Δρυοπίδα γιορτάζουν τους πολιούχους του χωριού Πέτρο και Παύλο με μεγάλο πανηγύρι, ενώ στην Χώρα στο πανηγύρι της Αγίας Τριάδας οι νέοι του νησιού χορεύουν παραδοσιακούς χορούς μπροστά από την πολιούχο εκκλησία.

4.2.ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΘΝΟΥ

Πρώτοι κάτοικοι της Κύθνου αναφέρονται οι αρχαίοι Δρύοπες με βασιλιά τους τον Κύθνο εξ ου και το όνομα της νήσου που λεγόταν επίσης και Δρυοπίς ή Οφιούσα. Κατά τον Μεσαίωνα λεγόταν Θήραμνα (όπως ο Δανιήλ ο Θηράμιος 1661), ενώ ο Νείλος Δοξαπατρός από το 1143 την αναφέρει με το όνομα Θερμιά, από τις θερμές πηγές που υφίστανται. Αργότερα οι Τούρκοι την αποκαλούσαν "Χαμάμ αντασί" (=νήσος Λουτρά). Και τέλος οι Ιταλοί την αποκαλούσαν "Φέρμινα". Ο Μαρουλάς, στη βορειοανατολική ακτή του νησιού, κοντά στα "Λουτρά", ήταν η παλαιότερη εγκατάσταση των Κυκλάδων. Οργανικά δείγματα που στάλθηκαν για χρονολόγηση πιστοποιούν ότι η θέση χρονολογείται στην 9η και 8η χιλιετία π.Χ., δηλαδή στη Μεσολιθική περίοδο. Οι ανασκαφές έφεραν λείψανα κυκλικών κατασκευών, που πιθανώς είχαν χρησιμοποιηθεί ως χώροι διαμονής, καθώς και λίγες ταφές.

Στους αρχαίους επίσης χρόνους στη Κύθνο είχε ιδρυθεί μια ακμάζουσα ιωνική αποικία από

τους Κέστορα και Κέλφο. Οι αρχαίοι Κύθνιοι ασχολούνταν και με την ναυτιλία και στους Περσικούς πολέμους συμμετείχαν με μία τριήρη και μία πεντηκόντορο αφού απέκρουσαν τις προτάσεις φιλίας του Πέρση Βασιλέως. Η αρχαία πολιτεία της Κύθνου φημιζόταν για την ευνομία της όπου και για το λόγο αυτό ο Αριστοτέλης αφιερώνει ειδική μελέτη για τη Κύθνο στο έργο του “Περί Κυθνίων Πολιτείας”, έργο που δεν διασώθηκε. Επίσης οι αρχαίοι Κύθνιοι διέπρεψαν στα γράμματα και τις τέχνες όπου και ανέδειξαν δύο ονομαστούς ζωγράφους τον Τιμάνθη και τον Κυδία.

Λόγω της γεωγραφικής της θέσης η Κύθνος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην αρχαία εποχή. Ο Βασιλεύς της Μακεδονίας Φίλιππος ο Ε΄ το 202 π.Χ. εγκατέστησε φρουρά για να ανακόψει τις ρωμαϊκές επιθέσεις, όπου και πράγματι μετά την άλωση της Άνδρου το 199 π.Χ. όταν επιχειρήσαν οι Ρωμαίοι να καταλάβουν την Κύθνο όχι μόνο δεν το κατάφεραν αλλά αναγκάστηκαν μετά από μακρά πολιορκία να εγκαταλείψουν τη νήσο λόγω της ισχυρής οχύρωσης. Ίχνη αρχαίων πόλεων βρίσκονται στα ΝΔ μέρη της νήσου στη τοποθεσία Ρηγόκαστρο ή Εβραιόκαστρο και στα ΒΔ στη τοποθεσία Κεφαλόκαστρο. Το Κεφαλόκαστρο πρέπει να ήταν η πρωτεύουσα της νήσου που καταστράφηκε από τους Τούρκους κατόπιν προδοσίας τον 16ο αιώνα.

Η Κύθνος χρησιμοποιήθηκε επίσης ως τόπος εξορίας πρώτα από τους Ρωμαίους. Έγινε δε περισσότερο γνωστή από ένα τρομερό πειρατή με το όνομα Νέρων κατά του οποίου επιχείρησε ολόκληρη εκστρατεία ο Καλπούρνιος Ασπρενάτος κατά την οποία συνέλαβε και σκότωσε τον ψευδο-Νέρωνα.

Επί Φραγκοκρατίας η νήσος περιήλθε από το 1207 και μετά στη κυριαρχία διαφόρων Οίκων όπως των Σανούδων, Καστέλλη κ.ά. μέχρι το 1537 που καταλήφθηκε από τους Τούρκους. Το Κάστρο ήταν η έδρα της ιταλικής φεουδαρχικής οικογένειας των Κοζαδίνων (Gozzadini) οι οποίοι κυριάρχησαν στο νησί από το 1337 έως το 1617. Η καστροπολιτεία καταστράφηκε από τον τουρκικό στόλο και τα πειρατικά του Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα στα 1537. Σύμφωνα όμως με τη μαρτυρία του καθολικού Επισκόπου Σύρου Αντ. Ιουστινιάνη, η οριστική εγκατάλειψη τοποθετείται γύρω στα 1570 μ.Χ. Το 1600 οι Τούρκοι έσφαξαν όλους τους άρρενες με συνέπεια το νησί σχεδόν να ερημωθεί και οι κάτοικοί του, τον επόμενο αιώνα, έφθαναν μόλις τους 1.000 έως 3.000 που και οι περισσότεροι εξ αυτών προέρχονταν από τις γύρω νήσους. Το 1770 τη Κύθνο κατέλαβαν οι Ρώσοι όταν και εγκατέστησαν ως διοικητική αρχή ένα διοικητή - επίτροπο και τέσσερις συνδίκους. Όταν οι Ρώσοι εγκατέλειψαν μετά 4 χρόνια τη Κύθνο μετέφεραν μαζί τους πολλές αρχαιότητες.

Εικόνα 2: Τμήμα σαρκοφάγου της ελληνιστικής περιόδου, μέρος της υπαίθριας συλλογής του Καθολικού στη Χώρα

(Τουριστικός Οδηγός Δήμου Κύθνου, 2007)

4.3.ΚΛΙΜΑ

Οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στη Ν. Κύθνο είναι παρόμοιες με αυτές που επικρατούν και στα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων. Έτσι το κλίμα της νήσου χαρακτηρίζεται ως εύκρατο προς θαλάσσιο, με ετήσιο θερμομετρικό εύρος κυμαινόμενο μεταξύ των 11οC και 25οC. Ο χειμώνας είναι ήπιος και θέρους δροσερό, εξαιτίας των μελτεμιών. Ο παγετός είναι σπάνιο φαινόμενο και απολύτως μέγιστες τιμές θερμοκρασίας σπανίως φτάνουν τους 40οC. Οι δυτικές Κυκλάδες, στις οποίες ανήκει η Κύθνος είναι από τις πιο ξηρές περιοχές της Ελλάδας. Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό των δυτικών Κυκλάδων είναι η εμφάνιση περισσότερων αίθριων ημερών και λιγότερο νεφοσκεπών καθώς επίσης και η παρουσία έντονων ανέμων.

Οι επικρατέστεροι άνεμοι στο νησί είναι οι βόρειο-ανατολικοί και βόρειο-δυτικοί ενώ ακολουθούν οι νότιοι και νοτιοδυτικοί. Το χειμώνα οι βόρειοι άνεμοι εναλλάσσονται με τους νότιους. Κατά τη θερινή εποχή, η καιρική κατάσταση είναι ομοιόμορφη και επικρατούν τα γνωστά σε όλους μελέμια, τα οποία είναι βορειο-ανατολικοί έως βορειο-δυτικοί. Τα μελέμια κάνουν την πρώτη εμφάνιση τους το πρώτο δεκαήμερο του Μαΐου, συνεχίζουν με μικρότερη συχνότητα και ένταση έως τις αρχές Ιουλίου, οπότε και προσλαμβάνουν τη μεγαλύτερη συχνότητα και ένταση την οποία και διατηρούν έως τα μέσα του Σεπτεμβρίου. Τα μελέμια εξακολουθούν να πνέουν με μειωμένη ταχύτητα έως και τον Οκτώβριο οπότε και καταπαύουν.

Λαμβάνοντας υπόψη τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιόδου 1955 έως 1997 προκύπτουν τα ακόλουθα:

Η μέγιστη σχετική υγρασία σημειώνεται κατά τους μήνες Νοέμβριο, Δεκέμβριο και Ιανουάριο με αντίστοιχες τιμές 73,7, 73,7 και 73,3. Η μέση σχετική υγρασία στο νησί κυμαίνεται σε ένα ποσοστό της τάξης του 64%. Δροσιά παρατηρείται κατά την περίοδο Οκτωβρίου – Απριλίου.

Οι μέσες θερμοκρασίες παρουσιάζουν ένα μέγιστο κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο με τιμές 25,2οC και 24,9οC αντίστοιχα, ενώ ελάχιστο παρουσιάζουν τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο με τιμές της τάξης των 10,7οC και 10,8οC.

Η μέγιστη μέση νέφωση παρατηρείται κατά τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Δεκέμβριο, με αντίστοιχες τιμές 5,1, 5,0 και 5,0 ενώ η ελάχιστη παρατηρείται τον Ιούλιο και Αύγουστο με τιμές 0,4 και 0,5 αντίστοιχα.

Η ατμοσφαιρική πίεση στη στάθμη της θάλασσας κυμαίνεται από ένα ελάχιστο 1010,7 mbar τον Ιούλιο και ένα μέγιστο 1017 mbar τον Νοέμβριο. (Μελέτη Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, 2003)

Όσον αφορά στη βροχόπτωση, δίνεται ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζονται οι μέσες μηνιαίες και μέγιστες μηνιαίες τιμές βροχοπτώσεων για το νησί σε mm (Μελέτη Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, 2007)

Μήνας	Μέση μηνιαία (mm)	Μέγιστη Μηνιαία (mm)
Ιανουάριος	75,2	80,8
Φεβρουάριος	51,2	41,8
Μάρτιος	50,8	53,5
Απρίλιος	22,7	73,8
Μάιος	14,1	55,3
Ιούνιος	3,8	50,0
Ιούλιος	0,3	4,2
Αύγουστος	1,0	33,2
Σεπτέμβριος	6,5	37,6
Οκτώβριος	43,1	115,1
Νοέμβριος	59,1	66,0
Δεκέμβριος	83,6	78,7

Πίνακας : Μέσες μηνιαίες και μέγιστες μηνιαίες τιμές βροχοπτώσεων σε mm για την Κύθνο (Μελέτη Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, 2007)

Ωστόσο, το βρόχινο νερό εν γένει δε συλλέγεται από τους κατοίκους του νησιού για μετέπειτα χρήση του. Προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες για ύδρευση και άρδευση, η προμήθεια του νερού πραγματοποιείται από τις υπάρχουσες πηγές και γεωτρήσεις.
(Ζαμπέτας, Δήμαρχος Κύθνου 2007)

4.4.ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Βλάστηση

Η βλάστηση στη Ν. Κύθνο περιορίζεται κυρίως σε φρύγανα και αλλοφυτικές διαπλάσεις. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις στην Κύθνο είναι περίπου 13.000 στρέμματα με κύριες καλλιέργειες τα σιτηρά και τα δέντρα. Στη συνέχεια δίνονται αναλυτικότερα τα είδη φρυγάνων και αλλοφυτικών διαπλάσεων που υπάρχουν στο νησί.

Φρύγανα:

Τα φρύγανα περιλαμβάνουν μεγάλη ποικιλία ειδών χαμηλών ξυλωδών θάμνων και ποωδών φυτών. Μερικά από τα πιο συνηθισμένα φυτά που συμμετέχουν στη διάπλαση αυτή είναι τα παρακάτω:

- **Sacropoterium spinisum**
- **Thymus capitatus**
- **Genista acanthoklada**
- **Calycotome villosa**
- **Erica sp.**

Τα φρύγανα περιέχουν είδη πτηγών όπως:

- **Γαλιάντρες**
- **Κατσουλιέρηδες**
- **Ασπροκωλίνες**
- **Μέροπες**
- **Τσιφτάδες**

Τέλος τα φρύγανα περιέχουν μεγάλη ποικιλία ειδών και ερπετών και το χωματόφρυνο.

Τα κυριότερα είδη που απαντώνται στο νησί αναφέρονται στη συνέχεια:

- **Αστοιβή**
- **Αγαλοστοίβη**
- **Αφάνα**
- **Θυμάρι**
- **Ασφάκα**

Αλλοφυτικές διαπλάσεις

Χαρακτηρίζονται από την υψηλή παρουσία αλάτων στο έδαφος τους, κυρίως γιατί περιοδικά καλύπτονται από θαλάσσιο νερό. Κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του έτους το έδαφος τους είναι υγρό. Οι περιοχές αυτές ξηραίνονται κατά το καλοκαίρι. Τα φυτά που επικρατούν είναι τα εξής:

- **Juncus bufonius**
- **Salicornia**
- **Tamarix**

Οι παραπάνω οικοτόποι προστατεύονται από της οδηγία 92/43 της Ε.Ε.

Μερικά από τα είδη της πανίδας που παρατηρούνται στο νησί αναφέρονται παρακάτω:

Χερσαία σαλιγκάρια

Τα σημαντικότερα είδη από αυτά είναι τα εξής:

- **Helix aperta**
- **Cerutuella candiota**
- **Theba pisana**
- **Limax flavus**
- **Tandonia totevi**

Ερπετοπανίδα

Στα είδη των ερπετών περιλαμβάνεται το ενδημικό είδος σαύρας *Podarcis Milensis* και φιδιού *Vipera lebetina*, που είναι τα μοναδικά στον χώρο του Αιγαίου.

Το σημαντικότερο είδος ερπετοπανίδας είναι το *Cyrtodactylus Kotschy*, που είναι το πιο κοινό είδος σαύρας στο Αιγαίο.

Ορνιθοπανίδα

Σε αντίθεση με τα θηλαστικά, η ορνιθοπανίδα στα νησιά των Κυκλάδων είναι αρκετά γνωστή και πλούσια. Μέχρι τώρα είναι γνωστά 40 είδη. Από τα πιο γνωστά είναι το βραχοκιρκίνεζο (*Falco tinnunculus*) το πιο κοινό γεράκι των Κυκλάδων, η νησιώτικη πέρδικα που αποτελεί ένα από τα συνηθισμένα θηράματα των κυνηγών, τα χελιδόνια, οι κάργιες, οι κουρούνες, οι κοκκινολαίμηδες, τα αηδόνια, οι σπουργίτες, οι καρδερίνες, τα κοτσύφια, οι δεκοχτούρες και τα αγριοπερίστερα. Στη θάλασσα συναντάμε συνήθως ασημόγλαρους (*Larus cachinnans*). Στη Ν. Κύθνο, η περιοχή του όρους Αθέρα και η περιοχή του ακρωτηρίου Κέφαλος που βρίσκονται στο βορειοδυτικό τμήμα του νησιού, εντάσσονται στις προστατευόμενες περιοχές του Δικτύου Natura 2000. (Μελέτη Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, 2003)

Ακτές

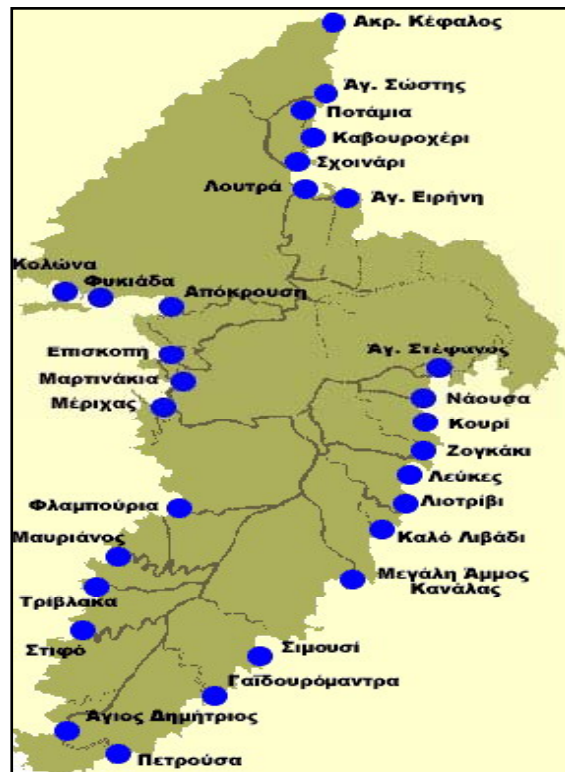
Οι ομορφότερες παραλίες της Κύθνου: Γαϊδουρόμαντρα, Αγ. Σώστης, Επισκοπή, Απόκρουση, Σκύλου, Σιμουσί, Ποτάμια, Νάουσα, Λεύκες, Φλαμπούρια, Μεγάλη Άμμος (μεγάλη αμμουδερή παραλία, όπως ακριβώς λέει και το όνομά της. Βρίσκεται στον δεξιό κόλπο κάτω από την εκκλησία της Παναγίας Κανάλας. Στον αριστερό κόλπο μπορείτε να κολυμπήσετε στην παραλία Αντώνηδες, Καλό Λιβάδι)

Η πιο εντυπωσιακή από τις παραλίες της Κύθνου όμως είναι η Κολόνα, που όπως υποδηλώνει και το όνομά της είναι μια λωρίδα άμμου που ενώνει το νησάκι του Αγίου Λουκά με την υπόλοιπη Κύθνο. Πάνω στο νησάκι του Αγίου Λουκά δεσπόζει το ομώνυμο εκκλησάκι προσθέτοντας ακόμα περισσότερη ομορφιά στο εντυπωσιακό τοπίο. Εκεί υπάρχουν οι παραλίες Κολόνα και Φικιάδα. Στο νησάκι θα δείτε και τα λείψανα αρχαίου οικισμού. Η Κολόνα είναι μια από τις πιο εντυπωσιακές παραλίες των Κυκλάδων, αφού βρέχεται από την θάλασσα και από τις δύο πλευρές της. Το μόνο αρνητικό σημείο της παραλίας είναι η δύσκολη πρόσβαση, καθώς ο δρόμος που οδηγεί εκεί (ξεκινάει από την Απόκρουση) είναι μεν προσβάσιμος με συμβατικό

αυτοκίνητο αλλά είναι πιο κατάλληλος για 4x4. Έχετε όμως και την επιλογή να έρθετε μέσω θαλάσσης με σκάφος από τον Μέριχα. Αναλυτικότερα οι παραλίες της νήσου είναι οι εξής :

- Άγιος Σώστης
- Απόκρουση
- Γαϊδουρόμαντρα
- Επισκοπή
- Ζογκάκι
- Καλό Λιβάδι
- Κολώνα
- Λεύκες
- Λουτρά
- Μαρτινάκια
- Μεγάλη Άμμος Κανάλας
- Μέριχας
- Νάουσα
- Πετρούσα
- Ποτάμια
- Σιμουσί
- Στιφό
- Σχοινάρι
- Φυκιάδα
- Φλαμπούρια

4.5.ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Αξιοθέατα

- Το σπήλαιο Καταφύκι στη Δρυοπίδα με σταλακτίτες και σταλαγμίτες.
- Το Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στο Χορδάκι.
- Το Αιολικό Πάρκο και το Φωτοβολταϊκό Πάρκο της Κύθνου.
- Το Μοναστήρι της Παναγίας του Νίκους.
- Η Παναγιά Κανάλα.
- Το Λαογραφικό Μουσείο στη Δρυοπίδα.
- Ο Οικισμός Μεσολιθικής Εποχής του Βορρά. Χρονολογείται από το 7.500 - 6.000 π.Χ. και θεωρείται ο παλαιότερος οικισμός στις Κυκλάδες.

Τοπικές εκδηλώσεις

Στη Κύθνο γίνονται πολλά και μεγάλα πανηγύρια. Ανάμεσα τους περίοπτη θέση κατέχουν οι εορτασμοί για τη Χάρη της Παναγίας. Έτσι τα μεγαλύτερα γίνονται κατά τον Δεκαπενταύγουστο στο Μοναστήρι της Παναγίας της Στατηλάτισσας (διαρκεί δύο ημέρες) και στην εκκλησία της Παναγίας της Κανάλας, της προστάτιδος της Κύθνου. Στις 24 Αυγούστου διεξάγεται το πανηγύρι της Παναγίας της Φλαμπουριανής. Από 1 έως 10 Αυγούστου διοργανώνται από το Δήμο Κύθνου οι πολιτιστικές εκδηλώσεις Κύθνεια.

4.6.ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- Λιμάνι στο Μέριχα
- Μαρίνα στο Μέριχα
- Μαρίνα στα Λουτρά
- Οδικό δίκτυο: το οδικό δίκτυο στο νησί βρίσκεται σε σχετικά καλή κατάσταση και περιλαμβάνει δύο κύριους ασφαλτοστρωμένους δρόμους συνολικού μήκους 12Km και 11Km αντίστοιχα)
- Χώροι Στάθμευσης
- Ελικοδρόμιο
- Αστυνομικό τμήμα με έδρα στη Χώρα (στελεχώνεται με 4 μόνιμους κατά τους χειμερινούς μήνες και κάποιους επιπλέον κατά τους θερινούς μήνες)
- Λιμενικό σώμα (η λιμενική αρχή στελεχώνεται από τον λιμενάρχη και από 5 - 6 λιμενικούς υπαλλήλους)
- Πυροσβεστικό σώμα (υπάρχει εποχικό σώμα πυροσβεστικής, το οποίο στελεχώνεται κατά τους μήνες Ιούνιο με Οκτώβριο)
- Πετρελαϊκός σταθμός για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών
- Τουριστικές υποδομές

Κοινωνικές υποδομές

- 2 Αγροτικά Ιατρεία, στη Χώρα και το Μέριχα, τα οποία είναι στελεχωμένα με τρεις αγροτικούς γιατρούς, δύο ειδικότητας (αυτή τη στιγμή: ειδικός παθολόγος και ορθοπαιδικός) και μία νοσηλεύτρια
- 1 Φαρμακείο στο Μέριχα
- Νηπιαγωγείο
- Δημοτικό σχολείο
- Γυμνάσιο
- Λύκειο
- ΤΕΕ: 10 μαθητές στα τμήματα Λογιστικής, Ηλεκτρολόγων, Κομμωτικής
- Παιδικές χαρές
- Λαογραφικό Μουσείο στη Δρυοπίδα
- Ταχυδρομείο

Οι κοινωνικές υποδομές μπορούν να θεωρηθούν ικανοποιητικές. Σημαντική είναι η ύπαρξη δημόσιας εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων γεγονός που συμβάλει στην παραμονή των κατοίκων και μάλιστα των νέων στο νησί.

4.7.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Δραστηριότητες

Στην Κύθνο οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την αλιεία, την κτηνοτροφία και τα τελευταία χρόνια με τον τουρισμό. Σε αντίθεση με άλλα νησιά των Κυκλάδων, η Κύθνος διατηρεί την αγροτική της οικονομία, με την εκτροφή βοοειδών και αμνοεριφίων, καθώς και την παραγωγή μελιού.

Κάποια άτομα δραστηριοποιούνται στους τομείς του εμπορίου και της παροχής υπηρεσιών. Παράλληλα, αρκετοί κάτοικοι της Κύθνου ασχολούνται και σε τουριστικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, η τουριστική ανάπτυξη του νησιού δεν είναι πολύ έντονη.

Παραγωγικοί Τομείς

Ο βασικός τομέας στον οποίο στηρίζεται η οικονομία του νησιού είναι ο πρωτογενής (γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία και λιγότερο αλιεία) και ο δευτερογενής (μεταποίηση, κατασκευές), ενώ κατά τους θερινούς μήνες αναπτύσσονται τουριστικές δραστηριότητες, κύρια από ντόπιους (πολλοί από τους οποίους κατοικούν στην Αθήνα). Για τους λοιπούς κλάδους (υπάλληλοι γραφείου, εμπόριο, μεταφορές) η απασχόληση είναι σχετικά περιορισμένη.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η ποσοστιαία διάρθρωση του Α.Ε.Π. κατά κλάδο. Η κυριαρχία των Υπηρεσιών, συγκεντρώνει για το 2006 το 75,7% για το Νομό Κυκλάδων. Ακολουθούν με μεγάλη διαφορά ο τομέας της Βιομηχανίας και των Κατασκευών, ενώ η Γεωργία καταλαμβάνει ένα μικρό ποσοστό.

Ποσοστιαία Διάρθρωση Α.Ε.Π. κατά Κλάδο

	ΓΕΩΡΓΙΑ %	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ %	Μεταλλεία- Ορυχεία %	Μεταποίηση %	Ενέργεια %	Κατασκευές %	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ %
Νομός Κυκλάδων							
2000	4,6	15,3	4,2	1,4	3	6,7	80,1
2006	3,7	20,6	2,8	3,7	3,8	10,4	75,7

Πηγή: Νομοί, Μάιος 2009 – επεξεργασία στοιχείων (*Προσωρινά Στοιχεία)

Πρωτογενής Τομέας

• Γεωργία

Στη Κύθνο η γεωργία περιορίζεται κυρίως στην καλλιέργεια για παραγωγή τροφής για τα ζώα και την παραγωγή κάποιων αγροτικών προϊόντων για την κάλυψη των τοπικών αναγκών. Τα προϊόντα που καλλιεργούνται στο νησί είναι κατά βάση σιτηρά, με κύριο το κριθάρι, καλλιέργεια που μέχρι πριν λίγα χρόνια ήταν εντατική στο νησί και η οποία διοχετευόταν στο εργοστάσιο παραγωγής μύρας FIX, ως πρώτη ύλη, αλλά και αμπέλια, ελιές, πρώιμα κηπευτικά και εσπεριδοειδή.

Το μεγαλύτερο τμήμα του νησιού καταλαμβάνεται από καλλιέργειες, οι οποίες αναπτύσσονται σε αναβαθμίδες. Καλλιεργήσιμες εκτάσεις υπάρχουν στο σύνολο του νησιού.

• Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία καταλαμβάνει μεγάλο μερίδιο των δραστηριοτήτων στο νησί με την εκτροφή σχετικά μεγάλου αριθμού βοοειδών και αμνοεριφίων, καθώς και την παραγωγή μελιού.

Οι κτηνοτρόφοι διοχετεύουν το κρέας των ζώων τόσο στην τοπική αγορά όσο και σε μεγαλύτερες αγορές (Αθήνα και άλλες πόλεις). Το γάλα καταναλώνεται όπως έχει ή χρησιμοποιείται για την παραγωγή των τοπικών τυροκομικών προϊόντων, όπως είναι το τρίμμα και η κοπανιστή.

• Βοσκότοποι

Στο σύνολο σχεδόν του νησιού υπάρχουν μεγάλες εκτάσεις που χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι.

• Μελισσοκομεία

Η μελισσοκομική παραγωγή είναι αρκετά μεγάλη για το μέγεθος του νησιού.

Υπολογίζεται περίπου ότι συνολικά στο νησί υπάρχουν 1200 κυψέλες και παραγωγή υψηλής ποιότητας μελιού.

Στο νησί υπάρχει ένας μελισσοκόμος (Δημήτρης Γονίδης) ο οποίος παράγει πιστοποιημένα βιολογικό μέλι.

Στο νησί υπάρχουν και δραστηριοποιούνται δύο Αγροτομελισσοκομικοί σύλλογοι, της Χώρας και της Δρυοπίδας. Κύριος σκοπός τους είναι η διοχέτευση ζωοτροφών, λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στους αγρότες, όπως επίσης και η αντίστοιχη στήριξή τους σε θέματα επιδοτήσεων.

• Αλιεία

Οι κάτοικοι του νησιού που μένουν στα δύο λιμάνια του νησιού, Μέριχα και Λουτρά ασχολούνται με την αλιεία και υπάρχουν δύο Αλιευτικοί σύλλογοι στις δύο αυτές τις περιοχές.

(Ερευνητικό έργο: Αειφόρος ανάπτυξη στη νήσο Κύθνο ,Ερευνητές: Γιλαντζή Ιουλία,2006)

Κατανομή γης κατά βασικές κατηγορίες και χρήσεις,
εκτάσεις σε χιλιάδες, 2000

		Νομός Κυκλάδων	Ελλάδα
Σύνολο Εκτάσεων		2.599,4	131.981,8
Γεωργικές Περιοχές	Αρόσιμη Γη	280,0	21.181,4
	Μόνιμες Καλλιέργειες	46,1	7.491,8
	Βοσκότοποι - Μεταβατικές δασώδεις / θαμνώδεις εκτάσεις	4,3	880,0
	Βοσκότοποι - Συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	680,4	9.151,7
	Βοσκότοποι - Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση	104,8	4.420,5
	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	510,0	22.011,0
Δάση-Ημι-φυσικές Εκτάσεις	Δάση	0,0	22.411,6
	Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις	4,0	11.606,9
	Συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	686,4	23.949,7
	Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση	237,6	4.509,9
Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά	Χερσαία ύδατα	0,8	1.196,9
	Εσωτερικές υγρές ζώνες	0,0	108,2
	Παραθαλάσσιες υγρές ζώνες	2,2	484,5
Τεχνητές Περιοχές	Αστική οικοδόμηση	30,8	1.913,0
	Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	0,7	212,6
	Δίκτυα συγκοινωνιών	1,9	156,3
	Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια	9,1	270,5
	Τεχνητές, μη γεωργικές ζώνες πρασίνου, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων	0,3	25,3

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – επεξεργασία στοιχείων

Εκμεταλλεύσεις και η χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση, 2003

	Εκμεταλλεύσεις		Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Από την οποία άγονοι βοσκότοποι
	Σύνολο	Με χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση		
Νομός Κυκλάδων	9.396	9.388	766	433
Ελλάδα	833.590	828.157	39.838	5.464

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – επεξεργασία στοιχείων

Εκμεταλλεύσεις με αρδευόμενες και αρδευθείσες εκτάσεις, 2007

	Εκμεταλλεύσεις			Από αυτές με αρδευόμενες εκτάσεις			
	Σύνολο	Από αυτές με χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Εκμεταλλεύσεις	Συνολική Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Αρδευόμενη	Αρδευθείσα
Νομός Κυκλάδων	9.300	9.257	460	6.089	325	54	36

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – επεξεργασία στοιχείων

Ποσότητα Αλιευμάτων κατά περιοχές Αλιείας, σε τόνους, 2009

	Περιοχές αλιείας	Τόννοι	%
1.	Ατλαντικός Ωκεανός	1.773,00	2,17%
2.	Ακτές Β. Αφρικής		0,00%
3.	Ακτές Ηπείρου και νήσου Κερκύρας	931,5	1,14%
4.	Αμβρακικός κόλπος και ακτές νήσου Λευκάδος	1.863,40	2,28%
5.	Ακτές νήσων Κεφαλληνίας, Ζακύνθου και Πατραϊκός κόλπος	5.637,40	6,89%
6.	Κόλποι, Κυπαρισσιακός και Μεσσηνιακός	189,2	0,23%
7.	Λακωνικός κόλπος	378,5	0,46%
8.	Κόλποι, Αργολικός και Σαρωνικός	6.236,00	7,62%
9.	Κορινθιακός κόλπος	696,8	0,85%
10.	Κόλποι, Νότιος και Βόρειος Ευβοϊκός	7.735,20	9,45%
11.	Παγασητικός κόλπος	1.260,40	1,54%
12.	Ανατολικές ακτές Ευβοίας και περιοχή νήσων Σποράδων	4.929,50	6,02%
13.	Κόλποι, Θερμαϊκός και Χαλκιδικής	20.240,40	24,74%
14.	Κόλποι, Στρυμωνικός και Καβάλας-ακτές νήσου Θάσου και Θρακικό πέλαγος	16.491,00	20,15%
15.	Περιοχή νήσων Λέσβου, Χίου, Σάμου και Ικαρίας	3.980,30	4,86%
16.	Περιοχή νήσων Δωδεκανήσου	1.356,80	1,66%
17.	Περιοχή νήσων Κυκλάδων	6.146,10	7,51%
18.	Περιοχή νήσου Κρήτης	1.975,90	2,41%
	Σύνολο	81821,4	100%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – επεξεργασία στοιχείων

Ζωϊκός Πληθυσμός Νομού Κυκλάδων, 2010

Νομός Κυκλάδων								
Νησί	Βοοειδή			Αιγοπρόβατα			Χοιρινά	
	Αριθμ. Παραγωγών	Αριθμ. Βοοειδών	Σφαγές	Αριθμ. Παραγωγών	Αριθμ. Αιγοπροβάτων	Σφαγές	Αριθμ. Παραγωγών	Αριθμ. Χοιρινών
Αμοργός	29	103		239	17250	0		
Ανάφη				1	103			
Ανδρος	378	949	408	941	44648	2566	37	550
Θήρα	45	467	0	19	565		2	5
Ίος	49	340	14	161	8089	1669		
Κέα	171	962	360	242	9592	4762	27	250
Κίμωλος	5	26	0	2	146	0		
Κύθνος	56	93	80	196	10257	1245	25	100
Μήλος	3	6	0	200	10513	0	12	30
Μύκονος	119	1063	141	242	6662	1737	2	20
Νάξος	699	7535	1832	1260	104732	33728	46	600
Πάρος	253	1325	353	290	9056	1519	36	235
Σέριφος	7	23	0	7	205		1	10
Σίφνος	24	96	0	190	8488		8	50
Σύρος	85	664	222	156	3867	500	20	100
Τήνος	200	1227	325	551	32980	1577	7	50
Φολέγανδρος	15	94	0	7	127			
Σύνολο	2.138	14973	3735	4704	267280	49303	223	2000

Πηγή: Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, 2011

Δευτερογενής Τομέας

- Οικοδομικές εργασίες
Οι οικοδομικές εργασίες αποτελούν μια δραστηριότητα που απασχολεί σημαντικό αριθμό κατοίκων στην Κύθνο.

- Βιομηχανία-Βιοτεχνία
Η μεταποιητική δραστηριότητα που παρατηρείται στο νησί, αν και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί έντονη, σχετίζεται άμεσα με τα προϊόντα που παράγει το νησί τυρί, κρασί και πήλινα και κρέας (σφαγείο).

Βιομηχανικά καταστήματα με απασχόληση πάνω από 10 άτομα και πωλήσεις, 2008

	Αριθμός Καταστημάτων	Σύνολο Απασχολουμένων	Πωλήσεις Προϊόντων €
Νομός Δωδεκανήσου	20	633	42.814.947
Νομός Κυκλάδων	11	741	22.092.161
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	31	1.374	64.907.108
Ελλάδα	3.376	206.793	29.944.093.384
% συμμετοχή Δωδεκανήσου στο σύνολο της Περιφέρειας	64,52%	46,07%	65,96%
% συμμετοχή Κυκλάδων στο σύνολο της Περιφέρειας	35,48%	53,93%	34,04%
% συμμετοχή του Νοτίου Αιγαίου στο σύνολο της Χώρας	0,92%	0,66%	0,22%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – επεξεργασία στοιχείων

Τριτογενής Τομέας

• Τουρισμός

Η τουριστική ανάπτυξη στη Κύθνο δεν είναι ιδιαίτερα έντονη, έχει ελεγχόμενους ρυθμούς και δεν επισκιάζει το χαρακτήρα του νησιού και η τουριστική δραστηριότητα ανήκει κυρίως σε αυτούς που έχουν καταγωγή από το νησί.

Η παροχή υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού για την Κύθνο μπορεί να χαρακτηριστεί ως καλή, όχι όμως και πλήρης, μιας και δε δύναται με τις υποδομές που διαθέτει να καλύψει παροχές εναλλακτικού τουρισμού.

Η τουριστική περίοδος στο νησί είναι πολύ περιορισμένη, περίπου 2 μήνες (από Ιούλιο μέχρι Αύγουστο) και έντονη για εκείνο το διάστημα, Κάτι που αφενός δεν ωφελεί ούτε τον επισκέπτη που οι παροχές για τον ίδιο είναι περιορισμένες και αφετέρου για τους κατοίκους που έχουν τουριστική δραστηριότητα, γιατί η συσσωρευμένη προσέλευση τουριστών περιορίζει τη δυνατότητα για την καλύτερη εξυπηρέτηση αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί και έντονο αίσθημα ανασφάλειας για την περίοδο που θα επακολουθήσει.

• Καταλύματα

Στο νησί υπάρχουν περίπου 1200 κλίνες, σχεδόν όλες μοιρασμένες στο Μέριχα και τα Λουτρά. Από αυτές οι 200 είναι μοιρασμένες σε 3 ξενοδοχεία και οι 1000 σε καταλύματα τουριστικών εγκαταστάσεων μικρής κλίμακας (ενοικιαζόμενα δωμάτια ή διαμερίσματα).

Πηγή : Κλάρας ,πρόεδρος τουριστικών καταλυμάτων Κύθνου, 2007

Κατά δήλωση του προέδρου τουριστικών καταλυμάτων Κύθνου και αντιπροέδρου της ομοσπονδίας τουριστικών καταλυμάτων Κυκλάδων κ.Κλάρα Ιακώβου οι πληρότητες για το νησί της Κύθνου κυμαίνονται μέσα σε ένα ημερολογιακό έτος ως εξής :

• Εστίαση - Διασκέδαση

Στο νησί υπάρχουν αρκετά μαγαζιά που προσφέρουν φαγητό (~ 30) κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, το 70% των οποίων είναι εποχικά, ενώ αντίστοιχα το 30% παραμένει ανοιχτό και κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Επίσης υπάρχουν και κάποια καφεενεία, καφετέριες κέντρα διασκέδασης (~ 15), αλλά και ζαχαροπλαστική (~ 5)

Δυναμικότητα καταλυμάτων ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ, 2010

Χωρική Ενότητα	Αριθμός καταλυμάτων		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο
Νομός Κυκλάδων	996	30	1.026
Ελλάδα	9.732	314	10.046

Χωρική Ενότητα	Αριθμός κλινών		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο
Νομός Κυκλάδων	46.185	8.660	54.845
Ελλάδα	763.407	86.958	850.365

Χωρική Ενότητα	Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία και κάμπινγκ Αλλοδαπών και Ημεδαπών, 2009			
	Διανυκτερεύσεις Αλλοδαπών	%	Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών	%
Νομός Κυκλάδων	1.871.011	2,91	748.903	4,08
Ελλάδα	64.292.443	100	18.366.858	100

* Οι Διανυκτερεύσεις αφορούν το έτος 2009

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο - επεξεργασία στοιχείων

4.8.ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Κύθνος ενώ διαθέτει φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους και συγκεντρώνει συγκριτικά πλεονεκτήματα από πλευράς γεωγραφικής θέσης (μόλις 56 ν. μίλια από το λιμάνι του Πειραιά) , δεν έχει καταφέρει να αποτελέσει ένα μόνιμο πόλο έλξης . Τα αίτια της σχετικά περιορισμένης τουριστικής ανάπτυξης του νησιού είναι κυρίως τα ακόλουθα :

1. Ελλιπής και μη ορθολογική χρήση των ιαματικών πηγών , των ακτών , των αρχαιολογικών ευρημάτων και χώρων , των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και οικολογικού ενδιαφέροντος .
2. Η πλημμελής τουριστική συνείδηση – τουριστική παιδεία αλλά και το χαμηλό επενδυτικό ενδιαφέρον για τη δημιουργία ιδιωτικών τουριστικών εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων.
3. Οι χαμηλοί ρυθμοί προώθησης και εκσυγχρονισμού των βασικών έργων υποδομής , δηλαδή των λιμανιών , μαρίνων , οδικού δικτύου , χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων , αποχετευτικών δικτύων , βιολογικού καθαρισμού και δικτύων ύδρευσης .

(κ.Αντώνης Κοκιασμένος – Νομαρχιακός Σύμβουλος Ν.Αιγαίου)

Αναφορικά με τον τουρισμό του νησιού η ελλιπής μέχρι σήμερα αξιοποίηση και ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος (θερμές πηγές και αρχαιολογικά ευρήματα), οδηγεί τον τουρίστα στην εσφαλμένη εντύπωση ότι η Κύθνος αποτελεί προορισμό για γαλήνιες-οικογενειακές διακοπές με πολύ χαμηλό οικονομικό κόστος. Λαμβάνοντας υπόψη την κατανομή της τουριστικής ζήτησης σε επίπεδο Νομού, διαπιστώνεται επίσης ότι στην Κύθνο, όπως και στην ευρύτερη περιοχή των Κυκλάδων η τουριστική δραστηριότητα βασίζεται τόσο στους ημεδαπούς όσο και στους αλλοδαπούς αλλά με φθίνουσα τάση.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, τα οποία παρατίθενται παρακάτω, το έτος 2004 αποτέλεσε την αφετηρία της αύξησης των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών τόσο στον κυκλαδικό όσο και στον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο και διήρκεσε 4 χρόνια μετά την πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων στη χώρα μας. Αντίθετα, φθίνουσα τάση παρατηρείται από τις αρχές του 2008 μέχρι σήμερα, λόγω της οικονομικής κρίσης που επικρατεί τα τελευταία χρόνια, με εξαίρεση τη χρονική περίοδο 2010-2011.

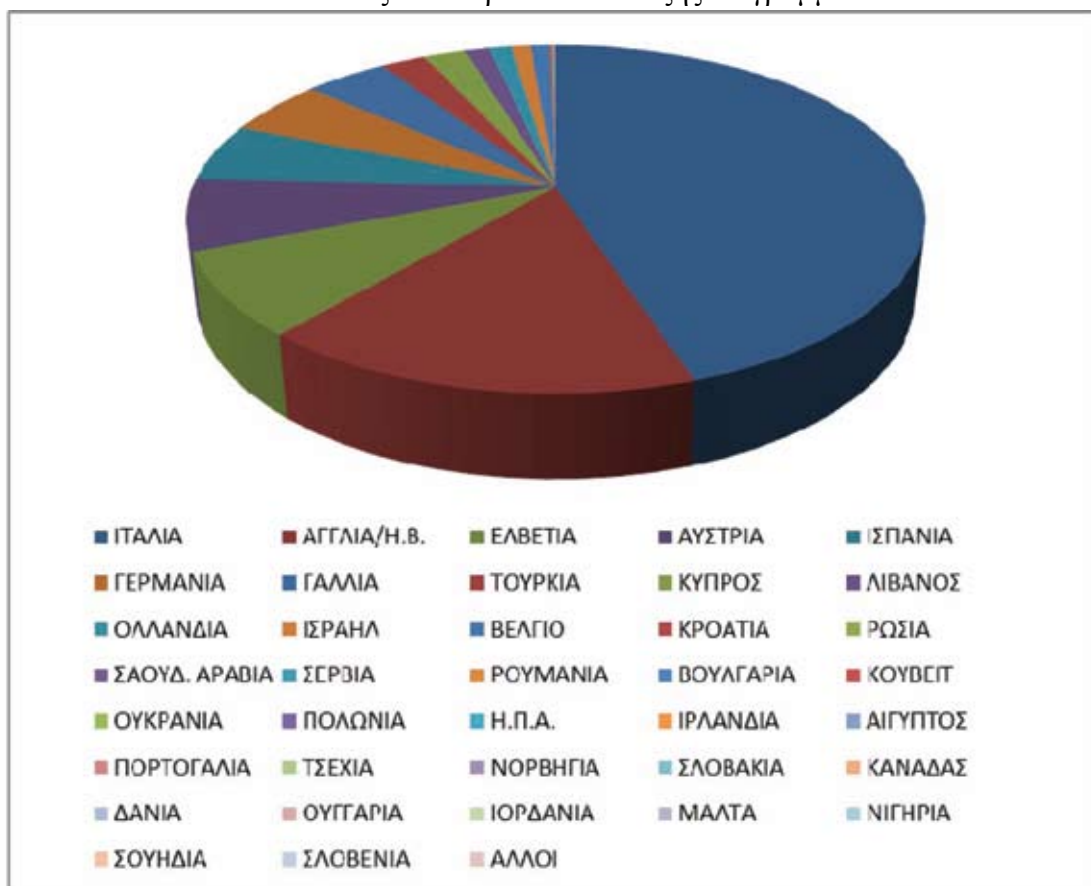
Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών Αεροπορικώς						
Ιανουάριος-Δεκέμβριος						
Αεροδρόμιο	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Μύκονος	82.944	97.226	99.999	104.901	105.756	96.745
Σαντορίνη	149.988	169.419	178.691	192.042	181.780	162.414
Κυκλάδες	232.932	266.645	278.690	296.943	287.536	259.159

Στο αεροδρόμιο της Μυκόνου , οι αφίξεις ξένων επισκεπτών φαίνεται ότι αυξάνονται συνεχώς από το 2010. Οι 141.978 αφίξεις που σημειώθηκαν φέτος, από χώρες του εξωτερικού, υπερβαίνουν κατά 6,63% αυτές του 2011. Σε σχέση με το 2010, οι φετινές αφίξεις είναι αυξημένες κατά 25,77%.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΞΕΝΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΑΕΡ. ΜΥΚΟΝΟΥ				
ΧΩΡΑ	2010	2011	2012	% μεταβολή 2011-2012
ΙΤΑΛΙΑ	58.841	62.243	63.746	2,41
ΑΓΓΛΙΑ/Η.Β.	17.748	19.346	23.323	20,56
ΕΛΒΕΤΙΑ	6.509	11.036	11.107	0,64
ΑΥΣΤΡΙΑ	2.621	2.777	9.447	240,19
ΙΣΠΑΝΙΑ	399	8.988	7.585	-15,61
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	9.076	8.564	7.384	-13,78
ΓΑΛΛΙΑ	4.750	7.718	6.179	-19,94
ΤΟΥΡΚΙΑ	2.273	1.401	3.337	138,19
ΚΥΠΡΟΣ	1.286	2.595	3.094	19,23
ΛΙΒΑΝΟΣ	716	782	1.837	134,91
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3.051	3.074	1.656	-46,13
ΙΣΡΑΗΛ	876	1.605	1.444	-10,03
ΒΕΛΓΙΟ	2.335	2.372	1.289	-45,66
ΚΡΟΑΤΙΑ	20	37	112	202,70
ΡΩΣΙΑ	151	40	50	25,00
ΣΑΟΥΔ. ΑΡΑΒΙΑ	31	28	50	78,57
ΣΕΡΒΙΑ	45	44	49	11,36
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	36	33	47	42,42
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	151	193	45	-76,68
ΚΟΥΒΕΙΤ	20	19	35	84,21
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	12	19	27	42,11
ΠΟΛΩΝΙΑ	5	27	24	-11,11
Η.Π.Α.	13	27	21	-22,22
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	7	-	15	-
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	118	22	14	-36,36
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	12	22	14	-36,36
ΤΣΕΧΙΑ	16	18	6	-66,67
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	1.695	-	6	-
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	3	9	4	-55,56
ΚΑΝΑΔΑΣ	-	13	-	-100,00
ΔΑΝΙΑ	16	12	-	-100,00
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	10	-	-	-
ΙΟΡΔΑΝΙΑ	9	6	-	-100,00
ΜΑΛΤΑ	2	-	-	-
ΝΙΓΗΡΙΑ	-	29	-	-100,00
ΣΟΥΗΔΙΑ	9	16	-	-100,00
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	11	6	-	-100,00
ΑΛΛΟΙ	10	35	31	84,21

Στοιχεία: Υ.Π.Α. – Κρατικός Αερολιμένας Μυκόνου- Τμήμα Αερολιμενικό

Για το έτος 2012 προκύπτει το εξής διάγραμμα:

ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΞΕΝΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΑΕΡ. ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ				
ΧΩΡΑ	2010	2011	2012	% μεταβολή 2011-2012
ΑΓΓΛΙΑ/Η.Β.	39.738	39.980	43.975	9,99
ΙΤΑΛΙΑ	37.278	42.266	41.932	-0,79
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	24.498	26.652	16.803	-36,95
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	14.040	15.248	16.021	5,07
ΑΥΣΤΡΙΑ	8.379	8.844	15.458	74,79
ΣΟΥΗΔΙΑ	11.329	11.154	12.813	14,87
ΔΑΝΙΑ	13.944	15.281	11.227	-26,53
ΓΑΛΛΙΑ	5.084	8.915	8.572	-3,85
ΕΛΒΕΤΙΑ	6.068	6.789	6.765	-0,35
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	2.781	4.769	6.223	30,49
ΙΣΠΑΝΙΑ	185	2.334	4.583	96,36
ΒΕΛΓΙΟ	4.797	4.800	3.294	-31,38
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	2.909	3.669	3.286	-10,44
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1.959	2.309	2.850	23,43
ΚΥΠΡΟΣ	1.026	1.875	2.752	46,77
ΤΣΕΧΙΑ	2.339	2.115	2.622	23,97
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	1.942	1.709	901	-47,89
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	5	1.050	770	-26,67
ΣΕΡΒΙΑ	346	274	583	112,77
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	-	-	102	-
ΤΙΥΡΚΙΑ	111	34	66	94,12
ΛΙΒΑΝΟΣ	2	14	50	257,14
ΡΩΣΙΑ	8	220	46	-79,09
ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΙΡΑΤΑ	-	16	26	62,50
Η.Π.Α.	5	10	18	80,00
ΙΣΡΑΗΛ	1.016	552	8	-98,55
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	456	-	8	-
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	4	-	5	-
ΠΟΛΩΝΙΑ	4	4	4	0,00
ΚΡΟΑΤΙΑ	7	6	3	-50,00
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	5	1	3	200,00
ΙΟΥΔΑΝΙΑ	89	-	3	-
ΜΑΛΤΑ	2	-	3	-
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	6	-	3	-
ΓΕΩΡΓΙΑ	-	4	-	-100,00
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1.698	1.657	-	-100,00
ΣΑΟΥΔ. ΑΡΑΒΙΑ	17	-	-	-
ΔΙΑΦΟΡΕΣ	-	7	22	214,29

ΣΤΟΙΧΕΙΑ: Κρατικός Αερολιμένας Σαντορίνης- Τμήμα Αερολιμενικό
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ: Περ. Νοτίου Αιγαίου- Γραφ. Αντιπεριφερειάρχη, κας Φτακλάκη Ελευθερίας

Για το έτος 2012 προκύπτει το εξής διάγραμμα:

**ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ 2012
ΚΥΚΛΑΔΕΣ**

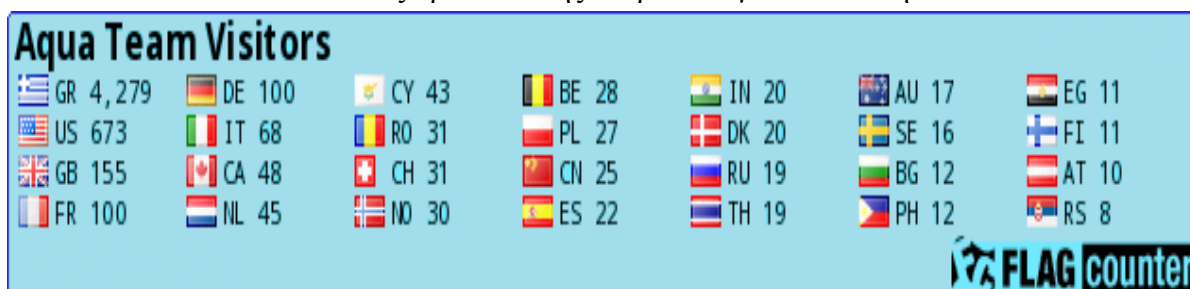
ΝΗΣΙ		5*****	4****	3***	2**	1*	Γενικό άθροισμα
ΑΜΟΡΓΟΣ	Μονάδες			3	8		11
	Δωμάτια			94	103		197
	Κλίνες			187	208		395
ΑΝΑΦΗ	Μονάδες			1			1
	Δωμάτια			12			12
	Κλίνες			24			24
ΑΝΤΙΠΑΡΟΣ	Μονάδες				4	5	9
	Δωμάτια				96	81	177
	Κλίνες				183	160	343
ΑΝΔΡΟΣ	Μονάδες	1	3	10	10	5	29
	Δωμάτια	17	68	300	296	87	768
	Κλίνες	39	96	580	538	143	1.396
ΗΡΑΚΛΕΙΑ	Μονάδες				1		1
	Δωμάτια				12		12
	Κλίνες				28		28
ΙΟΣ	Μονάδες		2	6	27	9	44
	Δωμάτια		84	191	615	150	1.040
	Κλίνες		166	388	1.204	298	2.056
ΚΕΑ	Μονάδες		1	1	3	1	6
	Δωμάτια		35	20	78	16	149
	Κλίνες		68	34	148	32	282
ΚΙΜΩΛΟΣ	Μονάδες			1			1
	Δωμάτια			5			5
	Κλίνες			8			8
ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ	Μονάδες		2	3	4		9
	Δωμάτια		42	78	52		172
	Κλίνες		86	153	104		343
ΚΥΘΝΟΣ	Μονάδες			1	3		4
	Δωμάτια			18	82		100
	Κλίνες			30	163		193
ΜΗΛΟΣ	Μονάδες		1	3	22	7	33
	Δωμάτια		29	27	457	96	609
	Κλίνες		58	54	886	183	1.181
ΜΥΚΟΝΟΣ	Μονάδες	12	47	29	41	38	167
	Δωμάτια	1.017	1.701	1.126	1.007	534	5.385
	Κλίνες	2.052	3.359	2.199	2.008	1.065	10.683
ΝΑΞΟΣ	Μονάδες	2	7	17	77	26	129
	Δωμάτια	59	213	827	1.463	336	2.898
	Κλίνες	118	444	1.605	2.816	667	5.650
ΤΗΝΟΣ	Μονάδες		4	13	19	5	41
	Δωμάτια		276	297	536	62	1.171
	Κλίνες		511	576	1.009	98	2.194
ΘΗΡΑΣΙΑ	Μονάδες	1					1
	Δωμάτια	2					2
	Κλίνες	6					6
ΠΑΡΟΣ	Μονάδες	2	15	18	83	18	136
	Δωμάτια	96	709	602	1.741	260	3.398
	Κλίνες	180	1.325	1.140	3.334	502	6.481
ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ	Μονάδες	16	81	64	80	46	287
	Δωμάτια	561	2.024	1.230	1.945	730	6.490
	Κλίνες	1.142	3.835	2.386	3.732	1.453	12.548
ΣΕΡΙΦΟΣ	Μονάδες			3	6	3	12
	Δωμάτια			33	132	47	212
	Κλίνες			60	251	84	395
ΣΙΚΙΝΟΣ	Μονάδες				1		1
	Δωμάτια				18		18
	Κλίνες				37		37
ΣΙΦΝΟΣ	Μονάδες		2	7	19	2	30
	Δωμάτια		61	123	307	25	516
	Κλίνες		100	243	596	53	992
ΣΧΟΙΝΟΥΣΣΑ	Μονάδες				2		2
	Δωμάτια				46		46
	Κλίνες				93		93
ΣΥΡΟΣ	Μονάδες	3	8	9	24	3	47
	Δωμάτια	28	377	280	533	36	1.253
	Κλίνες	56	707	530	1.014	57	2.364
ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΣ	Μονάδες		3	11	14		28
	Δωμάτια		86	147	227		460
	Κλίνες		151	293	438		882
ΣΥΝΟΛΟ	Μονάδες	37	176	200	447	168	1.028
	Δωμάτια	1.780	5.705	5.410	9.734	2.449	25.078
	Κλίνες	3.593	10.906	10.490	18.762	4.795	48.546

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας, 2012.

Μορφές εναλλακτικού τουρισμού που αναπτύσσονται στην Κύθνο:

- **Τουρισμός Υγείας:** Στο νησί της Κύθνου δημιουργήθηκαν οι πρώτες υποδομές ιαματικού τουρισμού στην Ελλάδα , επι Όθωνος και Αμαλίας γύρω στο 1840 , οι οποίες για την εποχή τους υπήρξαν ιδιαίτερα πρωτοποριακές , αλλά και υψηλών προδιαγραφών για τα ελληνικά δεδομένα . Λέγεται , ότι η βασίλισσα Αμαλία προκειμένου να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της να τεκνοποιήσει , έφερε από την Βαυαρία ένα εξαιρετικό επιτελείο αποτελούμενο από τους κορυφαίους γιατρούς της εποχής , οι οποίοι διαθέτοντας μια μεγάλη εμπειρία στην υδροθεραπεία , που βρισκόταν ήδη σε μεγάλη ανάπτυξη στην Κεντρική Ευρώπη του 19ου αιώνα , αναζητούσαν σε όλη την Ελλάδα το κατάλληλο Ιαματικό νερό , προκειμένου να ευεργετηθεί η νεαρή βασίλισσα . Θεώρησαν την Κύθνο και το ιαματικό νερό της , ιδανικά για την υπογονιμότητα. Στα ιαματικά Λουτρά υπάρχουν ακόμα και σήμερα οι μαρμάρινοι λουτήρες που κατασκευάστηκαν προκειμένου να κάνει το μπάνιο του , το βασιλικό ζεύγος. Παρόλο ότι , η ιστορία δεν επιβράβευσε την επιλογή , η Κύθνος συνέδεσε την οικονομική της ανάπτυξη με ιαματικά λουτρά κι η μετέπειτα τουριστική και οικονομική της πορεία ήταν και είναι αλληλένδετη με τον ιαματικό τουρισμό. Τα Ιαματικά νερά του νησιού προέρχονται από 2 πηγές : α) αυτά της πηγής των Αγ. Αναργύρων , ως μεταλλικά χλωριονατριούχα , θερμά (38 βαθμούς) μέσης ραδιενέργειας , υπέροσμωπκα. β) και της πηγής Κακάβου , ως μεταλλικά , χλωριονατριούχα , σιδηρούχα , υπέρθερμα (52 βαθμούς) ασθενούς ραδιενέργειας υπέροσμωπκά , τα οποία είναι κατάλληλα για παθήσεις που έχουν σχέση πρωτίστως με αρθρώσεις , οστά , μύες , νεύρα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πρόληψη , θεραπεία ή αποκατάσταση ασθενειών .Τα συναντάται στον ήρεμο και παραθαλάσσιο οικισμό των Λουτρών , πολύ κοντά στην παραλία ,11 χλμ από το λιμάνι και 5 χλμ από την Χώρα. Τα Ιαματικά Λουτρά της Κύθνου ανήκουν στον Ε.Ο.Τ και η διαχείριση γίνεται από την Ε.Τ.Α.Α.Ε. Η μονάδα περιλαμβάνει το Υδροθεραπευτήριο με δεκατέσσερις λουτήρες και ένα υδρομασάζ.
- **Οικογενειακός Τουρισμός:** Η γεωγραφική θέση του νησιού σε συνδυασμό με το χαμηλό κόστος διακοπών και τη μικρή τουριστική προσέλευση σε σχέση με άλλα νησιά, το καθιστούν ως τον πλέον γαλήνιο οικογενειακό προορισμό.
- **Τουρισμός τρίτης ηλικίας:** Εξαιτίας της μικρής απόστασης που χωρίζει το Λαύριο και τον Πειραιά από την Κύθνο αποτελεί συχνό φαινόμενο η πραγματοποίηση εκδρομών από Κ.Α.Π.Η.
- **Θαλάσσιος τουρισμός:** Η καταδυτική σχολή που στεγάζεται στον οικισμό των Λουτρών τα τελευταία χρόνια δίνει τη δυνατότητα εξερεύνησης του θαλάσσιου βυθού του νησιού, με περισσότερους από 30 καταδυτικούς τόπους, 10 εκ των οποίων βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 5 λεπτών από την έδρα της σχολής. Ο υποβρύχιος κόσμος της Κύθνου είναι πλούσιος σε ύφαλους, ξέρες, σπηλιές και ναυάγια,τα οποία κρύβουν άφθονα είδη ψαριών, γεγονός που προσελκύει κάθε χρόνο μεγάλο αριθμό τουριστών.
(Πηγή :Τουριστικός Οδηγός Δήμου Κύθνου)

Πίνακας προσέλευσης τουριστών για κατάδυση

(Πηγή: www.aquakythnos.gr)

- **Θρησκευτικός τουρισμός:** Το ενδιαφέρον πολλών πιστών προκαλεί η Παναγιά Κανάλα. Η Παναγιά Κανάλα στον ομώνυμο παραλιακό οικισμό της Κύθνου, βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του νησιού και είναι από τους σημαντικότερους χώρους προσκυνήματος στις Κυκλάδες καθώς θεωρείται θαυματουργή. Η εικόνα της Παναγίας όπως λέει η παράδοση βρέθηκε από τους ψαράδες στο στενό-κανάλι- ανάμεσα στην Κύθνο και την Σέριφο. Γι' αυτό ονομάστηκε και Παναγία της Κανάλας. Πρόκειται για ένα εξαιρετικό έργο της Κρητικής σχολής που αγιογραφήθηκε από τον ιερέα Εμμανουήλ Σκορδίλη το 1575. Η εικόνα φιλοξενείται σήμερα σε ένα μεγάλο ναό που χτίστηκε το 1869. Κάθε δεκαπενταύγουστο στην Παναγία την Κανάλα γίνεται μεγάλο πανηγύρι με την περιφορά αλλά και την αναπαράσταση της εύρεσης της εικόνας της Παναγίας. Γύρω από την εκκλησία έχει αναπτυχθεί ένας οικισμός που καταλήγει σε μια πευκόφυτη παραλία.
- **Τουρισμός αναπήρων:** Η Κύθνος διαθέτει το μοναδικό καταδυτικό κέντρο στην Ελλάδα που προσφέρει μαθήματα καταδύσεων σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Επιπρόσθετα, συναντώνται στο νησί ξενοδοχειακές μονάδες με ειδικά διαμορφωμένους χώρους που εξυπηρετούν τις ανάγκες ανθρώπων αυτών.
- **Αγροτικός τουρισμός:** Ύπαρξη τουριστικών καταλυμάτων σε απόμακρους μικροσυνοικισμούς.
- **Κοινωνικός τουρισμός:** Ύπαρξη τουριστικών καταλυμάτων που ανταποκρίνονται στις οικονομικές δυνατότητες των οικονομικά ασθενέστερων τάξεων, μέσω ειδικών επιχορηγούμενων προγραμμάτων με ευνοϊκούς όρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Η φυσική ομορφιά , το κλίμα , η θάλασσα , η αρχιτεκτονική και ο φιλόξενος χαρακτήρας των ανθρώπων , συνέβαλαν στη συνέχεια στην μεγάλη ανάπτυξη του τουρισμού με θετικές και αρνητικές συνέπειες . Θετικές γιατί ενίσχυσαν το εισόδημα των κατοίκων και βοήθησαν στον περιορισμό της δημογραφικής συρρίκνωσης , αρνητικές γιατί δημιούργησαν ισχυρές πιέσεις στο περιβάλλον και αλλοίωσαν πολλά από τα αυθεντικά χαρακτηριστικά των τοπίων .

Αναλυτικότερα τα προβλήματα που συναντάμε στις Κυκλάδες είναι τα εξής :

- Αλλοιώσεις στο περιβάλλον
- Στην υδροδότηση
- Στην ακτοπλοϊκή συγκοινωνία
- Στην ιατρική περίθαλψη – διακομιδή
- Υπεραλίευση
- Οικιστικά προβλήματα
- Στην εκπαίδευση
- Μικρή τουριστική περίοδος

5.1.ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Αρκετά είδη της χερσαίας πανίδας έχουν εκλείψει ή απειλούνται με εξαφάνιση όπως η οχιά της Μήλου , η υποβάθμιση και καταστροφή του βιότοπού της αποτελεί τον κυριότερο λόγο αλλά συνέβαλαν αρκετά στην μείωσή της και οι φαρμακοβιομηχανίες , καθώς μέχρι πρόσφατα πραγματοποιούσαν συστηματική περισυλλογή της για να παρασκευαστούν αντίδοτα . Το γνωστό σε όλους μας γαϊδούρι είναι άλλη μια τέτοια περίπτωση , το οποίο αν και υπήρξε το ανθεκτικότερο και χρησιμότερο ζώο της ελληνικής επαρχίας την τελευταία δεκαετία εξαφανίζεται με ανησυχητικούς ρυθμούς . Αξίζει να σημειωθεί ότι από 508.000 γαϊδούρια που υπήρχαν στην Ελλάδα το 1995 το 2005 καταγράφηκαν μόνο 20.400 – πληθυσμιακή συρρίκνωση της τάξης του 96% που προέκυψε κυρίως λόγω της χρήσης αυτοκινήτου . Αλλαγές φυσικά παρουσιάζονται και στα θαλάσσια οικοσυστήματα με πιο σημαντική την δραματική μείωση της Μεσογειακής φώκιας , όπου ο πληθυσμός της βρίσκεται πλέον στα όρια της εξαφάνισης .

5.2.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

Χαρακτηριστικό του κλίματος του Αιγαίου είναι ο χαμηλός δείκτης βροχοπτώσεων . Στις Κυκλάδες μπορεί μερικές χρονιές να πέσει και κάτω από τα 200 χιλιοστά . Οι βροχοπτώσεις είναι συγκεντρωμένες στην χειμερινή περίοδο με αποτέλεσμα τα ξηρά και θερμά καλοκαίρια .

Έτσι νησιά όπως η Αμοργός , η Ηρακλειά , το Κουφονήσι , η Τήνος , η Θηρασιά , η Δονούσα , η Φολέγανδρος , η Σίκινος , η Κίμωλος αλλά και βραχονησίδες στις οποίες κατοικούν ελάχιστες οικογένειες και χαρακτηρίζονται ως άνυδρα εφοδιάζονται με νερό με την «ΥΔΡΟΔΟΤΙΚΗ» , καθώς τα αποθέματά τους σε νερό μπορούν να καλύψουν μόνο για μια βδομάδα τις ανάγκες τους .

Συχνά πλοιοκτήτες που αναλαμβάνουν την μεταφορά του νερού στα νησιά αυτά ασκούν πιέσεις στους εκάστοτε αρμόδιους υπουργούς και στις κυβερνήσεις τους υποστηρίζοντας ότι το έργο τους είναι ασύμφορο και τους οδηγεί στην πτώχευση , πράγμα που φέρνει τους κατοίκους των ενδιαφερόμενων νησιών ένα βήμα πριν την απόγνωση . (Πηγή:shipfriends.gr)

5.3.ΥΠΕΡΑΛΙΕΥΣΗ

Σύμφωνα με τους ερευνητές τα ελληνικά ύδατα είναι «γυμνά». Η υπεραλίευση σε συνδυασμό και με άλλους παράγοντες όπως η καταστροφή των οικοτόπων των ψαριών , η ρύπανση , η αύξηση της θερμοκρασίας στην επιφάνεια της θάλασσας εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής αλλά και η παρουσία 600 και πλέον ειδών εισβολέων , μειώνει διαρκώς την παραγωγή , με καταστρεπτικές συνέπειες για την οικονομία των Κυκλάδων καθώς ξιφίας , τόνος , φαγκρί , λιθρίνι και άλλα ψάρια τείνουν να εξαφανιστούν από τις ελληνικές θάλασσες . Επίσης έχουν μειωθεί σημαντικά , όπως έχει καταγραφεί και παλαιότερα τόσο ο αριθμός της καραβίδας όσο και του αστακού .(Πηγή:greekdivers.com)

5.4.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΚΤΟΠΛΟΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Όλο και περισσότερα νησιά των Κυκλάδων αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ακτοπλοική τους συγκοινωνία καθώς δεν επαρκούν τα δρομολόγια για τις ανάγκες των κατοίκων .

Οι πλοιοκτήτριες εταιρίες κάνουν αναφορά στο υψηλό κόστος των καυσίμων , το οποίο , το 2011 σε σχέση με το 2010 , αυξήθηκε κατά 44% , αλλά και της γραφειοκρατίας του ελληνικού κράτους , το οποίο , καταργώντας το υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας , πολλαπλασίασε το χρόνο υλοποίησης κάθε μικρής ή μεγάλης δράσης .

Πιο συγκεκριμένα αναφέρουν ότι το ημερήσιο κόστος λειτουργίας ενός πλοίου αυξάνει σε βαθμό που δεν μπορεί να καλυφθεί , καθώς έχει μειωθεί η διακίνηση επιβατών και οχημάτων έως και κατά 30% , ποσοστά που γίνονται πολύ μεγαλύτερα φυσικά κατά τους χειμερινούς μήνες , ανάλογα με την δρομολογιακή γραμμή . Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι εταιρίες προκειμένου να περιορίσουν τις οικονομικές τους ζημιές να προχωρούν σε συγχωνεύσεις δρομολογίων ή μειώσεις τους . Αυτό σημαίνει ότι σε ορισμένες γραμμές οι εβδομαδιαίες προσεγγίσεις μειώνονται από έξι σε μία ή σε ακραίες περιπτώσεις μπορεί να διακοπούν τελείως τα δρομολόγια . Σαν τελευταία επιλογή για να μην κοπούν δρομολόγια θα ήταν η αύξηση των ναύλων , αλλά κάτι τέτοιο , όπως εκτιμάται θα μείωνε περισσότερο τα έσοδά τους γιατί παράλληλα θα μείωνε και τους πελάτες – επιβάτες αφού ήδη οι ναύλοι είναι ακριβοί . Ακόμα και σήμερα δεν έχει βρεθεί «η χρυσή τομή» ανάμεσα στις πλοιοκτήτριες εταιρίες και το κράτος , με τις εταιρίες να εκφράζουν συνέχεια τη δυσαρέσκειά τους , για την καθυστέρηση στην καταβολή των επιδοτήσεων από το κράτος έως και έξι μήνες λόγω γραφειοκρατίας .

Τέλος , πρόβλημα όπως αναφέρουν συναντάται και στη ρευστότητα , καθώς οι τράπεζες , μέχρι πρότινος δέχονταν τις συμβάσεις για τις «άγονες» γραμμές ως εγγύηση για να δώσουν χρήματα , αλλά τελευταία , λόγω της κρίσης , άλλαξαν πολιτική με αποτέλεσμα στις περισσότερες ακτοπλοϊκές εταιρίες να μην υπάρχει ρευστότητα .

5.5.ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Οι κάτοικοι και οι επισκέπτες των Κυκλάδων κρούουν το κώδωνα του κινδύνου , ως προς την αδυναμία του συστήματος Υγείας , να αντιμετωπίσει ακόμα και «στοιχειώδη» περιστατικά – καταστάσεις . Αυτό συμβαίνει , καθώς τα τελευταία χρόνια , τα Κέντρα Υγείας των Κυκλάδων αποδυναμώνονται τόσο στο νοσηλευτικό πρόσωπο όσο και σε γιατρούς άμεσης ανάγκης , όπως παθολόγους , παιδίατρους , ορθοπεδικούς , γυναικολόγους ενώ παράλληλα παρατηρείται και έλλειψη γιατρών γενικής ιατρικής , οι οποίοι σπάνια αντικαθίστανται .

Επίσης θα πρέπει να αναφερθούν μεταξύ άλλων σοβαρές ελλείψεις σε Υγειονομικό Υλικό (π.χ αντίδοτα σε δαγκώματα και τσιμπήματα), μηχανήματα απαραίτητα για τις ιατρικές εξετάσεις , τα οποία είτε δεν λειτουργούν καθόλου είτε λειτουργούν πλημμελώς , λόγω της δυνατότητας περαιτέρω συντήρησης και αντικατάστασής τους .

Ακόμα , παρουσιάζονται προβλήματα στελέχωσης και στο Ε.Κ.Α.Β , με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατό να καλυφθούν οι έκτατες ανάγκες διακομιδής ασθενών , τόσο των μόνιμων κατοίκων όσο και των τουριστών που επισκέπτονται το νησί .

Η δημιουργία κοινωφελών υπηρεσιών σε νησιά επιφορτίζεται εξ ορισμού με υψηλό κόστος λόγω των γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων που επικρατούν. Η περιορισμένης κλίμακας πληθυσμιακή μάζα, που αποτελεί το μόνιμο πληθυσμό ενός νησιού, γεννά ζητήματα αποδοτικότητας κατά το σχεδιασμό των υπηρεσιών αυτών. Συνέπεια της μειωμένης αποδοτικότητας είναι οι περιορισμένες επενδύσεις σε υπηρεσίες υγείας και ιδιαίτερα σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υγείας στις νησιωτικές περιοχές.

Η ασυνέχεια του νησιωτικού χώρου καταδικάζει τα νησιά σε φυσική απομόνωση. Η συγκοινωνιακή σύνδεση με την ηπειρωτική χώρα ή με νησιά που αποτελούν τοπικά κέντρα μπορεί να εντείνει ή να εκτονώσει τη γεωγραφική αυτή απομόνωση. Επιπλέον αστάθμητοι μετεωρολογικοί παράγοντες μπορεί να καταργήσουν οποιαδήποτε προσπάθεια αναίρεσης του υπάρχοντος γεωγραφικού αποκλεισμού.

Η αδυναμία αντιμετώπισης του συνόλου των αναγκών σε τοπικό επίπεδο όμως, επιβάλλει την αναζήτηση εξειδικευμένων υπηρεσιών υγείας εκτός του νησιού. Ο συνδυασμός φυσικής, συγκοινωνιακής και μετεωρολογικής απομόνωσης αποφέρει ποικίλου βαθμού μείωση της προσβασιμότητας των κατοίκων σε δευτεροβάθμιου και τριτοβάθμιου επιπέδου υπηρεσίες υγείας. Παράλληλα καθιστά τις επείγουσες διακομιδές εκτός από πολυδάπανες και επισφαλείς.

Η απομόνωση που βιώνουν τα νησιά έχει επίσης αντίκτυπο στην προσέλκυση επαγγελματιών υγείας και ειδικότερα εξειδικευμένου προσωπικού. Η γεωγραφική – συγκοινωνιακή απομόνωση που χαρακτηρίζει τα νησιά, σε συνδυασμό με την έλλειψη κοινωνικών δομών σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγεία αλλά και η ψυχαγωγία, καθιστούν τις περιοχές αυτές μη δημοφιλείς, με αρνητικές επιπτώσεις στην προσέλκυση κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού.

Οι γιατροί που εργάζονται σε απομονωμένες μονάδες υγείας έρχονται αντιμέτωποι με συνθήκες επαγγελματικής απομόνωσης.

Η έλλειψη επαγγελματικής υποστήριξης, λόγω της απόστασης από δομές εξειδικευμένης φροντίδας και της μειωμένης στελέχωσης, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την εγκατάσταση επαγγελματιών υγείας.

Η γεωγραφική απομόνωση, σε συνδυασμό με τη μειωμένη, συχνά μονομελή, ιατρική στελέχωση των τοπικών μονάδων υγείας και τη συνεπακόλουθη αδυναμία απουσίας, περιορίζει τις ευκαιρίες εκπαίδευσης των ιατρών που τις στελεχώνουν

Τελος η διακύμανση του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έτους, λόγω της τουριστικής δραστηριότητας κατά τη θερινή περίοδο μεταβάλλει παράλληλα τις προτεραιότητες και τις ανάγκες στο τομέα των υπηρεσιών υγείας. Κατά την τουριστική περίοδο παρατηρείται δραματική αύξηση των αναγκών. Η αυξημένη ζήτηση υπηρεσιών υγείας δεν οφείλεται μόνο στην αριθμητική άνοδο του πληθυσμού, αλλά και στην υιοθέτηση συμπεριφορών αυξημένου κινδύνου από τους επισκέπτες, οι οποίες τους καθιστούν επιρρεπέστερους σε τροχαία κυρίως ατυχήματα. (Πηγή:cykladitis.gr)

5.6.ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η οικιστική αλλά και η εν γένει ανάπτυξη των Κυκλάδων χωρίς αμφιβολία είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα του Ελληνικού χώρου, διότι :

1. Συνεχώς καταστρέφονται οι παραδοσιακοί τους οικισμοί ως αποτέλεσμα της παντελούς έλλειψης οιασδήποτε μορφής αρχιτεκτονικού ελέγχου, τόσο στο στάδιο της μελέτης έργων ανοικοδομήσεως, όσο και στο στάδιο εφαρμογής των διαφόρων μελετών.
2. Η επέκταση των παραδοσιακών οικισμών και η δημιουργία νέων γίνεται τυχαία και διάσπαρτη χωρίς να υπάρχει χωροταξικός σχεδιασμός και χωρίς να υπάρχουν τα αναγκαία έργα υποδομής.
3. Πολλά δημόσια έργα στον νομό Κυκλάδων είναι εντελώς απροσάρμοστα με τον ευρύτερο χώρο που τα περιβάλλει και κατασκευάζονται με υλικά πολλές φορές ξένα προς το Κυκλαδικό τοπίο.

Ως αιτίες διαπιστώσαμε :

1. Τη μεγάλη αύξηση της τιμής της γης που σαν αποτέλεσμα έχει την προσπάθεια του καθενός να εκμεταλλευθεί την δικιά του ιδιοκτησία αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις στον γείτονα του, στο κοινωνικό σύνολο και στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της περιοχής και του τόπου μας.
  2. Την βραδυπορία της δημόσιας διοίκησης να κατευθύνει έγκαιρα την ιδιωτική πρωτοβουλία (που αποτελείται κατά πλειοψηφία από απλούς ανθρώπους) προς μια οικιστική και τουριστική ανάπτυξη.
  3. Τη γραφειοκρατική καθυστέρηση στην έκδοση οικοδομικών αδειών η οποία εντάθηκε από την γνωστή «σύγκρουση» αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και του Υπουργείου Δημοσίων έργων και που δικαιολογημένα προκάλεσε την αγανάκτηση των μελετητών μηχανικών και του Κυκλαδικού λαού.
  4. Τα νησιά μας χωρίς να είναι σε θέση να διασώσουν την ιδιομορφία τους και την αρχιτεκτονική ομορφιά τους και να αναπτυχθούν σωστά και προγραμματισμένα, σύντομα θα καταστραφούν σαν τουριστικού τουλάχιστον τόποι.
  5. Τέλος, καταργήθηκε ο αρχιτεκτονικός έλεγχος της αρχαιολογικής Υπηρεσίας στις Κυκλάδες, καθώς και κάθε μορφή αρχιτεκτονικού ελέγχου στον νομό Κυκλάδων.
- Πολλά άτομα άσχετα με τον τεχνικό κόσμο εκμεταλλεζόμενα την έλλειψη αρχιτεκτονικού ελέγχου ασχολούνται με την έκδοση οικοδομικών αδειών, με αποτέλεσμα το επάγγελμα του «μελετητή οικοδομικών έργων» στις Κυκλάδες να έχει ουσιαστικά αντικατασταθεί με αυτό του «διεκπεραιωτή οικοδομικών αδειών».
- Χίλιες οικοδομικές άδειες έχουν εκδοθεί την περίοδο αυτή χωρίς κανένα αρχιτεκτονικό έλεγχο, αριθμός ικανός από μόνος του να προκαλέσει ανεπανόρθωτες καταστροφές στους παραδοσιακούς οικισμούς των Κυκλάδων. (Τριώροφα μεγαθήρια πλάι σε μικρές εκκλησίες, τουριστικά δωμάτια – φυλακές πλάι σε θαυμάσιες ακρογιαλιές και τόσα άλλα.)

5.7.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Στο κομμάτι των εκπαιδευτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Κυκλάδες , εντοπίζεται , πρώτον η έλλειψη εκπαιδευτικών και δεύτερον η έλλειψη επαρκών κτιριακών εγκαταστάσεων .

Ως προς το πρώτο σκέλος , αυτό της έλλειψης των εκπαιδευτικών , έχουν αναφερθεί κατά καιρούς οι εκάστοτε Σύλλογοι , ότι υπάρχει έλλειψη δασκάλων , νηπιαγωγών , μουσικών , γυμναστών και ενίοτε καθηγητών ξένων γλωσσών , όπως και αναπληρωτών καθηγητών σε κύρια μαθήματα (φιλολόγων , μαθηματικών , φυσικών) με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σημαντικά κενά στην διδασκαλία . Υπήρξε πρόβλημα έλλειψης εκπαιδευτικών διδαχής δεύτερης γλώσσας (γερμανικών - γαλλικών) σε ολοήμερα σχολεία . Επιπρόσθετα , πάντα κατά την αναφορά των Συλλόγων , δεν υπάρχουν δάσκαλοι/ες για τη λειτουργία , των τάξεων ένταξης και των τμημάτων υποδοχής για τα παιδιά των μεταναστών , πρόβλημα που εντοπίστηκε ιδιαίτερα στην Μύκονο . Όσον αφορά την προσχολική εκπαίδευση , προβλήματα εντοπίστηκαν με την καθιέρωση του ενός χρόνου υποχρεωτικής εκπαίδευσης χωρίς να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα υποδοχής και εκπαίδευσης των νηπίων , αλλά και με την παράλληλη «εκδίωξη» των προνηπίων από τους δημοτικούς παιδικούς σταθμούς , έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια εκρηκτική κατάσταση με τις συνθήκες στέγασης και συνακόλουθα με την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης .

Ως προς το δεύτερο σκέλος , αυτό της έλλειψης κτιριακών εγκαταστάσεων , το πρόβλημα επικεντρώνεται στην ανεπάρκεια Σχολικών αιθουσών που να πληρούν τις απαιτούμενες προδιαγραφές , γιατί στεγάζονται συνήθως σε παλαιά κτιριακά συγκροτήματα , με αποτέλεσμα την ανυπαρξία κατάλληλων χώρων προαυλισμού των παιδιών , απουσίας αιθουσών πολλαπλών χρήσεων (εστίασεως) ή κάλυψη αιθουσών από λυόμενα κτίσματα . Σαν αποτέλεσμα αυτών είναι και η συστέγαση , πολλές φορές , Δημοτικών Σχολείων με Ειδικών , χωρίς την κατάλληλη υποδομή , ούτε καν , του απαραίτητου βοηθητικού προσωπικού . (Πηγή:diorismos.gr)

5.8.Μικρή Τουριστική Περίοδος

Ένα ακόμα πρόβλημα που προστίθεται στα υπόλοιπα , είναι και αυτό της μικρής χρονικά τουριστικής περιόδου που χαρακτηρίζει τις Κυκλάδες . Η λύση αυτού του προβλήματος θα μπορούσε να δοθεί με την ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού και την περαιτέρω προβολή του στοχοποιώντας ένα κομμάτι μόνο του ελλαδικού χώρου , αυτό των Κυκλάδων . Λόγω της άγνοιας για τα πολλαπλά οφέλη αυτής της μορφής τουρισμού στην χώρα μας και την στέρηση αυτής σε γενικές υποδομές ο Συνεδριακός Τουρισμός δεν έχει αναπτυχθεί στα επιθυμητά επίπεδα . Πιο συγκεκριμένα ο συνεδριακός τουρισμός μπορεί να μην αναμένεται να επηρεάσει εντυπωσιακά την συνολική τουριστική κίνηση. Λόγω όμως της ομαλότερης εποχικής του κατανοής σε σύγκριση με το γενικό τουρισμό και της εποχικής συμπληρωματικότητας της συνεδριακής κίνησης με τη συνολική τουριστική κίνηση, ο σχετικά μικρός αριθμός πρόσθετων επισκεπτών μπορεί να αυξήσει σε ανάλογη ή και μεγαλύτερη έκταση τους βαθμούς πληρότητας των ξενοδοχειακών μονάδων που επωφελούνται από τη συνεδριακή κίνηση.

Λόγω και της δομής του κόστους των ξενοδοχειακών μονάδων η βελτίωση αυτή της πληρότητας μπορεί να έχει κρίσιμη σημασία για τα οικονομικά τους αποτελέσματα και την οικονομική τους υγεία. Με τη σειρά της η ενίσχυση της οικονομικής ευρωστίας των οικονομικών μονάδων του τομέα επηρεάζει και τις προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης του, και την αποδοτικότητα του. Οι συνεδριακές εκδηλώσεις οδηγούν σε πολύ σημαντική δευτερογενή αύξηση της τουριστικής κίνησης. Η σχετικά περιορισμένη εσωτερική ζήτηση για συνεδριακές υπηρεσίες, που συνδέεται με το σχετικά χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης της οικονομίας μας και με την έλλειψη μεγάλων επιχειρήσεων, η σχετικά μεγάλη απόσταση της χώρας μας από τα μεγάλα κέντρα από τα οποία προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης και οι όχι πάντοτε ευμενής εντύπωση που δημιουργεί η γενικότερη εικόνα της χώρας μας στους οργανωτές για την ποιότητα των υπηρεσιών που μπορεί να αναμένουν, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι θα χρειαστούν αρκετά μεγάλες προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου. Από το άλλο μέρος, τα περιθώρια για ανάπτυξη είναι αρκετά μεγάλα, ακριβώς επειδή η έως τώρα πρόοδος υπήρξε περιορισμένη.

Η Ελλάδα διαθέτει μοναδικά συγκριτικά πλεονεκτήματα για τη διεκδίκηση μεγάλου μεριδίου της συνεδριακής αγοράς. Ο συνεδριακός τουρισμός συνδυάζεται με την περιήγηση αξιοθέατων και ιδίως αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, πράγμα που μας ενδιαφέρει αφού οι πολιτισμικοί μας πόροι μας προσδίδουν σαφές συγκριτικό πλεονέκτημα. Σήμερα οι κορυφαίοι φορείς διοργάνωσης συνεδρίων, σκέπτονται την Ελλάδα ως προορισμό όπου οι σύνεδροι αναζητούν τις επαγγελματικές, επιστημονικές και πολιτιστικές τους ρίζες.

Επιπροσθέτως, οι περισσότερες τουριστικές αναπτυγμένες περιοχές της χώρας μας διαθέτουν αξιόλογες ξενοδοχειακές μονάδες με συνεδριακές εγκαταστάσεις κατάλληλες για την διεξαγωγή συνεδριακών εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου.

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Οι Σύνεδροι:

- Είναι στελέχη μεγάλων οργανισμών και επιχειρήσεων
- Βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία (35 έως 65 ετών)
- Ταξιδεύουν συχνά και έχουν εμπειρία αντίστοιχων γεγονότων
- Εκτιμούν την ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα του τόπου που επισκέπτονται
- Λειτουργούν ως διαμορφωτές γνώμης επηρεάζοντας θετικά ή αρνητικά το περιβάλλον τους

ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

ΑΜΕΣΑ

- Υψηλότερη Μέση Τιμή Δωματίου
- Πρόσθετα έσοδα προερχόμενα από εκμετάλλευση συνεδριακών χώρων, διοργάνωση δεξιώσεων και εκδηλώσεων
- Υψηλότερη Μέση κατά κεφαλή είσπραξη στα τμήματα του ξενοδοχείου

ΕΜΜΕΣΑ

- Άμβλυνση Εποχικότητας της ζήτησης
- Επέκταση της τουριστικής περιόδου
- Μείωση του επιχειρηματικού κινδύνου που επισείει η εστίαση σε μια μόνο αγορά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση τους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους που εντοπίζονται στο Νομό Κυκλάδων φαίνεται να παρουσιάζονται δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, καθώς ο Νομός αλλά και το κάθε νησί ξεχωριστά (πχ.Κύθνος), μπορεί να προσφέρει στον τουρίστα τη δυνατότητα να ασχοληθεί με ένα πλήθος δραστηριοτήτων.

Δύο από αυτές είναι η αλιεία και η γαστρονομία, οι οποίες κερδίζουν συνεχώς έδαφος έναντι άλλων μορφών τουρισμού και σίγουρα θα απασχολήσουν έντονα τα επόμενα χρόνια τους φορείς του. Είναι δε τέτοια η σημασία τους που μπορούν από μόνες τους να διαδραματίσουν πολύ σημαντικό ρόλο ώστε να καταστήσουν έναν προορισμό ως μόνιμο τόπο έλξης μεγάλης μάζας τουριστών.

Ας γνωρίσουμε λοιπόν αυτές τις δύο μορφές αναλυτικότερα:

Αλιευτικός τουρισμός

Η υπεραλίευση και η συνεπακόλουθη συρρίκνωση του εισοδήματος των επαγγελματιών αλιέων και η ανάγκη τους για αναζήτηση ενός συμπληρωματικού εισοδήματος, μέσα από μια δραστηριότητα η οποία θα τους επέτρεπε να παραμείνουν στην θάλασσα, ήταν η αιτία για να δημιουργηθεί ο αλιευτικός τουρισμός.

Ο αλιευτικός τουρισμός έγκειται στην φιλοξενία ατόμων – τα οποία δεν ανήκουν στο πλήρωμα του σκάφους – σε επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη με σκοπό την αναψυχή, την επίδειξη αλιευτικών μεθόδων, τη σίτιση και γενικά την παροχή τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με την αλιεία. Βασικά στοιχεία που πλαισιώνουν τον αλιευτικό τουρισμό αποτελούν η εκτίμηση και η απόλαυση του παράκτιου θαλάσσιου και χερσαίου φυσικού περιβάλλοντος και των πολιτιστικών αξιών μιας περιοχής.

Τα οφέλη που προκύπτουν από τον αλιευτικό τουρισμό είναι πολλά και σημαντικά και μπορούν να επιτευχθούν χωρίς πολλές δυσκολίες και χρόνο. Συγκεκριμένα όσοι αλιείς ασχοληθούν με αυτή τη δραστηριότητα θέτουν τους εαυτούς τους οριστικά εκτός της αβεβαιότητας, για εξασφάλιση του καθημερινού εισοδήματός τους αλλά και ωθεί νέους ανθρώπους να το ακολουθήσουν. Πέρα από τα οικονομικά οφέλη (διασφάλιση συμπληρωματικού εισοδήματος) παρατηρείται και μείωση της αλιευτικής προσπάθειας. Ταυτόχρονα με τα οφέλη που προκύπτουν άμεσα για τους επαγγελματίες αλιείς, δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας και μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις, εφόσον η φιλοξενία επισκεπτών στα σκάφη προυποθέτει την παρουσία δύο και τριών ατόμων που εργάζονται ως πλήρωμα. Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι το όφελος για την αλιεία μεγιστοποιείται στην περίπτωση που είναι δυνατόν να συνδυαστούν όλες οι προσφερόμενες υπηρεσίες. (www.fishingtourism.com.cy)

Γαστρονομικός τουρισμός

Γύρω από τη λέξη γαστρονομία υπάρχει σύγχυση, καθώς πιθανότατα επικρατεί η αντίληψη ότι αναφέρεται στην προσφορά πρωτότυπου και σίγουρα ακριβού φαγητού. Με τον όρο γαστρονομία όμως, νοείται η τέχνη της παρασκευής καλού και νόστιμου φαγητού. Το νόστιμο φαγητό, δεν προσφέρεται μόνο στα πολύ καλά εστιατόρια αλλά μπορεί να προσφερθεί σε κάθε χώρο εστίασης, από μια μέση ταβέρνα μέχρι ένα εστιατόριο πολυτελούς ξενοδοχείου.

Στην πράξη, η γαστρονομία περιλαμβάνει το συνδυασμό καλού φαγητού με καλό κρασί ή

άλλα ποτά και δεν περιορίζεται αποκλειστικά στη μαγειρική αλλά επεκτείνεται σε μια σειρά προϊόντων και υπηρεσιών.

Είναι ήδη γνωστό ότι η παρασκευή φαγητού διαφέρει από χώρα σε χώρα αλλά ακόμη και από περιοχή σε περιοχή της ίδιας χώρας, αφού αντανακλά τις ιδιαίτερες γεωφυσικές και κλιματολογικές συνθήκες, την αγροτική παραγωγή, τις παραδόσεις και τον πολιτισμό κάθε τόπου. Έτσι συχνά, αυτός που ενδιαφέρεται για τη γαστρονομία ενδιαφέρεται και για την ιδιαιτερότητα του τόπου και εμπλέκεται σε διάφορες δραστηριότητες, όπως η ενασχόληση με τα χαρακτηριστικά τοπικά προϊόντα, η αναζήτηση πληροφοριών γύρω από αυτά κ.λ.π.

Στην παρούσα μελέτη υιοθετείται η παραπάνω ευρεία έννοια της γαστρονομίας και εξετάζεται συνολικά ο ρόλος της στο πλαίσιο της τουριστικής δραστηριότητας και όχι περιοριστικά στα ταξίδια γαστρονομικού ενδιαφέροντος. Εξετάζεται δηλαδή ο ρόλος του καλού φαγητού και ποτού κατά τη διάρκεια μιας τουριστικής εμπειρίας χωρίς να εστιάζουμε στο ρόλο τους ως αποκλειστικά ταξιδιωτικά κίνητρα.

Η σχέση της γαστρονομίας με τον τουρισμό είναι αρκετά σύνθετη, αφού το φαγητό υπεισέρχεται στην ταξιδιωτική εμπειρία με διάφορους τρόπους. Πιο συγκεκριμένα:

- Η προσφορά καλής κουζίνας αποτελεί απόλαυση, εμπειρία, τμήμα της πολιτιστικής ταυτότητας ενός τόπου και συνεπώς, μια σημαντική πηγή ικανοποίησης για κάθε τουρίστα, ανεξάρτητα εάν έχει ή δεν έχει κάποιο ειδικό ενδιαφέρον για τη γαστρονομία.
- Αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός των καταναλωτών που επιθυμούν να μάθουν περισσότερα για την τοπική γαστρονομία, χωρίς απαραίτητα αυτό να αποτελεί το κύριο ταξιδιωτικό τους κίνητρο.
- Υπάρχουν τουρίστες που έχουν ως αποκλειστικό ταξιδιωτικό κίνητρο την άσκηση δραστηριοτήτων γαστρονομικού ενδιαφέροντος. Αυτή η μορφή τουρισμού ορίζεται ως γαστροτουρισμός. Οι «γαστροτουρίστες» ταξιδεύουν με σκοπό να ανακαλύψουν νέες γεύσεις και να απολαύσουν τοπική ή/και υψηλού επιπέδου γαστρονομία, εμβαθύνοντας παράλληλα στην ιστορία και τις παραδόσεις του προορισμού. Εξειδικευμένες επιχειρήσεις (θεματικοί tour operators, ειδικευμένα ξενοδοχεία κ.λ.π.) καλύπτουν αυτή την αυξανόμενη ζήτηση για γαστρονομικά ταξίδια.
- Ορισμένες μορφές τουρισμού, όπως ο τουρισμός ευεξίας και ο αγροτουρισμός, προάγουν την ενασχόληση με πτυχές της γαστρονομίας π.χ. με την προσφορά διαιτητικής κουζίνας, την προβολή της υγιεινής διατροφής και την καλλιέργεια τοπικών προϊόντων.

Συνεπώς η γαστρονομία υπεισέρχεται με διττό τρόπο στη συζήτηση για τον τουρισμό:

- αναβαθμίζει την ταξιδιωτική εμπειρία για όλους ανεξαιρέτως τους τουρίστες
- ελκύει εύπορους, ειδικού ενδιαφέροντος τουρίστες, τους γαστροτουρίστες

Ποιοί επιλέγουν το Γαστρονομικό Τουρισμό;

Το προφίλ των γαστροτουριστών σύμφωνα με τα αποτελέσματα ερευνών έχει ως εξής:

- Ηλικίες: (κυρίως) 30-50 ετών & (δευτερευόντως) 51-64 ετών
- Επαγγελματικά καταξιωμένοι
- Υψηλότερο διαθέσιμο εισόδημα από το μέσο τουρίστα
- Υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο από το μέσο τουρίστα
- Περιπετειώδεις και έμπειροι ταξιδιώτες
- Ενδιαφέρονται για τον πολιτισμό του προορισμού
- Δαπανούν μεγάλο ποσοστό του ταξιδιωτικού προϋπολογισμού σε δραστηριότητες γαστρονομικού ενδιαφέροντος

Οι βασικές χώρες προέλευσης των γαστροτουριστών είναι:

- οι Η.Π.Α.
- η Γαλλία
- η Ιταλία
- η Γερμανία
- η Ισπανία
- η Ολλανδία
- η Βρετανία

Στις παραπάνω χώρες περιλαμβάνονται και οι κυριότερες αγορές του ελληνικού τουρισμού. Αυτό σημαίνει ότι ξένοι τουρίστες από αυτές τις χώρες έχουν «αγοράσει» το ελληνικό προϊόν, κατά κύριο λόγο «ήλιο και θάλασσα». Εντάσσοντας τη γαστρονομία στον ελληνικό τουρισμό ως νέο ή εμπλουτισμένο προϊόν, θα μπορούσαμε πιο εύκολα να διεισδύσουμε σε καθιερωμένες αγορές αντί σε νέες. Με άλλα λόγια, είναι πιο εφικτή και αποτελεσματική μια μεγαλύτερη διείσδυση με τη γαστρονομία στη Γερμανία που είναι μια καθιερωμένη αγορά έναντι της Κίνας που είναι μια νέα αγορά. Φυσικά οι στρατηγικές επιλογές ως προς την τοποθέτηση των ελληνικών τουριστικών προϊόντων σε υφιστάμενες και νέες αγορές πρέπει να πραγματοποιηθούν μετά από έρευνα. (S.E.T.E. 2009)

•ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «Εισαγωγή στον Τουρισμό» Νίκος Γ. Ηγουμενάκης , Κώστας Ν. Κραβαρίτης , Περικλής Ν. Λύτρας , Εκδόσεις - INTERBOOKS ,1999.
- «Τουριστική Ανάπτυξη – Αρχές, Διαδικασίες και πολιτικές » William C.Gartner, Εκδόσεις – Έλλην ,2001.
- «Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού» Συλλογικό έργο, Χάρης Κοκκώσης, Πάρις Τσάρτας, Ελευθερία Γκρίμπα, Εκδόσεις – Κριτική ,2011.
- «Ελληνική τουριστική ανάπτυξη» Πάρις Τσάρτας, Εκδόσεις – Κριτική,2010.
- «Αειφορία και εναλλακτικός τουρισμός» Κωσταντίνος Β. Ανδριώτης, Εκδόσεις – Σταμούλη Α.Ε,2009.
- «Τουρίστες ,ταξίδια ,τόποι» Πάρις Τσάρτας, εκδόσεις – Έξαντας,1996.
- «Θρησκευτικός τουρισμός» Πολυξένη Μοίρα - Μυλωνοπούλου, Εκδόσεις – INTERBOOKS,2009.
- Ελληνικό Αρχιτεκτονικό Περιοδικό – Ανθρωπος και Χώρος
- «Τουριστική Οικονομία» Νίκος Γ. Ηγουμενάκης, Εκδόσεις-INTERBOOKS,2007.
- Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων – Σ.Ε.Τ.Ε 2009.
- Ερευνητικό έργο: Αειφόρος ανάπτυξη στη νήσο Κύθνο ,Ερευνητές: Γιλαντζή Ιουλία,2006)
- «Οικοτουρισμός» Παναγιώτης Κομίλης ,εκδόσεις- Προπομπός ,2007.
- «Αναψυχή και Τουρισμός» Παναγιώτης Α. Ευσταθίου , Εκδόσεις -Παπαζήση,2004.
- «Επιχειρήστε ... αγροτουριστικά» Στέλλα Ασκελή, Εκδόσεις - Κέρκυρα - Economia Publishing, 2007.
- «Θαλάσσιος Τουρισμός» Δημήτριος Ν. Μυλωνόπουλος , Εκδόσεις-INTERBOOKS, 2005.
- «Ο ιαματικός τουρισμός και η ανάπτυξη του τουρισμού υγείας στην Ελλάδα» Σοφία Κ. Σπαθή, Εκδόσεις: Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ),2000.
- «Τουρισμός Έννοιες ,Μεγέθη , Δομές» Στέλιος Βαρβαρέσος, Εκδόσεις – Προπομπός ,2000.
- «Package Tour» Γεράσιμος Ζαχαράτος , Εκδόσεις – Προπομπός ,2003.

•ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

- <http://visit-cyclades.com/>
- sete.gr
- notioaigaio.gr
- nad.gr
- e-kyklades.gr
- koinonikostourismos.gr
- shipfriends.gr
- ethnos.gr
- greekdivers.com
- kathimerini.gr
- diorismos.gr
- cycladitis.gr
- tinobiz.com
- kithnos.gr
- <http://el.wikipedia.org>
- cycladitis.gr
- www.fishingtourism.com.cy
- <http://www.statistics.gr>
- www.aquakythnos.gr